

7

12

Rosenthal forma
Haben Imperium Progressus
num, Consulatus, Stadum muly
Item detinuit Erubrum vbrum
du vendam de Dyson, du ex hoido
su inde dependit eus regis aut
parochys, et quinqe reliqui de ipso
Rosenthaler Minorigio.

Interim-lubia infra nona gestora
quosque habere licuit
Primum fuit Curia

Laurentius Lindler hant. a. 1549 —

Georgius Hartmann N. anno 1553 —

Bernardus ab Ertz. anno 1572 —

Pedofidus van Warfornat a. 1585.

Joannes ab Ypelaar. anno 1600.

Helmerius van Swinder mderunt.

Priviligia ista varia a varijs concessa
et Imperium a Gerardus Rasleghio

ipso libertatem conferente ad accipisse

denot et quousque ipsi per se ponit

reversum et rescriptum anno millesimo

trecentesimo vigesimo primo ipso die

Esti Reuonit.

Reuonit habet ad antiquo, quib

occupat vigesima Septembrib

Primum itidem hodo mularum duobus

Linna, subit olim duobus Mercurij

vbrum Augustus in Kar sonit

anno Millesimo quingentesimo primo

reformant et in diem luna transiit.

Item Joannes Hartsonit anno Millesimo

primo quingentesimo quinquagesimo

primo Junij die vigesima sexta

libertat dilectorum Professorum
ab omni iuramento Curialy ad quod
tulerunt omnes totius dittonie
Residuum Regi -

Item potestatem fieri secleribus, vis
dubius officia et ministrum
quas ab antiquo eis fuerunt spectantes.
Item quod omnes gubernet rebus et
Iuris productas, vel introducant
poterunt videlicet transportare
disfructus, emere et dimiculare pro
litibus.

Item quod inibi in arretrati inibi
rozam secleribus, vel alibi de aliis
poterunt inibi ad iudicium.

Item quod secleribus sit et nulli eto
et secleribus super omnes gubernet
remissibilibus statibus, et ordinibus
In cunctis ubi memoriam de gratiam
artem et secleribus in se donantur.

Item D. Joanni Resolutoy et duos
aut quos inibi inibi super
iniquum vasa secleribus, vel illi
recte, vel se introducant vel alio
aliter, a quo vult se imitari
Item qui in protra familia suam
dimittere consuevit et secleribus,

Item secleribus inimitabiles in se
largitus est, quod secleribus et se
ad consuevit et secleribus.

Item secleribus inimitabiles in se
Joannem Millefimo quingentis et se
Pragelimo primo Jura omnia,
primiliora, inimitabiles et secleribus

Constitutio a predictis fuerat
sine consensibus ab antiquo datis
reformata, et ratificata

Et eam potestatem facti eligendi, dorem
fuerit, et quicquid in eam scribitur
et in toto regno deo. Et a fratribus
et in partibus, et regibus et ut vultis

Sci spectantibus, in eam habiturum
possidentur, que ac si per se tota

Et in publicam artem finit per
Et sunt statuta tres capitulum

Magis, per quoslibet et regem et
cum secretario, regem reddidit
et in eadem disposita sunt
fuit in Camera Regum opidi, de
et in eadem.

Item quod leges statim debeat
et quodam sine ulla et fage dunt.

Concedit etiam ad sustentationem
et profunditate
oportum super quos et in eadem
et super quos et in eadem
qui in de se ab antiquo solent.

Item anno Millesimo quingentesimo
sigillatim -- octavo potestatem
facti per videri et in eadem
legendi videri summi super quos
non de spectantibus et in eadem
et in eadem et in eadem.

7 anno 1578

locatorem
et in eadem
et in eadem
et in eadem
et in eadem

Sella curia

Calamitas non ulpulis fard

ita a vincipum

an. 1672

Calamitas nulla repens

Com. 1880 in Cur

Ma illa Novum pice

(id est) quae dicitur

ad d. quae dicitur dicitur

Sicut illa sunt do Sordidum

prini Egypte, sulamitatos suim pr

turbae qae cunctos flamina multa

ralama purpurum, sit ut in sil

offe comminuzata, quae de radice

beti oporesi, sit Sordas embryonal

operituros repen. Calamitas

Calamitas dicitur, sit duo in mano

Sicut quae nota Sordas, quae

am. Calamitas suim radice, sit piam

est repetitio) millesimo quingentesimo

Stingitum. — secundo signa

est Ecclia (miseri an casu fortuito

num vnum fore et id est quae a

tempo ad aquiditum dicitur

Sicim hinc, Millesimo quingentesimo

quingentesimo sursum pte Regim

milibus pnta est Entlesia,

Sicim sursum anno Millesimo 1000

centesimo quingentesimo = octavo 1000

Capite autem

propter dicit

an. 1603

Integritate et

propter invidiam gratia et

in for. Invidiam hinc Millesimo

Significatio tertio et quarto

rum verbum mala a gominum

et modo sustulit

Ministerio suim inter alios militem

debet servare ab Ecclia Curia

Probatione Probat, qui videretur

impunit

Antea

supra citato
Diplomate

Ecclesiam Gaber Episcopalia hinc
incurratum, quae olim sibi esse filii
sui hereditariae Noster Paterque
Cofte quod sequitur diplomate sed
translata in Patrocinium,

Collatus quibus Curia Ecclesie postea
ad Probatum Emeritensem qui de
pastorem et prope monasterio ablegat
Haber ubi sub Patrocinium bonam
vini sicut sub Patrocinio sacella
veteri in curiam ducitur in
tutelarum signis Ecclesie Divini

ad Theobaldum Archiepiscopum
qui unum ex gregem
suis monasteriis
vini sicut sub Patrocinio
cui sublegit notat
et sacella
monasteriis habuit
pluribus sacella
Theobaldus

Monasterium Gaber olim
se translata a

ruinis videtur sicut septem et
videtur

Antea tamen ab antiquo fundatum
et dicitur vult inquit originale

ab antiquo
(ant. diplomate)

Primum dicitur vander Nester
Petrum vander Nester Anselmum
filium Anselmi, et Joannem dicitur
Pater qui vult inquit originale
augmentatis, hinc fundatum
Antea dicitur vander Nester
Anselmum pro temporibus pater

Culm dicitur
(Antea dicitur)
origines vult

Primum dicitur vander Nester
Petrum vander Nester Anselmum
filium Anselmi, et Joannem dicitur
Pater qui vult inquit originale
augmentatis, hinc fundatum
Antea dicitur vander Nester
Anselmum pro temporibus pater
Primum dicitur vander Nester
Petrum vander Nester Anselmum
filium Anselmi, et Joannem dicitur
Pater qui vult inquit originale
augmentatis, hinc fundatum
Antea dicitur vander Nester
Anselmum pro temporibus pater

7 filios

9-10m de Loca de Dada, et

Roscard

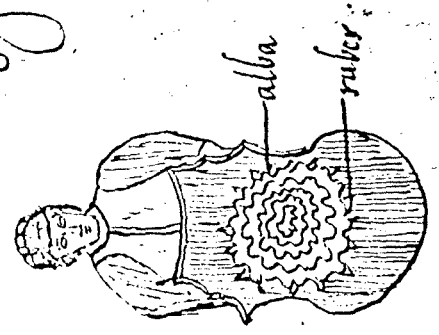
Flux varus, ut sigilla in apponant
Et nos Jure Dns de Roscard
re Abba et ca. Acta sunt hic
in villa de Roscardale in domo
Inhabitationis d. Petri vander
Aste, anno millesimo trecentesimo
Regesimo — tertio.

Confirmatum est istud a Curia
Londin. Cui est Hestales, inquit,
ille et Garogius de Roscardale
anno millesimo trecentesimo octava-
gesimo die vigesima — secunda
Novembri.

Est enim vultus ultimo die in
manifestis antiquis argumetis
vobis per se probate tantus fuit
et in remaneat populi illi in profu-
ditate per se pura summa
In res minus quingentisimum
Regesimum Regem in merito
fuerit unde die quibus

antiquum splendore
in magis fideles
in pro castas
Non asperit
palestram, quod
Anno 1876
fuerit omnes omnes
fuerit mercatus et
Confluentis in fine sine
loci collatione

Rosendalae Insignia

~~Handwritten text, mostly illegible due to fading and scribbles.~~

Rosendalae Rudis Tractatus

Rosendaliam antiquissimum Municipium
 isto quod dubitet! magnificam fuisse
 urbem quae! opulentiam quae! a rebus novis
 abesse quoniam velle in velle interpretata
 profecto me semel quidem dubitandum
 Catonem si antiquum splendorem magis
 miserentem dubitat quoque profectus
 spectet, quae olim plurimat in magna
 viderat, dicit motum vix vel in
 praesentia tota restituta me restituta
 fuisse, si profectum statim nulli
 toto tractu Brundisio fasset subire,
 si inquam (utrum dico) idem faciam,
 sunt nullum, et insignem struendam,
 totos velle praesentem, totosque
 dicitur velle velle struendam, vix ad
 profectum splendorem accedentem
 insipient, quod in sum insignis, for
 ampe studium, idem in sum insignis, for

Van wege den Koning.

De Hoogelov. Land van Edael,
gebruik makende van de magt van den
reken verstand, bij besluit van den 20
Februarij 1786, tenzigtig by desen de
Smeerde van Rotterdam en Schipbe-
ingevolge het door haar gedaan ver-
zoek, in betit van het vervolgende waf-
rijnde van ridders, beladen met die-
gende eerden van Keelghaarde
twee en een, en sijnene van ridders
beladen met een klummede Lee-
van Edael, getrouwd, getrouwd en ge-
ingeld van Keel.

Gedaan in de Haaren hage den 27 Julij 1786.
God. v. Hart. L. D. G. v. v. v. v.

van de v. v. v. v. v.

Per ordonantie van den Raad van de

God. v. de v. v. v. v. v.

Per ordonantie van den Raad van de

God. v. de v. v. v. v. v.

Per ordonantie van den Raad van de

God. v. de v. v. v. v. v.

V A N W E G E D E N K O N I N G

DE HOOGHE RAAD VAN ADEL, gebruik makende van de magt
aan denzelfven verleend, bij besluit van den 20sten Februarij 1816, bevestigt bij dezen

de gemeente ROOSENDAAL EN NISPEN

ingevolge het, door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende Wapen:

zijnde van zilver,
beladen met drie
geopende roosen van
keel, staande twee
en één, en abysme
van zilver

beladen met een klimmen-
de leeuw van sabel, ge-
kroond, getongd en gena-
geld van keel.

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 16 July 1817.

w.g. *Max. L.d'Yvoy van Mijdrecht fung. Pres^{dt.}*
TER ORDONNANTIE VAN DEN HOOGEN RAAD,

w.g. *de Wacker van Zon Secretaris.*

VOOR EENSLUIDEND AFSCHRIFT:
's-Gravenhage, 23 oktober 1961.

De Secretaris van de Hoge Raad van Adel,

w.g. H. van Weede

DE ZEGELS EN HET WAPEN VAN ROOSENDAAL.

ROOSENDAAL is eene oude plaats, die hare moeder Nispen, op wier grondgebied zij ontstond, over het hoofd gegroeid is. Als vrijheid was zij boven dorpen van gelijke grootte bevoorrecht. Indien van Brabantsche dorpen reeds in de 2e helft der 13de eeuw zegels bekend zijn, - immers de schriftelijke besluiten en contracten van hare besturen dienden geldig gewaarmerkt te worden, - dan moet het op het eerste gezicht verbazen, dat van Roosendaal een dergelijk eerst twee en een halve eeuw later is. Om mij nauwkeuriger uit te drukken: het oudste zegel, dat mij bekend is en hier besproken zal worden, is van het jaar 1523. Weliswaar is de kennis der zegels en de belangstelling daarvoor nog in den aanvang, zoodat het niet onwaarschijnlijk is, dat te eeniger tijd een ouder gevonden zal worden. Reeds thans is het mogelijk om bij redeneering tot de 14de eeuw op te klimmen.

Het eerste der hier afgebeelde zegels bevindt zich in de Nassausche Domeinarchieven te 's Gravenhage onder eene acte van 1 Dec. 1523. De koopers van zekere moeren in de parochie Wuestwesel beloven daarin deze moeren te exploiteeren door de Jan-van-Nispens-vaart. Twee schepenen van Roosendaal geven van deze verklaring eene oorkonde, welke zij zeggen te bezegelen met „onsen ende onser medescepenen gemeenen zegel”. Eerst op 9 Dec. 1600 heb ik dit zegel teruggevonden onder eene certificatie van burgemeesters en schepenen van Roosendaal van 9 Dec. 1600 ten behoeve van den schipper Cornelis Janss. Luysterborch. Vermoedelijk dekt het eene verklaring, dat deze ingezetene te goeder naam en faam bekend is en heeft hij dezen poorterbrieff te Brussel vertoond, waar het stuk in het archief van den Raad van State is teruggevonden. Ditmaal geldt het een daad van het bestuur der vrijheid van ongeveer den zelfden aard als de acte, welke met het tweede hier afgebeelde zegel gesterkt is, zijnde

eene volmacht van schout, burgemeesters en schepenen van 20 Nov. 1613, waarbij zij de belangen van eenige weezen aan een H. Geest- of armmeester toevertrouwen.

Indien wij nu het omschrift van beide zegels lezen, gevoelen wij voor eene afwijking van den normalen gang van zaken te staan, want deze zegels zijn niet van de vrijheid of van haar bestuur. Laten wij ze eerst nader opnemen. Beide zijn van middelmatige afmeting, heel wat kleiner bijvoorbeeld dan die der steden Breda of Bergen-op-Zoom, welke 6 cM. middellijn halen, maar toch aanzienlijker dan bijvoorbeeld dat van het dorp Gilse, van 1615. De was is ouder gewoonte, ook onder de papieren ruit van het tweede, nog van de bescheidene groene kleur, want ook daaraan wordt in dezen tijd nog gehouden. De legende van beide luidt met oplossing der afkortingen: sigillum scabinorum domini de Breda in Rosendael, dat is: zegel der schepenen van den heer van Breda te Roosendaal. Schepenen hebben tot taak de rechtspraak en bij uitbreiding het staan over en getuigen van de rechtsdaden van anderen, in dit geval en desnoods van het bestuur der vrijheid. Men bedenke, dat schepenen wel deel van het bestuur uitmaken, maar daarom nog niet gemakshalve daarmede vereenzelvigd mogen worden. Had Roosendaal destijds een eigen zegel gehad, dan zou het omschrift daarvan geluid hebben: sigillum communitatis de ofwel in Rosendael, zooals het in 1615 in Gilse heet: sigillum communitatis Gilsensis of in 1623 te Ginneken: sigillum communitatis in Ginneken.

De vrijheid maakt echter van het zegel der schepenen gebruik en deze ontleening is zoo oud, dat men zich daarvan geen rekenschap meer geeft en het voor dat der vrijheid zelve houdt. In 1613 toch luidt het aan het slot der acte: „hebben wy schoutet, borgemeesters ende schepenen voors. onder opt spacium deses den gemeynen vryheytseghele laeten opdrukken”. Het is zeer waarschijnlijk, dat Roosendaal vóór dien zelfs geen vrijheidszegel gehad heeft.

Wanneer is het oudste der beide stempels gesneden? De legende is in Gotisch minuskelschrift, zoogenaamd fractuur, maar dit is in de 1ste helft der 16de eeuw daarvoor nog algemeen gebruikelijk. Meer houvast geeft het, dat daarin de schepenen zich van den Heer van

Breda noemen. Blijkens acte van 1328, te vinden in de Beschrijving der Stadt en Lande van Breda, door Van Goor, gaf deze heer aan den schout van genoemd land Clause van Nispen in dat jaar het recht om overal rechtbanken op te richten. Eene daarvan is de genoemde van Roosendaal geweest, althans vindt men haar als die van schepenen van Roosendaal in plantgerichte in 1407 blijkens eene acte in het werk van Dr. Erens, De oorkonden van het Norbertinessenklooster St. Catharinadal te Breda-Oosterhout. Van deze bank kan het besproken zegel of mogelijk een voorganger daarvan niet ouder dan 1328 zijn.

De woorden domini de Breda behooren reeds tot een 13de-eeuwsche formule, die men bijvoorbeeld aantreft in het oudste stadszegel van Bergen-op-Zoom, dat nog vóór den tijd der deeling van het land van Breda in 1287 dagteekent. In het schepenzegel van Roosendaal overgenomen, heeft zij intusschen een meer beperkten zin. Hier beteekent zij blijkbaar onderscheid met de schepenen van die andere bank ter plaatse, die reeds in 1292 wordt aangetroffen en waarvan de leden zich eenvoudig schepenen van Roosendaal noemen.

Ook spreekt het omschrift niet van scabinatus: der schepenbank, maar van scabinorum: der schepenen. Het eerste zou men, de oudste en voornaamste functie der schepenen kennende, verwachten, maar het tweede is wegens het gewicht, dat aan hunne taak van het verlijden gehecht wordt, begrijpelijk en trouwens in Noord-Brabant algemeen gebruikelijk. In dat geval staan wij echter weder voor een nieuw raadsel, want voor de laatste soort acten is algemeen in den lande van Breda eene derde soort zegels in gebruik, namelijk individueele der schepenen, eventueel met vermelding hunner kwaliteit. De bovengenoemde acte van 1292 der schepenen in Rosendale is dan ook uitdrukkelijk met hunne particuliere gezegeld.

Ik sprak nog niet van den inhoud van beider zegelveld. Het toont een staande menschelijke figuur en face, die de rechterhand legt op den bovenrand van een wapenschild, terwijl de linker in de zijde rust. Een viervoetig dier schijnt tegen hem op te springen, maar staat in het oudste op één poot. Het heeft een langen wolligen staart, die niet, zooals bij den leeuw boven den rug gestrekt is, maar neer-

hangt, gelijk men dat reeds in 13de-eeuwsche zegels bij den vos ziet. Ook dient een cirkel tot achtergrond van den kop, zooals reeds ter zelfder tijd bij het paaschlam gebruikelijk. Laten wij kort en goed vaststellen, dat het hier om St. Jan Baptist en zijn attriboot, het lam gaat. De voorstelling is in Brabant wel bekend, maar doorgaans houdt hij het dier, zooals in het zegel van Gassel, op den linkerarm. De heilige is, als gebruikelijk, in een tot de knieën hangenden pels, die de benedenarmen vrij laat, gekleed.

Wij staan hier voor een raadsel. Het is een regel, waarvan om zoo te zeggen geene uitzondering bestaat, dat heiligen in gemeenschapszegels den patroon dier gemeenschap voorstellen, en dus zou St. Jan Baptist reeds vóór 1523 de kerkpatroon der gemeente, dat is der parochie Roosendaal zijn. De omschrijving parochie, waaruit de burgerlijke gemeente en zelfs de schepenbank zich vroeg of laat afgescheiden hebben, blijft uit behoudzucht nog lang gebruikelijk en zelfs op den huidigen dag wordt nog van den patroonheilige eener gemeente gesproken. Uit hetgeen tot dusverre omtrent de parochie Roosendaal gepubliceerd is, blijkt hieromtrent niets van St. Jan. Dat hij oudtijds een altaar, maar niet dat der parochie had, is in dit verband onbelangrijk. De oude parochiekerk, die in 1648 aan de Hervormden werd overgegeven en waarvan de laatste overblijfselen in 1807 zijn weggeruimd, was aan O. L. Vrouw toegewijd. De tusschen 1835 en 1839 gebouwde tegenwoordige parochiekerk heeft weliswaar St. Jan Baptist tot patroon, maar dit rechtvaardigt hoogstens het vermoeden, dat zulks ook met de schuurkerk het geval geweest is.

Reeds zinspeelde ik bij het vermoeden, dat het lam de typische houding van den 13de- en 14de-eeuwschen heraldischen leeuw in het op-één-poot-staan, maar ook in het achterover-werpen van den kop, nabootst, op de strenge vormelijkheid der zegels en wapens. Dat men navolgt, ook in bijzonderheden als deze, die van geen belang zijn, zou onkunde of traagheid van geest kunnen schijnen, maar dit zou een te smadelijk zich uitlaten zijn tegenover den middeleeuwschen handwerksman. Met evenveel recht kan gesproken worden van een diepen eerbied voor en een geloof in de kracht en rechtmatigheid van het rechtsteeken. Zoo heeft ook St. Jan eene typische houding,

waarbij hij waarschijnlijk op een wereldlijk voorbeeld, namelijk op den hertog van Brabant teruggaat. Inderdaad wordt deze in den zelfden stand, en face, ten voeten uit, de eene hand aan een schild geslagen, (de andere echter met opgeheven zwaard), in de Brabantsche munt uit het midden der 14de eeuw gevonden.

Zoo is dus het Roosendaalsche schepenzegel uit driërlei motief: de staande gestalte, het schild, dat daarnaast sedert de 13de eeuw pleegt voor te komen, en het losse dierteeken, dat in Brabant ter zelfder tijd gebruikt werd, samengesteld. Deze kan, gezien, dat kleinere plaatsen in zegelgebruik en -samenstelling plegen te volgen, hoogstens uit de tweede helft der 14de eeuw dagteekenen, hetgeen trouwens een tijd was, toen men zoo nauw niet meer zag, want het is onjuist een heilige de taak van een wereldling als ware hij een schildhouder, en zijn attriboot de houding van een wapendier te geven.

Bovendien staat St. Jan niet in dezelfde verhouding tot het wapenschild als bijvoorbeeld St. Willibrord in het 15de-eeuwsche zegel van Deurne. In laatstgenoemd is deze de oorspronkelijke grondheer en houdt hij het vierleeuwschild van den hertog van Brabant als blijk van diens overheerigheid in de hand. In het Roosendaalsche daarentegen is St. Jan de parochiepatroon en houdt hij het gemeentewapen. Dit wapen met de roos is raadselachtig, echter niet, alsof wij na zoo vele eeuwen de beteekenis daarvan niet meer dan vermoeden kunnen, maar opzettelijk, want het is een zoogenaamd sprekend. Een sprekend wapen stelt in eenvoudigen vorm eene vraag en geeft een stellig antwoord daarop. Waarom deze roos? Omdat de plaats Roosendaal, dat is dal der rozen, genoemd wordt. Is deze naamsuitleg juist? Vermoedelijk niet, maar dit doet niet ter zake, want een sprekend wapen behoeft geen stellige uitspraak, maar kan eene meening weergeven of eene uiting van idealisme zijn.

Wat hiervan zij, is de roos het rechtsteeken der vrijheid. De zaken, die zij daarmede gemerkt heeft: haar schepenzegel, haar keurboek en wellicht andere bezittingen, waarvan de herinnering verloren is, wil zij als haar eigendom erkend en geëerbiedigd zien. Ik laat daar de stof, die dat teeken in zonnige tijden tot feestelijke overpeinzing

geeft. Wat is er liefelijker dan de roos, redeneerden reeds eeuwen vóór dien ernstige clerici en liefelijke jonkvrouwen en knoopten gedachten aan de goddelijke en de aardse liefde daaraan vast.

Aanvankelijk slechts schematisch en in omtrek weergegeven, zoodat men haar met een schildroset zou kunnen verwisselen, heeft de roos lang, vóórdat het Roosendaalsche teeken bedacht werd, hare definitieve heraldische gedaante bekomen: een symetrisch vijfblad, het hart uit eenige bollen samengesteld, een dubbele krans van vijf afwisselende kroonbladen, waarvan de toppen teruggevallen zijn, en daarachter, nog juist zichtbaar de spitse einden der kelkslippen; het geheel zoodanig geplaatst, dat twee groote kroonbladen den grondslag vormen.

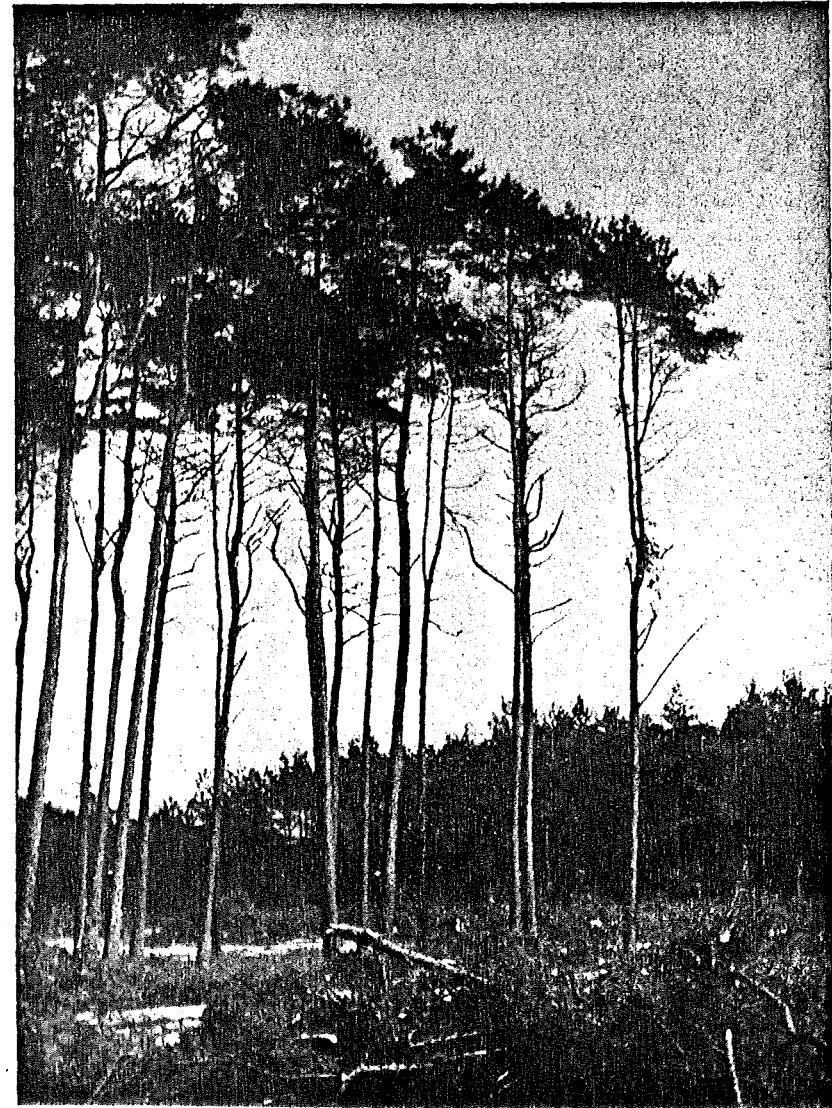
Deze roos, die het rechtsteeken der vrijheid is, is blijkens het zegel bovendien op een schild geplaatst en zodoende daarmede tot vrijheidswapen geworden. Ook wegens dit wapen kan het zegel hoogstens tot de 2de helft der 14de eeuw gerekend worden.

Dit zegel leert ons echter niet alles omtrent het wapen, omdat het kleurloos is en men tijdens het graveeren van het oudste nog geen enkel middel kende om aan dat gebrek tegemoet te komen. Overigens was dit ten tijde van het tweede wel het geval, maar vond men dit te Roosendaal zelfs in de 18de eeuw niet noodig. Dit sluit niet uit, dat het wapen in werkelijkheid en als het materiaal, waaruit het gemaakt was, zich daartoe leende, gekleurd was en wel in bepaalden vaststaanden vorm, hetgeen toevallig voor Roosendaal bewezen kan worden. Bijna alle andere Noord-Brabantsche gemeenten hebben in 1816, toen de gelegenheid werd opengesteld om hare wapens te laten registreeren of anders een nieuw te ontvangen, zich vergenoegd met een afdruk van een kleurloos zegel in te zenden en zijn dien ten gevolge met de rijkskleuren begiftigd. Roosendaal heeft blijkbaar de voorzorg genomen aan dat zegel eene beschrijving van den inhoud toe te voegen en zodoende weten wij, dat de roos van keel en het veld van het schild van zilver was. Dat was niet eerst in 1816, maar reeds in de 14de eeuw het geval, want deze kleuren zijn niet toevallig of in willekeur gekozen. Het zijn die van den heer van Breda en zelfs zoo oud, dat zij, toen het land van Bergen van dat van Breda

in 1287 werd afgescheiden, medegedeeld en overgenomen zijn, getuige het wapen der stad Bergen-op-Zoom, de drietoppige berg van sinopel er buiten gelaten.

Uit dit wapen der vrijheid Roosendaal, zijnde van zilver met eene roos van keel, heeft zich dat der tegenwoordige gemeente ontwikkeld. Immers is later, vermoedelijk in het begin der 18de eeuw - de oudste mij bekende afdruk is van 1727 - een nieuwe stempel gesneden, waarvan de afdruk als no. 3 is afgebeeld en welke stempel nog ter plaatse berust. Zij wijkt van de vroegere sterk af, want men heeft den patroon laten vallen, het wapen uitgebreid en, afgezien van bijwerk, zich eene kroon toegeëigend, hetgeen alles toelichting vereischt.

Dit derde zegel, rond, iets grooter dan het voorgaande, - maar men hechtte toen daaraan niet veel meer, - bevat in hoofdzaak het wapenschild, van phantasievorm, dat aan een ketting hangt. Deze, zoowel als eene eenvoudige guirlande, worden geacht uit eene kroon voort te komen. Onder zijn twee door een strik bijgehouden palmtakken, die tegen het schild gevoegd zijn. De legende staat op een lint, dat het geheel voor drie kwart omgeeft. Alles is sierlijk, wel geproportioneerd en maakt tusschen de Brabantsche zegels een goeden indruk. Om met het wapen aan te vangen: dit is thans met drie rozen, gesteld 2 en 1, en beladen met een hartschild met een leeuw. De verandering is in het oog loopend, maar niet principieel of meer dan uitbreidend. Vergelijkt men hiermede de zegels en wapens van andere Noord-Brabantsche gemeenten, als bijvoorbeeld die van Deurne, waar het zegel den patroon en een wapen in de zelfde onderlinge verhouding (het wapen der Van Doerne's daargelaten) bevat, dan blijken beider opvolgende wapens wel zeer verschillend. In dat der gemeente Deurne is om zoo te zeggen niets veranderd. Het is eenvoudig den op een nieuw schild geplaatsten zegelinhoud, natuurlijk met uitzondering der legende. Maar het wapen, dat Deurne in haar zegel voert en door St. Willibrord wordt vastgehouden, is dat van den hertog. Dit laatste zonder het beeld te voeren zou den eigendom van het wapen suggereeren en zelfs eene soort - in onwetendheid

(afb. bij het art. van R. van Hasselt)

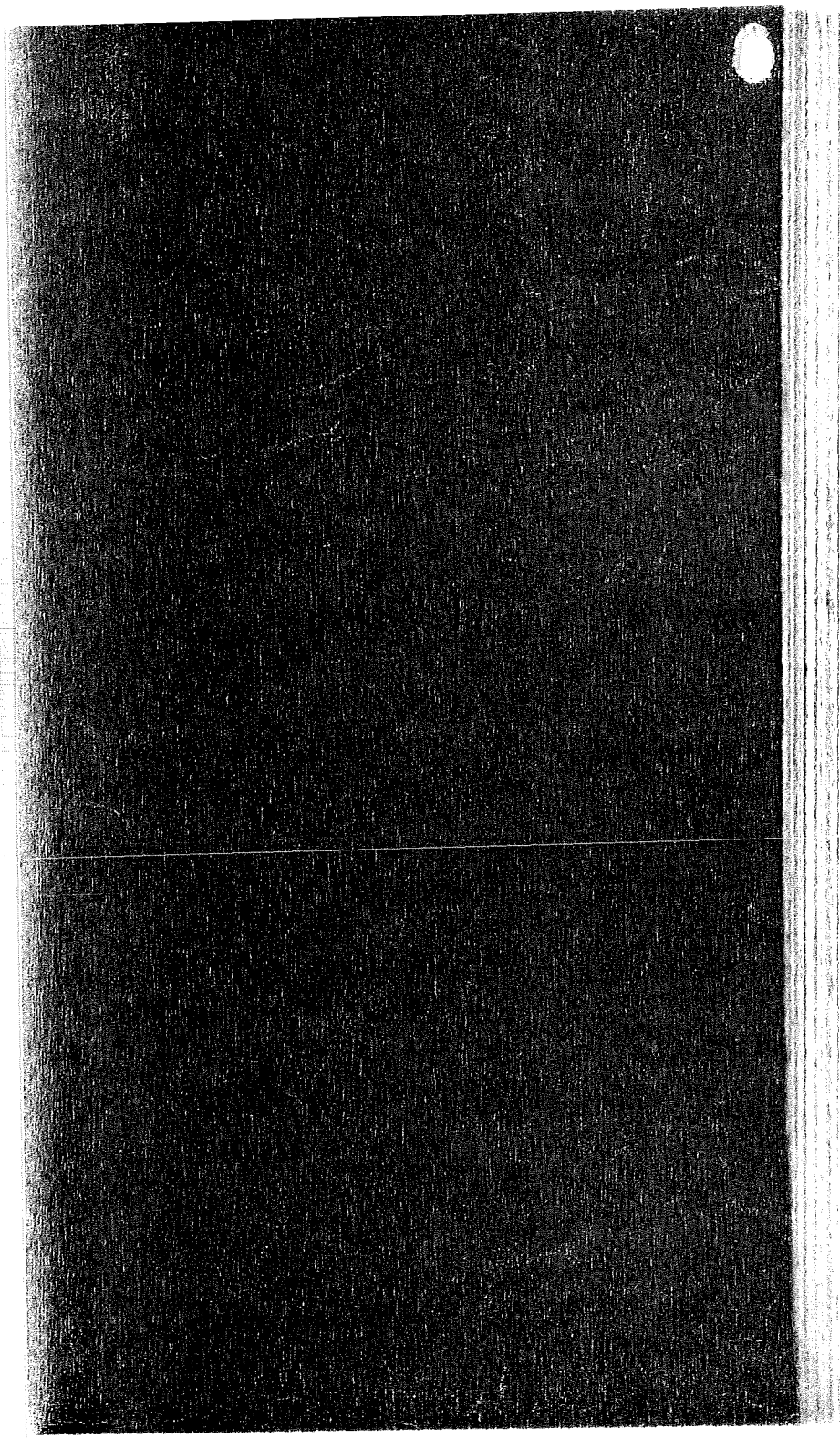
1 en 5. Schepenzegel van Roosendaal verm. hoogstens 2de helft 14e eeuw; 2. Schepenzegel van Roosendaal, begin 17e eeuw; 3. Vrijheidswapen van Roosendaal en Nispen volgens Van Goor, begin 18e eeuw; 4. Gemeentewapen van Roosendaal 1817; 6. Gemeentezegel van Roosendaal en Nispen, begin 18e eeuw.

beganen - diefstal zijn. Roosendaal daarentegen heeft St. Jan Baptist laten vallen; de burgerlijke gemeente Roosendaal heeft zich emancipeerd.

Waarom in dit wapen de roos verdrievoudigd is, kan alleen vermoed worden. Omstreeks het jaar 1700 hadden de meeste gemeenten der Baronie nog geen wapen. Er schijnt toen een ordenende hand werkzaam geweest te zijn, die met eenig begrip der heraldiek alle daarvan voorzien heeft. Het resultaat kan men zien in het werk van Van Goor, dat in 1744 is uitgekomen. Baarle en Chaam bijvoorbeeld kregen sprekende wapens, het eerste met drie balen, het tweede met drie kammen. Dit getal, bij de wapenkundigen in hooge eere, werd trouwens ook bij de wapens van Alphen en Princenhage toegepast en ik vermoed, dat dat van Roosendaal om dezelfde reden „genormaliseerd” is.

Het nieuwe wapen van Roosendaal toont bovendien een hartschild met een leeuw, dat aan Van Goor nog onbekend en, naar de beschrijving van den wapenbrief van 1817 te oordeelen, van sabel, gekroond, getongd en genageld van keel, op een veld van zilver is. Deze leeuw is voor mij weder een raadsel. De Nassausche is het vermoedelijk niet, want deze is ongekroond, van goud en met blokken, en het gebruik daarvan is ongemeen. De leeuw der Generaliteit maakt m.i. een betere kans, maar deze is van keel, heeft pijlenbundel en zwaard en beantwoordt dus evenmin aan de beschrijving. Eene andere reden voor het aannemen van het hartschild ontgaat mij.

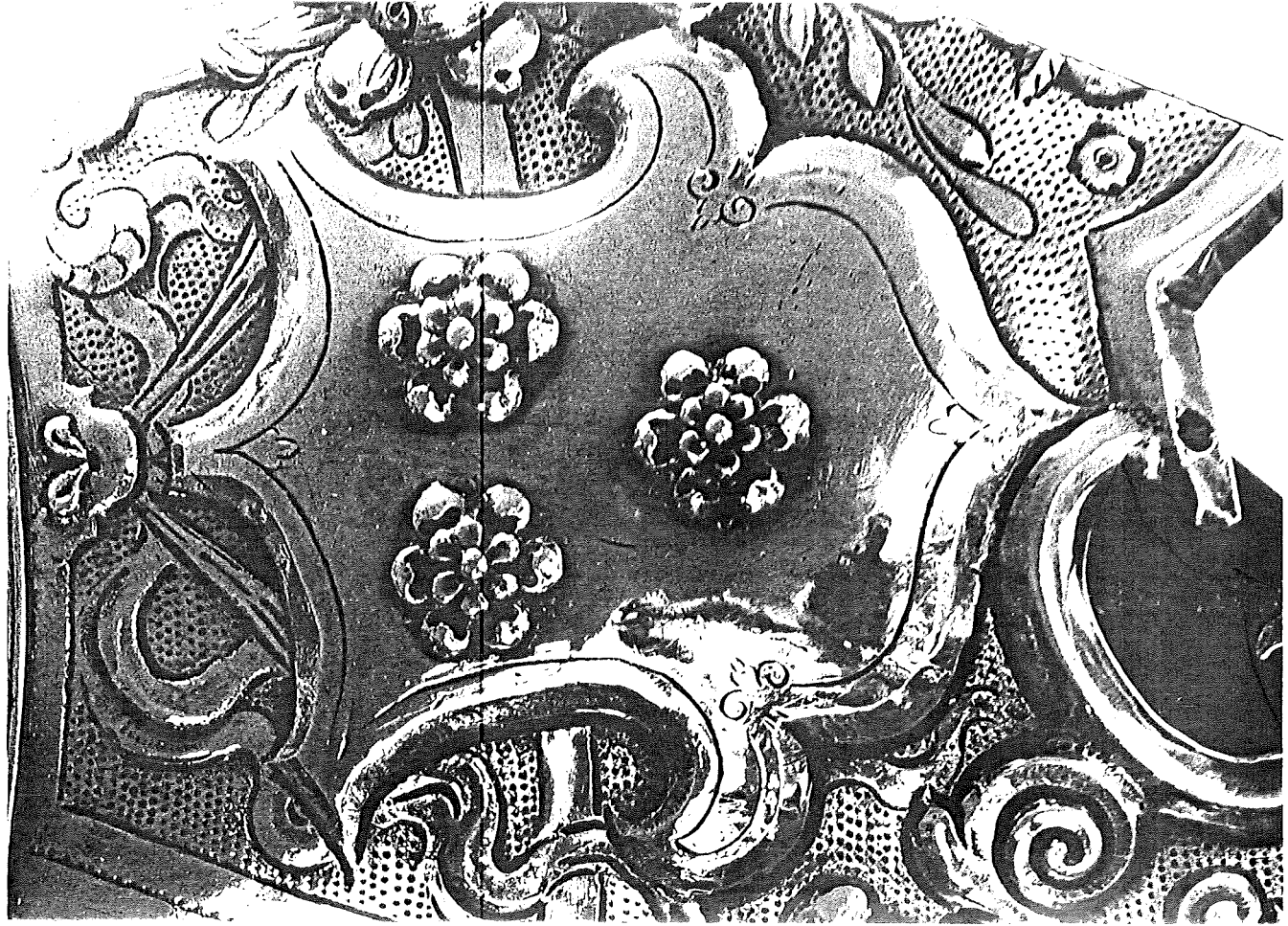
De kroon verbaast den critischen en nuchteren opmerker. Zij is in geen enkel handboek te vinden, maar vermoedelijk is het een tusschenvorm, naar Nederlandsche opvatting, van graven- en baronnenkroon. Men vraagt zich af, sinds wanneer en op welken grond Roosendaal tot deze waardigheid opklom. Toch is het gebruik om kronen boven gemeentewapens te plaatsen verklaarbaar, ofschoon in dit geval niet juist. Het komt in het land van Breda alsdan dikwijls voor. Alphen, Baarle en Breda voeren bijvoorbeeld in hare zegels eveneens de gravenkroon. Het gebruik is van de Hollandsche steden overgenomen, die, tuk op hare onafhankelijkheid, als lastgevers der Staten, stellen den graaf van Holland opgevolgd te hebben.

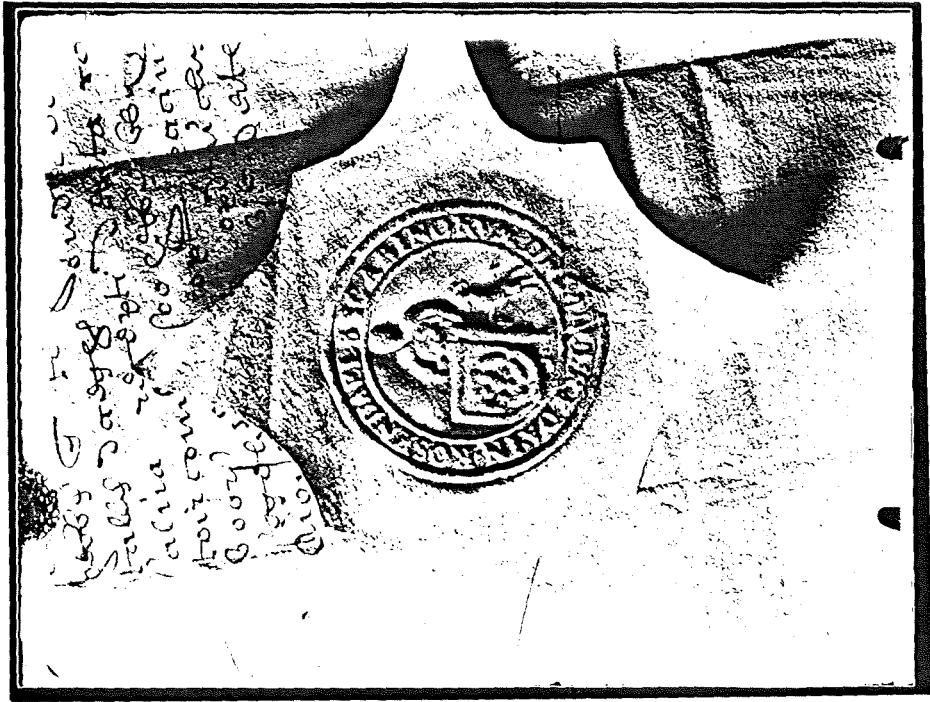

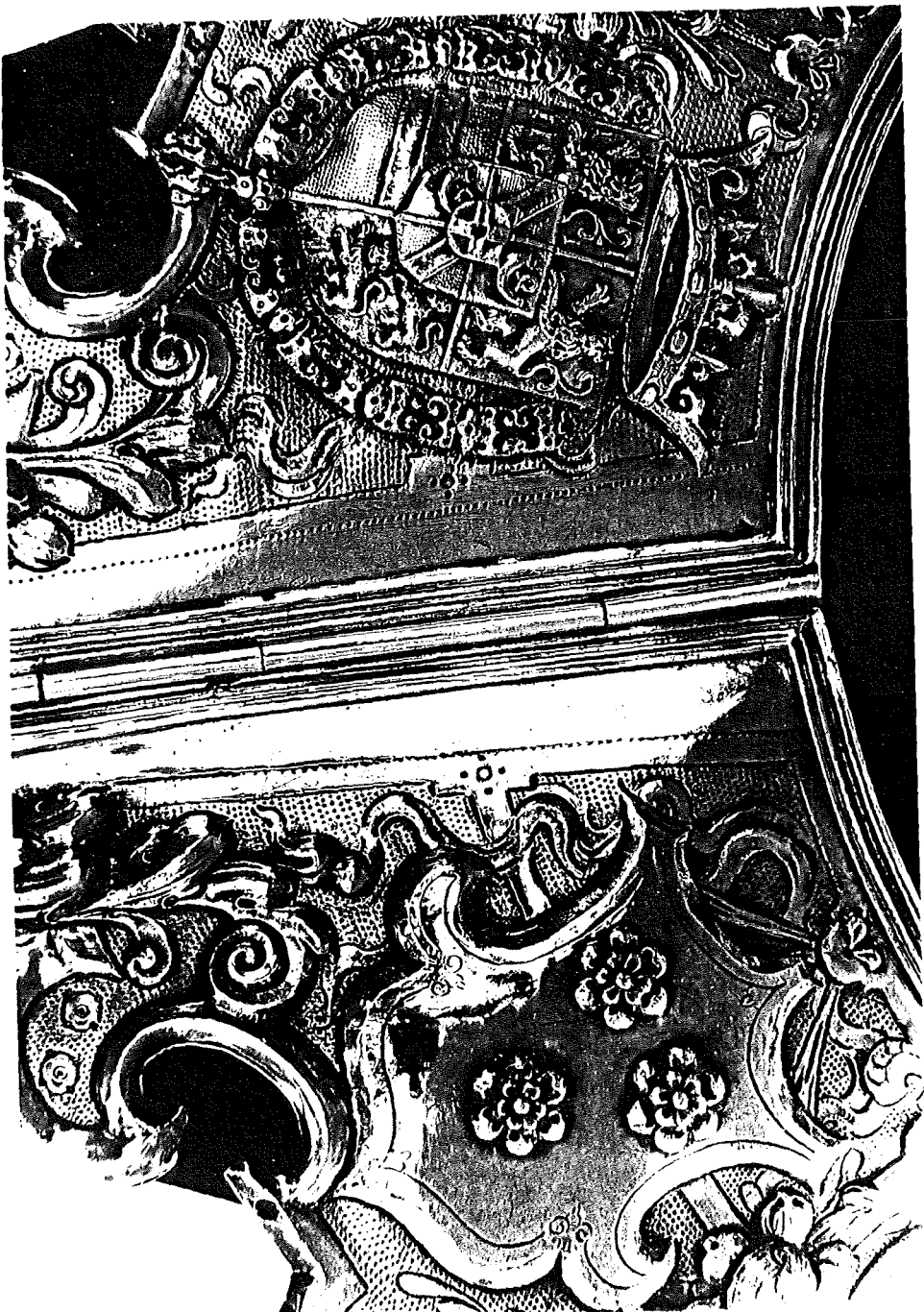
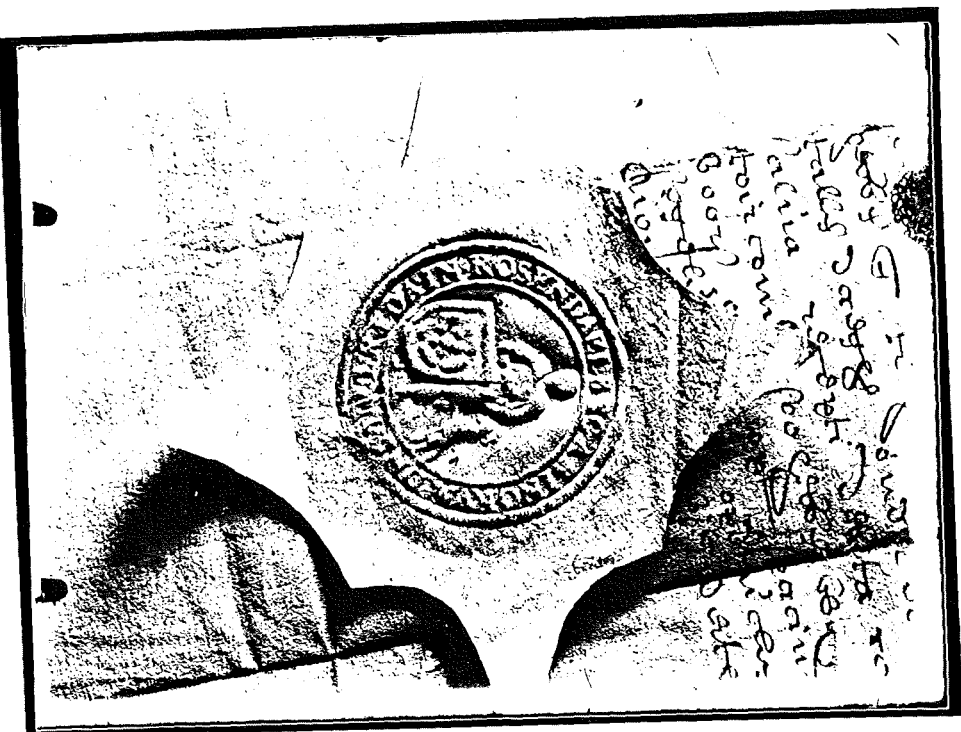
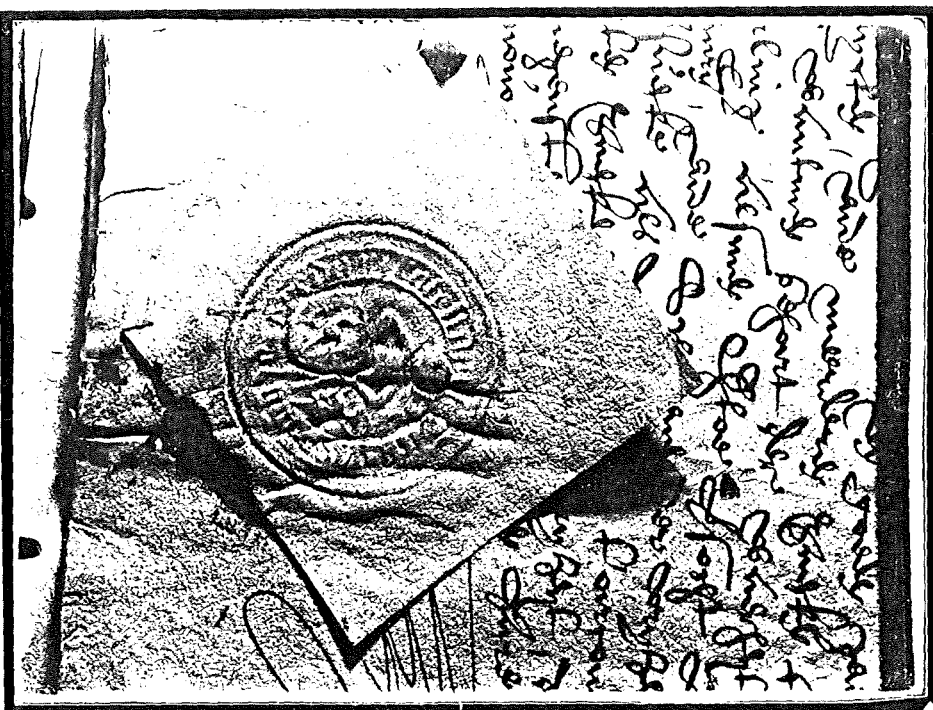
Het bovenbesproken zegel, dat ik nog in 1805 in gebruik vind, is ten tijde van het koninkrijk Holland vervangen door een van ovalen vorm met het volledig wapen van genoemd rijk en het omschrift: gemeentebestuur van Roosendaal en Nispen. Sinds werd het 18de eeuwsche gemeentewapen bij besluit van den Hoogen Raad van Adel van 18 Juli 1817 met uitzondering der kroon bevestigd. De officieele beschrijving luidt alsdan: zijnde van zilver, beladen met drie geopende roosen van keel, staande twee en een, en abime van zilver, beladen met een klimmenden leeuw, van sabel, gekroond, getongd en genageld van Keel. Daarna is niets van belang te melden, behalve dat het bestuur der gemeente eigener autoriteit de kroon is blijven voeren.

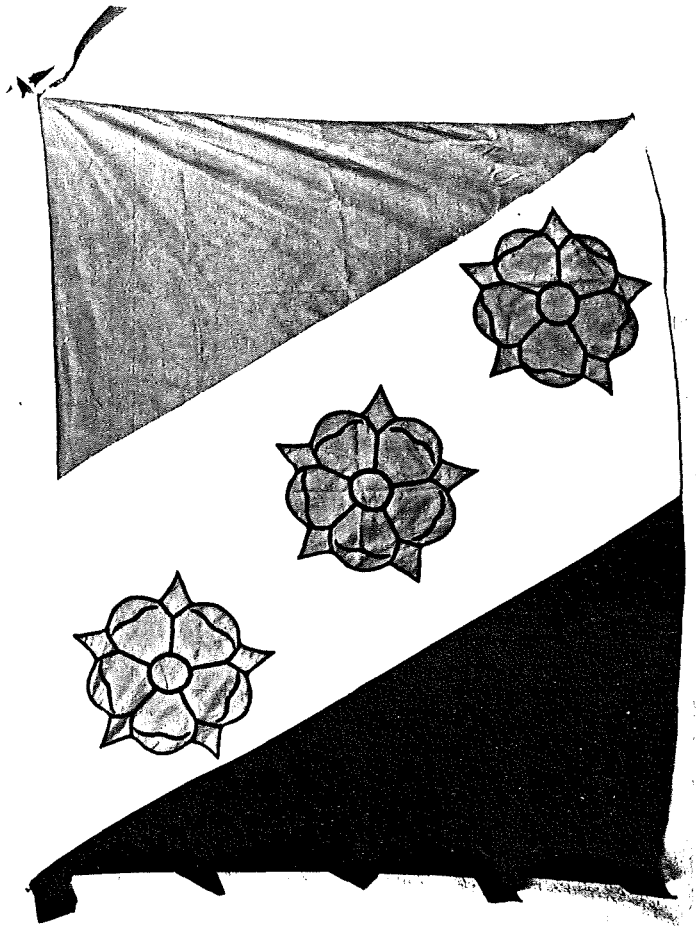
's Hertogenbosch, Maart 1943.

Mr. J. P. W. A. SMIT.
Rijksarchivaris in Noord-Brabant.

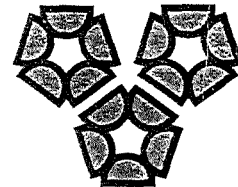

4. 11. 1802

Aan de Noord-Brabantse commissie voor
Wapen- en Vlaggenkunde,
Purmerstraat 14,
5628 HE Eindhoven.

Roosendaal : 20 mei 1996
Contactpersoon : mr H.C.M. van Oosterbosch
Doorkiesnummer : 579212
Onderwerp : Rapport gemeentewapens

VERZONDEN 22 MEI 1996

Ons kenmerk : BA/ 96-5977
Uw kenmerk :
Bijlage :

Geachte commissie,

Onder dankzegging bevestigen wij de ontvangst van het rapport dat u hebt gemaakt over de wapens van gemeenten die in het herindelingsproces betrokken zijn.

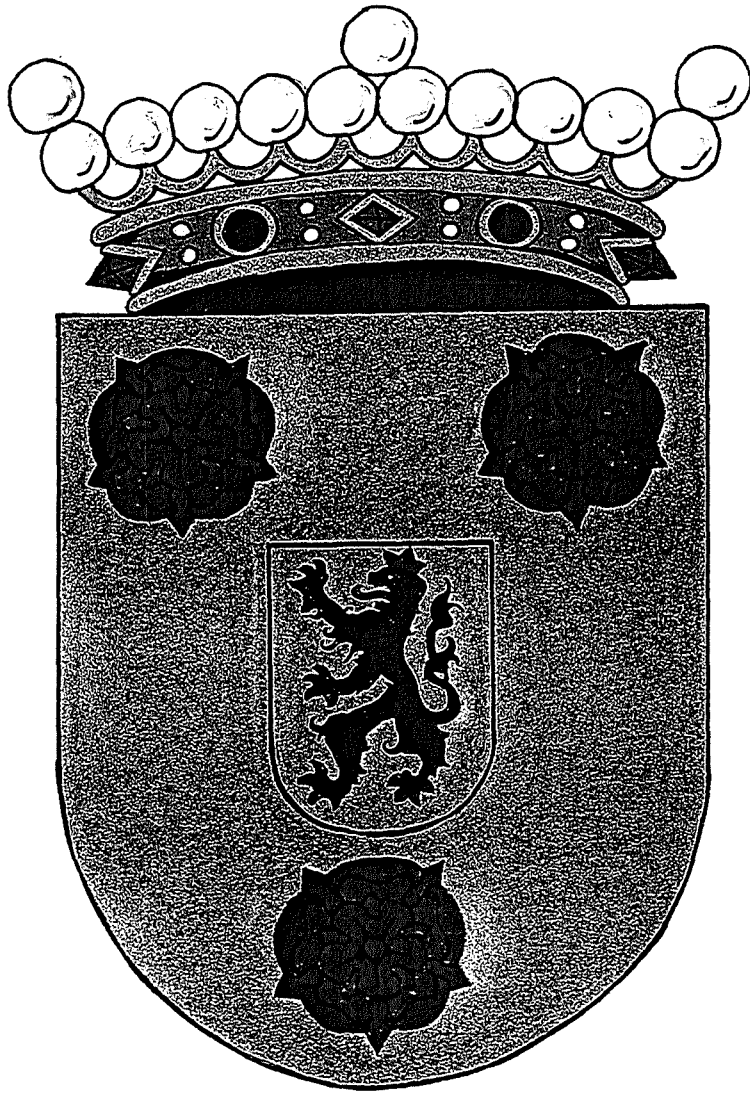
Wij zullen met de aanbevelingen in uw rapport rekening houden bij het vaststellen van een wapen voor de nieuw te vormen gemeente Roosendaal.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Roosendaal en Nispen,
De secretaris, De burgemeester,

Mr. Drs. T. van der Wal

Mr. M.J.H. Marijnen

Roosendaal

Aan de heer W. van Ham,
Noordsingel 140
4611 SJ Bergen op Zoom.

contactpersoon :
doorkiesnummer: 579212
onderwerp : Gemeentewapen

roosendaal : 7 januari 1998
ons kenmerk : CBS
bijlage :

Geachte heer van Ham,

Op verzoek van Hermien de Bruijn zend ik u bijgaand een kleurencopie van het ontwerp van het nieuwe wapen voor onze gemeente. De raad heeft dat ontwerp vastgesteld in zijn vergadering van 18 december j.l.

Een apart raadsbesluit is niet beschikbaar. Als besluit dient het raadsvoorstel waarop een stempel wordt geplaatst dat dat voorstel zonder hoofdelijke stemming is aangenomen. Het raadsvoorstel is reeds in uw bezit.

In het vertrouwen u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd, verblijf ik

met vriendelijke groet,

Gemeente Roosendaal,

mr H.C.M. van Oosterbosch
(Bestuurssecretariaat)

HOGE RAAD VAN ADEL

CBS
H.v.O.

No. 98/14-5

2500 BH 's-GRAVENHAGE, 20 februari 1998

Onderwerp: Gemeentewapen

POSTBUS 16325
BEZOEKADRES: NASSAULAAN 2B
TEL. 070 - 3614281; FAX 070 - 3631712
GIRO 1768105

Bijlagen: 1

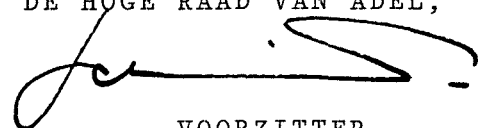
In antwoord op Uw brief van 7 januari 1998, kenmerk CBS 97.283 en gezien Uw daaropvolgende brief van 2 februari met bijlagen, heeft de Hoge Raad van Adel de eer U mede te delen dat hij kan instemmen met het door U voorgestelde ontwerp van een wapen voor Uw gemeente.

Dit wapen zal worden omschreven als volgt:

In zilver drie dubbele rozen van keel; in een hartschild van zilver een leeuw van sabel, gekroond, getongd en genageld van keel. Het schild gedekt met een gouden kroon van tien parels waarop drie parels.

Het wapen kan worden aangevraagd volgens de bepalingen van bijgaand Koninklijk besluit.

DE HOGE RAAD VAN ADEL,

VOORZITTER,

SECRETARIS.

Burgemeester en wethouders
van de gemeente
Roosendaal

centrale functies gemeente Roosendaal			
ontvangen	23 FEB. 1998	nr. 98-✓ 2839	
afdoening	13	afd. CBS	
weeknr.			
advies	afdoening	datum	afdoening weeknr.

Aan Hare Majesteit de Koningin
d.t.v. de Minister van Binnenlandse Zaken
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

bestuurssecretariaat

VERZONDEN 12 MAART 1998

contactpersoon : mr H.C.M. van Oosterbosch
doorkiesnummer : (0165) 579 212
onderwerp : Aanvraag gemeentewapen

roosendaal : 9 maart 1998

ons kenmerk : CBS 98-2839 ✓

bijlage :

Majesteit,

Onder verwijzing naar het Koninklijk Besluit van 23 april 1919, Stb 181, richten wij ons tot U met het verzoek onze gemeente een wapen toe te kennen.

De Gemeente Roosendaal is op 1 januari 1997 ontstaan door samenvoeging van de voormalige gemeente Roosendaal en Nispen met de voormalige gemeente Wouw.

Op 18 december 1997 heeft de gemeenteraad besloten om een verzoek te doen tot het bekomen van een nieuw gemeentewapen en heeft tevens het model voor het nieuwe wapen vastgesteld.

Dat model is ter advisering voorgelegd aan de Hoge Raad van Adel. Bij haar schrijven van 20 februari heeft de Hoge Raad van Adel ons medegedeeld dat zij kan instemmen met het ontwerp voor het nieuwe wapen.

Het wapen wordt omschreven als volgt:

"In zilver drie dubbele rozen van keel; in een hartschild van zilver een leeuw van sabel; getongd en genageld van keel. Het schild gedekt met een gouden kroon van tien parels waarop drie parels."

Een tekening in kleur van het verlangde wapen hebben wij bij dit verzoekschrift gevoegd.

Het bovenstaande geeft ons reden om Uwe Majesteit eerbiedig te verzoeken onze gemeente het verlangde wapen toe te kennen.

Met gevoelens van hoge achting, verblijven wij

Burgemeester en wethouders van Roosendaal,
De secretaris, De burgemeester,

Mr. M.J.H. Marijnen

Mr. Drs. T. van der Wal

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de stichting Brabants Heem

secretariaat:
Purmerstraat 14
5628 HE Eindhoven
tel. 040-242 30 23

le gnie

Burgemeester en wethouders van Roosendaal
Postbus 5000
4700 KA Roosendaal

uw kenmerk: -
ons kenmerk: WB-Ro/Wo/01
datum: 27 juli 1998
onderwerp: wapen en vlag

Geacht college

Bij schrijven van 1 juli 1997 verzochten wij u terzake vaststelling van een wapen en vlag voor uw gemeente om toezending van kopieën van alle relevante stukken die tot de besluitvorming daarvan hadden bijgedragen.

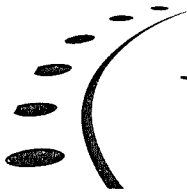
Alhoewel wij daarop tot heden geen reactie mochten ontvangen hebben wij door het koninklijk besluit van 2 juli 1998 begrepen dat aan uw gemeente een nieuw wapen is verleend, conform ons voorstel in een aan u toegezonden rapport terzaken. Gemakshalve nemen wij aan dat voor uw nieuwe gemeente, zoals vereist, ook een besluit ten aanzien van een (nieuwe?) gemeentevlag is genomen.

Graag verzoeken wij u opnieuw ten behoeve van ons dossier alsmede ter voorbereiding van een publicatie over uw gemeentewapen en -vlag in onze periodiek *Van Schild en Vaan* om toezending van kopieën van alle stukken die tot de verwezenlijking daarvan hebben bijgedragen (correspondentie (o.m. verzoek Heemkundekring Wouw, correspondentie met Hoge Raad van Adel), adviezen (o.m. Hoge Raad van Adel), voorstellen (b&w) en besluiten (gemeenteraad), kleurenfoto van het wapendiploma). Daarnaast vernemen wij graag van u wat de kosten zijn van een exemplaar van de (nieuwe) gemeentevlag ten behoeve van ons archief.

Uw reactie afwachtend.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

J.Th.M. Melssen, secretaris

Datum raadsvergadering : 18 december 1997

Agenda nr. : 3.b

Portefeuillehoud(st)er : BGM

Registratiecode : CBS/97-176

Onderwerp : Vaststelling wapen gemeente
Roosendaal en dorpswapen
Wouw

Aan de raad van de gemeente Roosendaal.

1. Inleiding.

A. Wapen van de gemeente Roosendaal

In het kader van de herindeling is de vraag opgekomen of de nieuwe gemeente ook een nieuw wapen dient te hebben. Een terzake deskundig te achten "buitenstaander", de Noord-Brabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde, heeft daarover enige tijd geleden een rapport uitgebracht. Het voor onze gemeente relevante gedeelte uit dat rapport hebben wij voor u bij de raadsstukken ter inzage gelegd.

B. Dorpswapen voor Wouw

Van Heemkundekring de Vierschaer is een verzoek binnengekomen om het wapen van de voormalige gemeente Wouw te bestemmen tot dorpswapen van Wouw. Dit verzoek ligt in de lijn van de suggestie van de Noord-Brabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde in haar rapport om zulks te overwegen.

2. Motivering/toelichting.

Over de nieuwe gemeente Roosendaal wordt gezegd dat het huidige wapen van Roosendaal en Nispen -eventueel zonder hartschild- kan voortbestaan. Het wapen in zijn huidige vorm is bevestigd bij diploma van 16 juli 1817. Discussie is er over het feit of dat wapen al dan niet "getooid" dient te worden met een gouden kroon. In het diploma is dat niet aangegeven, terwijl het tot de 18e eeuw wel gebezigd schijnt te zijn. Eenduidigheid bestaat er evenmin ten aanzien van het zgn. hartschild. In het diploma is dat als zodanig aangegeven, terwijl het in de bestuurspraktijk vóór 1800 soms wel achterwege werd gelaten. De commissie komt tot de conclusie dat het huidige wapen gehandhaafd kan blijven.

De vraag van het model van het wapen voor de nieuwe gemeente is ook aan de orde geweest in de stuurgroep herindeling. In die stuurgroep is beslist dat de raad van de nieuwe gemeente een voorstel zal worden gedaan om het bestaande wapen van Roosendaal te handhaven en te doen "tooien" met een gouden kroon. Een zodanig ontwerp hebben wij voor u bij de raadsstukken ter inzage gelegd.

Als uw raad inderdaad beslist om het wapen te "tooien" met de gouden kroon, dan dient het nieuwe wapen door de Kroon (bij Koninklijk Besluit) te worden bevestigd. Die procedure is als volgt:

- de raad stelt het ontwerp voor een nieuw wapen vast (is nu aan de orde);
- het voorstel wordt om advies gezonden naar de Hoge Raad van Adel;
- na een positief advies, dient aan de Kroon een verzoek om bevestiging te worden gedaan.

Als gevolg van de invoering van een nieuw gemeentelijk logo wordt het traditionele wapen in de dagelijkse praktijk niet meer gebruikt. De enige uitingsvorm van het wapen is daardoor alleen nog te vinden op de voorgevel van het raadhuis.

De bestemming tot dorpswapen van Wouw, het wapen van de voormalige gemeente Wouw, kan bij besluit van uw raad, zonder dat aan verdere formaliteiten moet worden voldaan. Voor de Hoge Raad van Adel is in deze geen rol weggelegd omdat het wapen niet gevoerd gaat worden door een (bestaand) overheidslichaam. Een dergelijk dorpswapen zal geen enkele officiële status hebben.

In de loop van de historie zijn in het wapen van Wouw enkele fouten geslopen. De Noord-Brabantse Commissie wijst daar ook op in haar advies. De Wouwse Heemkundekring stelt dan ook voor om, wanneer uw raad aan het verzoek van de Vierschaer gehoor geeft, het wapen tegelijk van zijn fouten te ontdoen.

3. Consequenties.

N.v.t.

4. Commissiebehandeling.

De concepttekst van dit raadsvoorstel is om advies voorgelegd aan de commissie voor Algemene en Bestuurlijke Zaken. Deze commissie heeft daarover op 10 december advies uitgebracht aan ons college.

5. Voorstel.

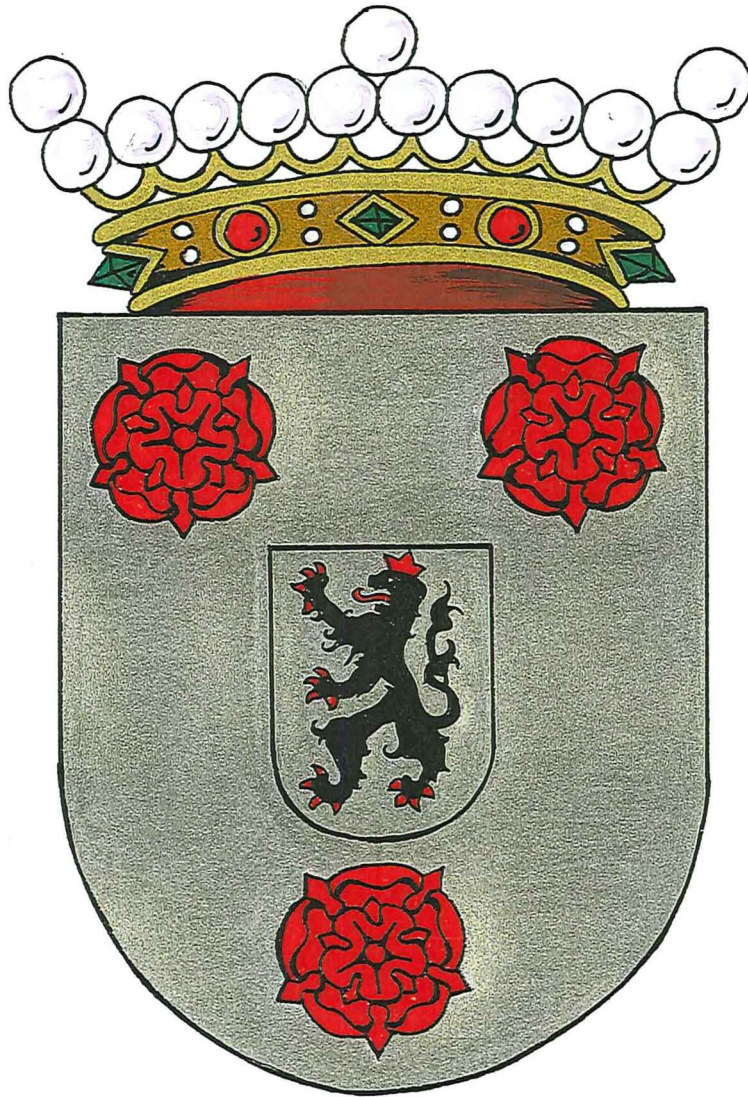
1. Het wapen voor de gemeente Roosendaal vaststellen conform het ter inzage gelegde model;
2. bij een positief advies van de Hoge Raad van Adel, de Kroon een verzoek tot bevestiging doen;
3. het wapen van de voormalige gemeente Wouw, in de verbeterde versie conform voorstel van Noord-Brabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde, te bestemmen tot wapen voor het dorp Wouw.

6. Ter inzage liggende stukken.

- a. De concepttekst raadsvoorstel en het advies van de betreffende commissie;
- b. ontwerp wapen;
- c. (deel) rapport Noord-Brabantse commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde;
- d. brief Heemkundekring Wouw.

Burgemeester en wethouders van Roosendaal,
De secretaris,
Mr. drs. T. van der Wal

De burgemeester,
Mr. M.J.H. Marijnen

Roosendaal

Aan de Hoge Raad van Adel,
Postbus 30436,
2500 GK Den Haag.

contactpersoon : mr H.C.M. van Oosterbosch
doorkiesnummer: 579212
onderwerp : Ontwerp gemeentewapen

roosendaal : 7 januari 1998
ons kenmerk : CBS 97^u-283
bijlage : diversen

Geachte dames/heren.

Door een samenvoeging van de gemeenten Roosendaal en Nispen en Wouw is per 1 januari 1997 de nieuwe gemeente Roosendaal ontstaan. Voor de raad van de nieuwe gemeente heeft dit aanleiding gevormd om zich te beraden op een nieuw gemeentewapen.

Daartoe geadviseerd door de Noord-Brabantse commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde heeft de gemeenteraad in zijn vergadering van 18 december 1997 besloten om een nieuw model voor het gemeentewapen vast te stellen. Dat model alsmede het bijbehorende raadsvoorstel/besluit treft u bijgaand aan.

Wij verzoeken u te bevorderen dat het nieuwe model voor het wapen van onze gemeente Koninklijke Goedkeuring verkrijgt.

In afwachting van uw reactie, verblijven wij

hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Roosendaal,
De secretaris, De burgemeester,

Mr. Drs. T. van der Wal

Mr. M.J.H. Marijnen

Stadsref :

4701 NK Roosendaal

postbus 5000

4700 KA Roosendaal

telefoon (0165) 57 91 11

telefax (0165) 53 57 79

WIJ **B**EATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van 2 juli 1998
no: 98.003355
houdende verlening van een
wapen aan de gemeente Roosendaal.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse
Zaken van 22 juni 1998, no. BK98/1365, directoraat-
generaal Openbaar Bestuur, afdeling Kabinetszaken.

Gelezen het verzoek van burgemeester en wethouders van
Roosendaal van 9 maart 1998, kenmerk CBS 98-2839, tot
verlening van een wapen aan deze gemeente;

G e l e t o p het besluit van de Soevereine Vorst van
24 december 1814, nr. 32, en het Koninklijk besluit van
23 april 1919, Stb. 181;

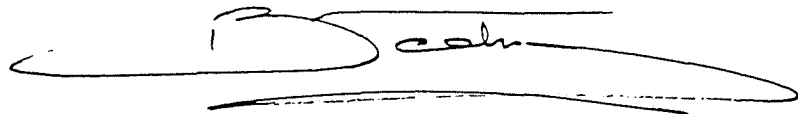
Gezien het advies van de Hoge Raad van Adel;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Aan de gemeente Roosendaal een wapen te verlenen,
waarvan de beschrijving luidt als volgt:
"In zilver drie dubbele rozen van keel; in een
hartschild van zilver een leeuw van sabel, gekroond,
getongd en genageld van keel. Het schild gedekt met een
gouden kroon van tien parels waarop drie parels."

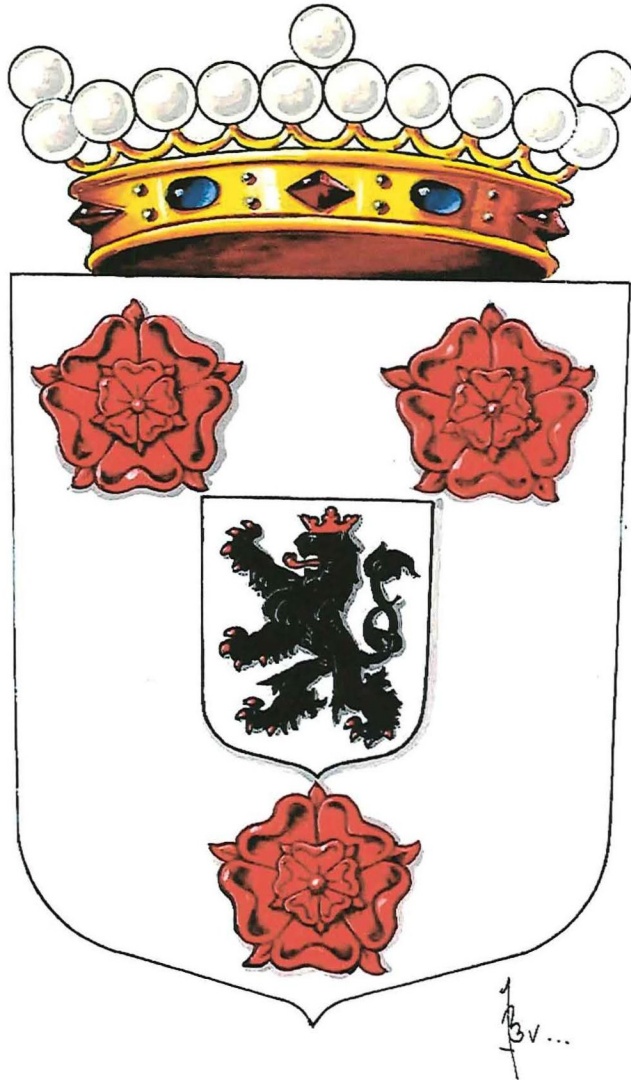
Onze Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de
uitvoering van dit besluit.

15-gravenhage, 2 juli 1998

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

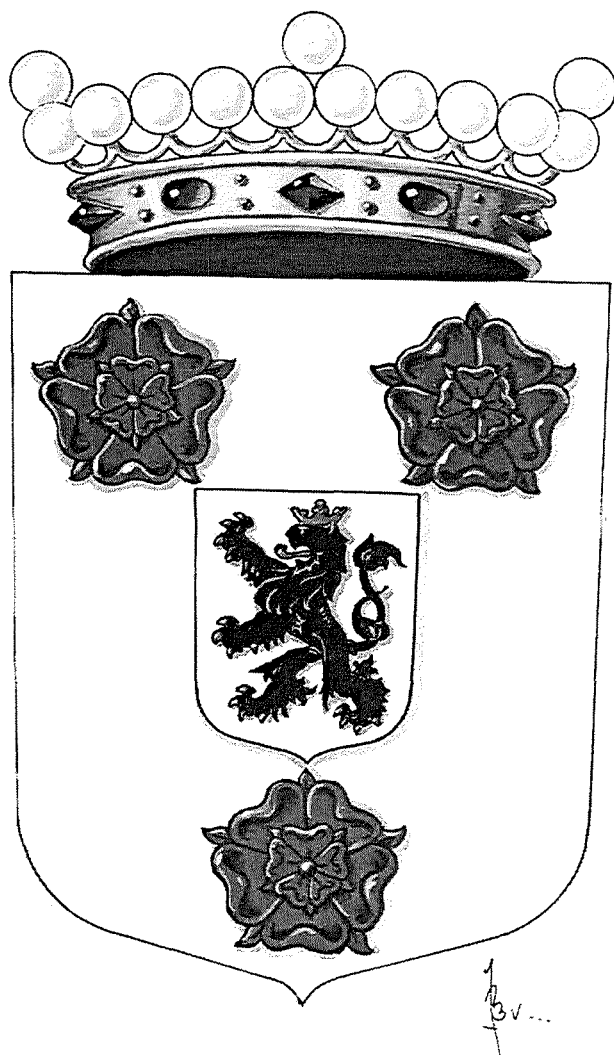
Gemeente

ROOSENDAAL

NB

KB 2 juli 1998,
nr. 98.003355

In zilver drie dubbele rozen van keel; in een hartschild van zilver een leeuw van sabel, gekroond, getongd en genageld van keel. Het schild gedekt met een gouden kroon van tien parels waarop drie parels.

Gemeente

ROOSENDAAL

NB

KB 2 juli 1998,
nr. 98.003355

In zilver drie dubbele rozen van keel; in een hartschild van zilver een leeuw van sabel, gekroond, getongd en genageld van keel. Het schild gedekt met een gouden kroon van tien parels waarop drie parels.

DE HOGE RAAD VAN ADEL,

Gelet op *Het Koninklijk Besluit van 2 juli 1998, no: 98.003355*

VERKLAART,

dat daarbij aan de gemeente Roosendaal is verleend het onderstaande wapen,

waarvan de beschrijving luidt als volgt:

In zilver drie dubbele rozen van keel; in een hartschild van zilver een leeuw van sable, gekroond,

*getoogd en gezageld van keel.
Het schild gebekt met een
gouden kroon van tien parels
waarop drie parels."*

Gedaan te 's-Gravenhage. 16 september 1998

DE HOGE RAAD VAN ADEL,

A handwritten signature in black ink, likely belonging to the Chairman, is written over the printed name.

Voorzitter

A handwritten signature in black ink, likely belonging to the Secretary, is written over the printed name.

Secretaris

ervan geplaatste eik van sinopel, waarboven rechts een hellende ster van goud. Met de nadere plaatsbepaling van de ster kan de N.C.W.V. het eens zijn, het wederom weglaten van 'zespuntige' bij de ster echter niet. De Hoge Raad van Adel kan wel zeggen dat in de Nederlandse heraldiek sterren normaal gesproken zespuntig zijn, maar er staat nergens geschreven dat dit college bepaalt wat in de Nederlandse wapenkunde normaal is². Op 1 oktober 1998 werden onder grote belangstelling wapen en vlag aan genodigden en bevolking gepresenteerd.

Jan MELSSEN

Het wapen van de nieuwe gemeente Roosendaal

De raad van de gemeente Roosendaal besloot op 18 december 1997 bij de Kroon een gemeentewapen aan te vragen. Deze nieuwe gemeente was per 1 januari 1997 gevormd uit het gebied van de voormalige gemeenten Roosendaal en Nispen en Wouw. Het verzochte wapen zou van het wapen van de voormalige gemeente Roosendaal en Nispen slechts verschillen in één enkel opzicht, namelijk dat een parelkroon aan het wapenschild is toegevoegd. Deze kroon komt reeds voor op de 18de-eeuwse zegels van de vrijheid Roosendaal en de heerlijkheid Nispen¹. Het wapen vormt een combinatie van het (sprekende) wapen van Roosendaal met dat van Nispen. De lokale administratie te Roosendaal gebruikte in de loop van de jaren achtereenvolgens meerdere zegels. Daarbij werd het wapen enige malen veranderd. In de vijftiende eeuw kwam in het schild één roos voor; in de loop van de 16de eeuw (bewijsbaar in 1579) werd het aantal vermeerderd tot drie. Daarbij verviel de schildhouder, de parochiepatroon Sint-Jan-de-Doper en voegde men de kroon toe². In het bekende werk van Th. van Goor over Stad en Land van Breda komt het schild in kleurarcering voor³. In dat boek ontbreekt het hartschild, dat vanaf ca. 1700 in de zegels van de als een gemeenschap bestuurde dorpen voorkwam. Het wapen Nispen wijkt in kleuren af van het familiewapen *Van Nispen*, in zilver een (soms ongekroonde) leeuw van sinopel. De kleuren van het hartschild in het latere gemeentewapen zijn waarschijnlijk aan een zijtak van dit geslacht ontleend⁴.

Het model van het nieuwe wapen werd ter advisering voorgelegd aan de Hoge Raad van Adel die daarmee instemde. In de motivering werd tevens verwezen naar het rapport van de Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde van maart 1996. Het daarin opgenomen betoog hield echter een advies in aan het bestuur van de toenmalige gemeente Roosendaal en Nispen. Bij Koninklijk Besluit van 2 juli 1998, nr. 98.003355 werd het volgende wapen verleend: "In zilver drie dubbele rozen van keel; in een hartschild van zilver een leeuw van sabel, gekroond, getongd en genageld van keel. Het schild gedekt met een gouden kroon van tien parels waarop drie parels".

W. A. van HAM

2. Zie ook: Jan Melssen, 'Een nieuw wapen voor de gemeente Nuenen c.a.', *Van Schild en Vaan* 6 (1999), p. 23.

1. Afgebeeld in W.A. van Ham, *Wapens en vlaggen van Noord-Brabant: wapens en vlaggen van de provincie, gemeenten en waterschappen (Zutphen 1986)* (Reeks publicaties onder auspiciën van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, dl. 1), p. 100, afb. 49.

BOEKBESPREKING

J.G.F.M.G. baron van Hövell tot Westerflieer, *Van Hoëvell - Van Hövel. Genealogie van een riddermatig geslacht. Alphen aan den Rijn 1999*. ISBN 90 6469 742 6. f 85,- exclusief f 15,- verzendkosten. Het boek is verkrijgbaar bij Drs. C.A.M. Gietman, Troelstrastraat 61, 4191 HT Geldermalsen of door overmaking op postbanknummer 8062492 t.n.v. J. baron van Hövell tot Westerflieer - Wiering te Roermond.

Reeds in 1972 plaatste baron Van Hövell een studie over zijn familie in dit tijdschrift. Nu, zevenentwintig jaar later, beleeft hij het genoegen zijn volledige studie over dit onderwerp te zien verschijnen. Het werk ziet er fraai uit, is verlucht met talloze foto's - sommige treffen wij zelfs meermalen aan. In zijn inleiding stelt de schrijver, dat het boek bedoeld is voor een breed publiek en daarom plezierig om te lezen moet zijn. Daarin is hij zeker geslaagd en daar ook zijn methodiek degelijk is zou de taak van de recensent thans beëindigd zijn, wanneer niet hier of daar kanttekeningen geplaatst konden worden.

Dit begint al voor de oudste tijden, waar schrijver stelt dat de familie haar naam gaf aan de buurschap Hovelo bij Vreden. Dit is hoogst twijfelachtig, omdat men tot in de 12de eeuw personen slechts met een voornaam ziet aangeduid. Daarna voegden zij de naam van een plaats, waarmee zij een relatie hadden, toe. Ook de Hövells zullen zo hebben gehandeld. Baron Van Hövell stelt voorts (p. 35), dat het wapen van begin af aan nauwelijks veranderd is maar dit lijkt ons te simpel: de oudste zegels laten drie gaffelsgewijs geplaatste scherpe voorwerpen zien, later ontwikkelden de voorwerpen zich tot een soort ronde bijenkorven, die los van elkaar waren gekomen. In 1815 benoemde de Hoge Raad van Adel deze voorwerpen als heuvels, zodat een sprekend wapen was geboren.

Rest mij op te merken, dat het wapenbord (p. 92) een rouwkas is, waarna ik kan vaststellen dat de heer Van Hövell tot Westerflieer de vorige monografieën over zijn familie - twee verschenen er in vorige eeuwen - heeft overtroffen.

Dr. J.C. KORT

C.C. de Glopper-Zuijderland, *In tijd gemeten. Inleiding tot de chronologie*. Den Haag 1999. ISBN 90.5802.009.5, 93 pp. f 22,50.

Tot de nuttige hulpwetenschappen voor de historicus en in het algemeen voor degene, die omgaat met gedateerde teksten, behoort de chronologie of tijdrekenkunde. In dit leuk geïllustreerde werk, verschenen bij het Centraal Bureau voor Genealogie, worden de problemen bij de datering vanaf de Oudheid overzichtelijk behandeld. Weinig genealogen zullen hun stambomen tot die tijd kunnen opvoeren. Wel is het aardig herhaald te zien, dat de Christelijke

- J.P.W.A. Smit, 'De zegels en het wapen van Roosendaal', in: *Jaarboek "De Gulden Roos"* 3 (1944), p. 90-98. In die publicatie ontbreekt echter het hierboven genoemde zegel van Roosendaal en Nispen; dat is eveneens afgebeeld en besproken in W.A. van Ham, 'De symbolen van stad en land van Breda', in: *Jaarboek "De Oranjeboom"* 21 (1968), p. 112, afb. 31 en 32.
- Th. E. van Goor, *Beschryvinghe van stad en lande van Breda ('s-Gravenhage 1744)*, p. 382.
- Het oorspronkelijke wapen Nispen in: S. van Leeuwen, *Batavia Illustrata ('s-Gravenhage 1685)*, p. 1029; de variant in: P.C. Bloys van Treslong, *Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Noord-Brabant, dl. 2 (Utrecht 1924)*, p. 121.

mis met het wapen endaal?

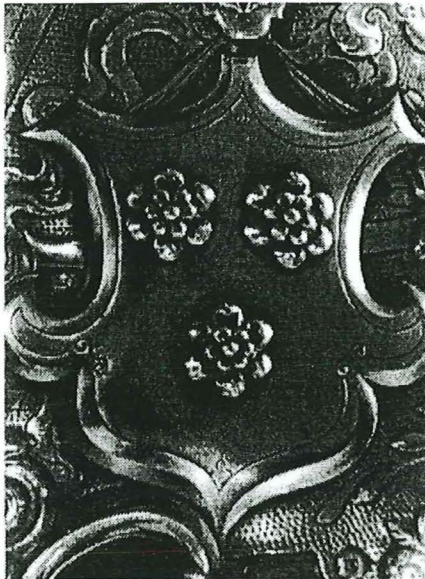
WILLIAM COOLEN

de het wapen van de Noord-
gemeente Roosendaal
n de officiële wapenbe-
leggen, valt iets bijzon-
rijving (KB 02/07 1998)
zilver drie dubbele rozen van
ild van zilver een leeuw van
ongd en genageld van keel.
et een gouden kroon van tien
parels.
- vanuit heraldisch oog-
ige" zilveren hartschild op
correspondeert de beschrij-
wapentekening. Wat we
eten luiden: 'In zilver een
r [!] met een leeuw van sabel,
en genageld van keel, vergezeld
zen van keel'. De beschrij-
n laten we ongewijzigd bui-
Het is niet helemaal dui-

delijk waar bij de rozen de term "dubbele"
plotseling vandaan komt, voorheen was hier
nooit sprake van (1). Het KB van 1817 spreekt
van 'geopende roosen'; Sierksma, Van der
Laars en Druif hebben het over rozen zon-
dermeer.

De geschiedenis van het wapen

Het oudste zegel van Roosendaal dat bekend
is geeft de H. Johannes Baptist met het Lam
Gods weer, houdende een wapenschild met
één roos. Dit zegel van de Schepensbank is
gedateerd in de eerste helft van de vijftiende
eeuw, toen Roosendaal vrijheidsrechten
kreeg. Op een zegelafdruk uit 1579 komt,
evenals op een schutterskraag uit 1611, een
wapen voor waarop drie rozen zijn afge-
beeld. Een afdruk vervolgens van een zegel
uit 1784, toont ons voor het eerst het gecombi-
neerde wapen van de Vrijheid Roosendaal

Schutterskraag van het St. Sebastiaangilde, 1611, met het
wapen van Roosendaal, met drie rozen. (Coll. Museum De
Gulden Roos, Roosendaal)

(3 rozen) en de Heerlijkheid Nispen (leeuw),
alsmede de in 1998 vastgelegde kroon. De
wapenafbeelding is conform het op 16 juli
1817 bevestigde wapen voor de gemeente
Roosendaal en Nispen, echter zonder de
kroon. De beschrijving van destijds is als
volgt: 'Van zilver, beladen met drie geopende
roosen van keel, staande twee en een; en
abysme (2) van zilver, beladen met een klim-
mende leeuw van sabel, gekroond, getongd
en genageld van keel.' Het hartschild met de
leeuw is naast dat van de Heerlijkheid
Nispen, het wapen van een tak van het
geslacht (Van) Nispen (3).

Conclusie

We hebben bij het wapen van Roosendaal
dus te maken met de combinatie van twee
wapens, waarbij het resultaat bij de oor-
spronkelijke bevestiging in 1817 niet opti-
maal is. De drie rozen, als oorspronkelijk
wapen, zijn op het wapen van 1817 al te
klein weergegeven. Het argument, dat dit
wapen conform het zegel van 1784 is, is niet
echt steekhoudend. Er waren immers oudere
afbeeldingen bekend. Het creëren van een

wapenafbeelding is een mix van heraldische
regels, symboliek en historische en estheti-
sche aspecten.

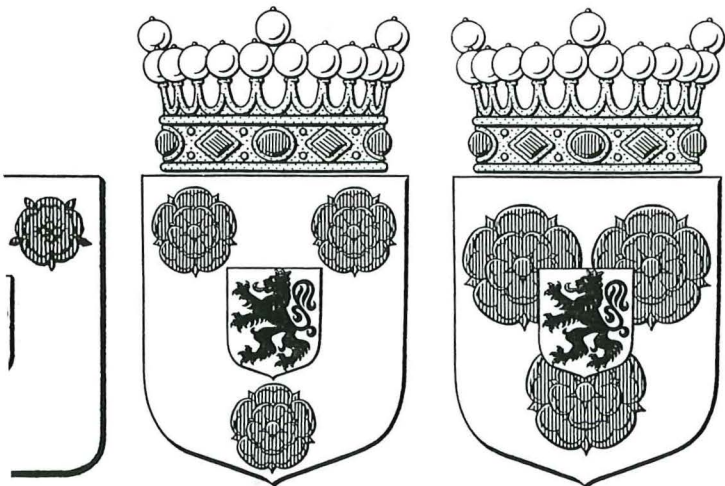
Het wekt dan ook enige verbazing, dat bij
herbevestiging van het Roosendaalse wapen
in 1998 het schild nagenoeg ongewijzigd
bleef, maar dat de beschrijving dezelfde fout
bleef behouden en in feite alleen de kroon
werd toegevoegd. Zou de Noord-Brabantse
Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde,
als adviesorgaan en de Hoge Raad van Adel
de in deze bijdrage aangehaalde argumenten
over het hoofd hebben gezien? Of hebben zij
en het gemeentebestuur van Roosendaal
bewust vastgehouden aan het vanaf 1817
gevoerde wapen?

Noten:

- (1) De 'dubbele' roos is de aanduiding voor een kleine
heraldische roos, die op het hart van een grotere
roos ligt.
- (2) 'en abysme' is de oude, heraldische benaming voor
'in het schildhart'.
- (3) Het geslacht Van Nispen voert in zilver een groene
leeuw; een zijtak van dit geslacht voerde vanaf de
zeventiende eeuw een zwarte, roodgetongde en gena-
gelde leeuw.

Bronnen:

- Sierksma, Klaas, 'De Gemeentewapens van Nederland'
Prisma, Utrecht 1959
- Van der Laars, T, Provincie- en Gemeentewapens,
Album I NV Koffie Hag Mij. 1924
- Druif, C, Nederlandse Gemeentewapens, Eisma NV
Leeuwarden 1965
- Van Ham, Willem 'Wapens en vlaggen van Noord-
Brabant' De Walburg Pers, Zutphen 1986
- Keuzenkamp, J.H., Vereniging Nederlandse
Gemeenten 'Gemeentewapens in Nederland' VNG
Uitgeverij 's-Gravenhage 1989
- Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en
Vlaggenkunde, Adviesrapport betreft herziening van
de wapens van gemeenten en de instelling van
wapens van de dorpen in het Samenwerkingsgebied
Westelijk Noordbrabant, maart 1996.

al c.a. volgens
van de Hoge
i 1817 en con-
1784, echter
parels.

Het wapen van Roosendaal en Nispen
volgens de herbevestiging van 2 juli
1998. Met toevoeging van de kroon en
benaming 'dubbele rozen' i.p.v. het oor-
spronkelijke 'geopende roosen'.

Het wapen van Roosendaal, zoals het
eigenlijk zou moeten zijn volgens de
beschrijving en dan tevens meer vol-
doet aan de heraldische, historische en
esthetische eisen.
Het onheraldische zilver op zilver is
hiermee immers ook meteen opgelost.

(illustraties van de auteur)

sche
ng van
1862)

Onderaan nog een reactie van O. Schabbe
op "Roosendaal".

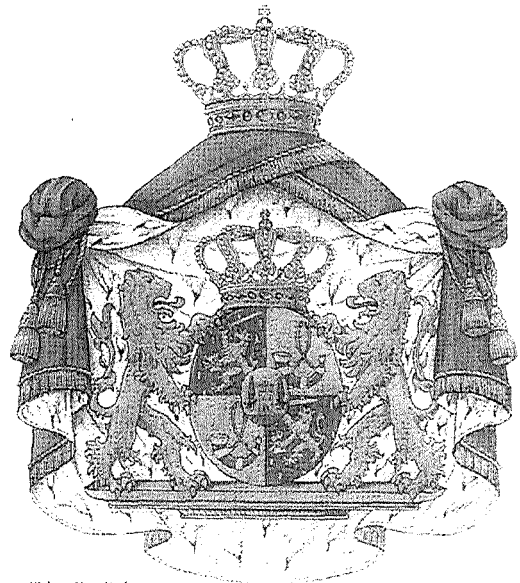
O.

tuur verdwenen. Het wapen Zorreguieta behoort hiermee ook uit beeld te zijn.

Toen het wapen van prinses Máxima werd bekendgemaakt, was mijn eerste reactie: dit zou een wapen kunnen zijn van kinderen uit het huwelijk van: gelijkens met de wapens van prinses Juliana, de prinsessen Beatrix, Irene, Margriet en Christina, de prinsen Willem-Alexander, Johan Friso en Constatijn, en de prinsen Maurits, Bernhard jr., Pieter-Christiaan en Floris.

Het doet geen recht aan de echtgenote van het (toekomstige) staatshoofd. Het ware mijns inziens beter geweest niets aan het Zorreguieta-wapen toe te voegen en het schild te plaatsen naast dat van prins Willem-Alexander als alliantiewapen. Dit in navolging van de wapens van de koninginnen Wilhelmina (van Pruisen), Anna Paulowna, Sophie en Emma en zoals nog steeds gebruikelijk in België. Of men had kunnen kiezen voor een gevierendeeld schild zonder hartschild, zoals geschiedde bij de wapens van de prinsen Hendrik, Bernhard en Claus. De kneep zit hem dan natuurlijk in het feit dat deze prinsen de echtgenoot zijn van het staatshoofd, de Koningin, en geen prinsen van Oranje-Nassau.

Wanneer in januari 2002 adviezen tot een ander besluit hadden geleid omtrent het wapen van prinses Máxima, en wanneer

Tek.: Piet Buitinga

men nu had opengestaan voor de genoemde argumenten om het Zorreguieta-wapen niet in het schild op te nemen, dan was voorkomen dat de wapens van de kinderen van prins Willem-Alexander en prinses Máxima identiek zijn aan dat van hun moeder.

Aan de wapens te zien krijgt prinses Máxima er bij de geboorte van haar kinderen heraldische koninklijke broertjes en/of zusjes bij!

C.Q.C.M. Walschots,
Rijswijk (Z-H).

Het wapen van Roosendaal

In zijn artikel "Wat is er mis met het wapen van Roosendaal?" uit *William Coolen* in het *Heraldisch Tijdschrift* jrg. 9 (2003), pag. 28-29, nogal wat kritiek op het bij Koninklijk Besluit van 2 juli 1998, nr. 98.003355 verleende wapen van de nieuwe gemeente Roosendaal, die met ingang van 1 januari 1997 was gevormd uit de opgeheven gemeenten Roosendaal en Nispen enerzijds en Wouw anderzijds.

Wat in de eerste plaats opvalt, is dat de auteur niet verwijst naar het artikel van Dr. W.A. van Ham in *De Nederlandsche Leeuw*

jrg. 117 (2000), kol. 165. In dit tijdschrift toch worden sinds enkele decennia in chronologische volgorde alle wapens van publiekrechtelijke lichamen besproken, die bij Koninklijk Besluit tot stand zijn gekomen. Als hij daarvan kennis had genomen, dan zou een aantal punten van kritiek reeds zijn weerlegd of althans zou een verklaring zijn gegeven, waarom bepaalde elementen tot stand zijn gekomen zoals ze zijn. In de eerste plaats betreft dit het feit, dat de nieuwe gemeente uitdrukkelijk verzocht het oude wapen van Roosendaal en Nispen, zoals dat bij besluit van de Hoge Raad van Adel op 16 juli 1817

oudst bekende naam-
ht Duiker, hoe dan ook
lezers kan dit 800 jaar
erklaaren? Wat is de bete-
met vijf balken? Wat is
geharnaste armen? Wat
e gelaatszoon?

VX Wierden

er. Een nieuw fenomeen

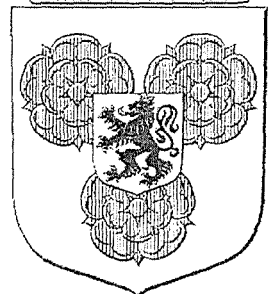
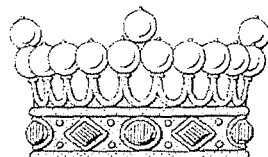
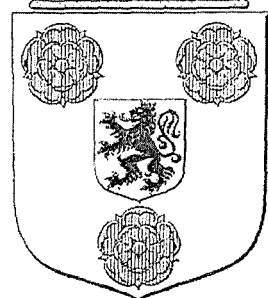
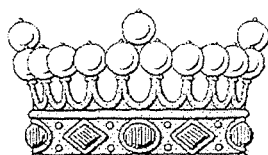
de geslachtsnaam
is voorbehouden aan
ijn van grondwettelijke
edikaat "Jonkheer van
"enz. enz. enz." gaan
llem-Alexander koning
ze overgaan op volgen-
over de titel Prins of
den en Prins of Prinses
e doorgegeven kunnen

is uit naam en titula-

(en dus niet bij Koninklijk Besluit) was bevestigd, zij het onder toevoeging van de in de 18de eeuw gevoerde kroon.

De auteur wijst dan in de eerste plaats op de ongelukkige omstandigheid dat zowel het veld van het hoofdschild als dat van het hartschild van zilver zijn. Kennelijk heeft hij in zijn achterhoofd dat hier de heraldische kleurregel (geen kleur op kleur of metaal op metaal) geschonden zou zijn. Bij de samenstelling van het wapen zijn twee wapens samengevoegd en de kleurregel geldt dan niet, zoals dat evenmin het geval is bij doorsneden, gedeelde en gevierendeelde wapens. De oorspronkelijke wapens blijven zoals ze zijn, al kan men bij de samenstelling ervan ermee rekening houden dat velden van kleur en metaal elkaar zoveel mogelijk afwisselen. Ook bij toevoeging van een schildhoofd, een schildvoet, een schildzoom, een vrijkwartier enzovoorts, gaat de kleurregel slechts facultatief op.

In zijn omschrijving van het wapen laat de auteur het voorkomen, alsof het toegevoegd hartschild een herautstuk is (zoals blokjes, turven, schijven enzovoorts), maar daar is in dit geval geen sprake van. Het schildje is hier niet, zoals bij het bekende wapen van St. Lucas dat drie schildjes toont, een herautstuk naar een toevoeging in de vorm van een hartschild. De door de auteur voorgestelde "goede" omschrijving van het in 1817 bevestigde en in 1998 verleende wapen zou zijn "In zilver een hartschild van zilver.... vergezeld van...." doet dan ook geen recht aan het ontstaan van het wapen, want men beschrijft eerst het hoofdschild en vervolgens de toevoegingen. Het punt waar het hier ook om draait, is of men eerst het hoofdwapen tekent, alsof er geen toevoegingen komen en dan de toevoegingen aanbrengt – dan komt het hartschild inderdaad over een deel van de rozen te vallen (ook al zijn die door de auteur in zijn "goede" versie van het wapen wel erg groot uitgevallen) – of dat men de wapenfiguren zoveel mogelijk integraal afbeeldt; dat is een kwestie van tekenen maar is niet gebaseerd op een heraldische regel. Als er in plaats van rozen drie leeuwen in het hoofdwapen stonden, zou – in de optiek van de schrijver – de onderste

leeuw worden onthoofd en niet iedereen zal dat mooi vinden.

Tenslotte de kroon. De omschrijving in het Koninklijk Besluit van 1998 "... een gouden kroon van tien parels waarop drie parels" betekent in de terminologie die bij het beschrijven van Nederlandse overheidswapens nu eenmaal wordt gebezigd, dat de tien parels direct op de hoofdband rusten (en de drie parels daar weer direct op, twee aan weerszijden en een in het midden). Als de auteur zich dat had gerealiseerd, zou hij niet een kroon hebben getekend – met parels op punten – die in de Nederlandse overheids heraldiek niet of nauwelijks voorkomen, tenzij bij een bijzonder ontwerp, zoals wel bij het Haagse gemeentewapen is gebeurd.

Mr. O. Schutte.

Grootzegel

In mijn bezit bevindt zich rode lak, gevat in een tinnendeksel.

Op dit grootzegel, behorend aan een onbekend document, is het beeld van Fr. König von Preussen (1804) (Siebmacher 1e Band, 1e Tafel 14).

De buitenzijde van de doek is afgebeeld aan beide zijden.

Dit grootzegel is in mijn familie overgeërfd van de ouders van mijn vrouw. Het is in de Eerste Wereldoorlog in Duitsland gebruikt; uiteraard zijn de leden van de familie lang geleden overleden, en

Genealogie & Heraldie Erfgoed voor de toekomst

Het zesentwintigste Interdisciplinair Instituut voor Genealogische en Heraldische Wetenschappen in Brugge (2004), heeft als thema "Genealogie & Heraldie: erfgoed voor de toekomst". De Vlaamse Heraldische Vereniging organiseert het congres en heeft het programma bekendgemaakt:

- Maandag 6 september 2004 Avond: plechtige opening in de Gotische Zaal van het Stadhouderspaleis
- Dinsdag 7 september 2004 Voormiddag en namiddag: openbare vergadering voor een ruim publiek. Tegelijk: genealogische en heraldische tentoonstelling
- woensdag 8 september 2004 Voormiddag en namiddag: openbare vergadering in het Provinciaal Hof
- Avond: opening heraldische tentoonstelling in het Arentshuis

Rubriek "Op de Keper"

De redactie biedt in deze rubriek de mogelijkheid tot het stellen van vragen aan de andere lezers, tot het bespreken van beschouwingen, oproepen, kelen, disputen ... kortom

Wapen en vlag van de nieuwe gemeente Roosendaal

De raad van de per 1 januari 1997 uit het gebied van de voormalige gemeenten Roosendaal & Nispen en Wouw gevormde nieuwe gemeente Roosendaal besloot op 18 december 1997 bij de Kroon om een nieuw gemeentewapen aan te vragen. Dit verschilt van het wapen van de voormalige gemeente Roosendaal en Nispen slechts in een enkel opzicht, namelijk dat conform de achttiende eeuwse zegels een parelkroon aan het wapenschild is toegevoegd. Het model van het nieuwe wapen werd ter advisering voorgelegd aan de Hoge Raad van Adel die daarmee instemde. In de motivering werd tevens verwezen naar het rapport van de NCWV van maart 1996. Het daarin opgenomen advies betrof echter de voormalige gemeente Roosendaal en Nispen. Nadere correspondentie tussen de commissie en het gemeentebestuur vond terzake niet plaats.

Bij raadsbesluit van 26 februari 1998 besloot de gemeenteraad van Roosendaal om de vlag van de voormalige gemeente Roosendaal en Nispen, eertijds vastgesteld op 3 april 1958, ongewijzigd voor de nieuwe gemeente vast te stellen.

Alleen voor Wouw een dorpswapen

De gemeenteraad van Roosendaal besloot op 18 december 1997 besloten om het wapen van de voormalige gemeente Wouw te bestemmen tot wapen voor het dorp Wouw. Hiermee werd voldaan aan een verzoek van de plaatselijke Heemkundekring De Vierschaar die naar het bovengenoemde rapport van de NCWV verwees. De suggestie van de heemkundekring om het nieuwe gemeentewapen in zoverre aan te passen, het hart-schild conform het dorpswapen van Nispen daaruit te laten vervallen en dit als wapen van de kern Nispen vast te stellen, werd niet overgenomen. Van dorpsvlaggen is in de van de gemeente afkomstige stukken geen sprake.

willemvanham

R'daal

Van: "Hopstaken, Joss" <j.hopstaken@roosendaal.nl>
Aan: "willemvanham" <willemvanham@hetnet.nl>
Verzonden: donderdag 21 juli 2005 12:21
Onderwerp: huisstijl

Willem,

Je vermoeden omtrent nieuwbouw stadskantoor kan schriftelijk bevestigd worden. In een adviesnota over de huisstijl die in het college van 14 juni 1978 vastgesteld is, lezen we oa.:

"Reeds geruime tijd wordt de behoefte gevoeld de indeling van de grafische uitvoering van het briefpapier in gebruik bij deze gemeente en haar instellingen, te normaliseren. Uit de hierbij gevoegde modellen zal U duidelijk worden, dat in de gebruikte lettertypen en lettergrootten geen enkele standaardisatie voorkomt. Ook het gemeentewapen komen wij in diverse maten en in verschillende uitvoeringen tegen, soms groot, soms klein (bij gelijke lettergrootten), soms in kleur en dan weer in zwart gedrukt.

De gemeentesecretaris [toen mr. L.A.G. . Melis JH] heeft de suggestie gedaan, over te gaan tot het invoeren van een zg. huisstijl voor de gehele gemeentelijke organisatie.

Een huisstijl omvat een uitgebreid 'pakket' van instructies voor alle vormen van presentatie van een organisatie, zowel naar de buitenwereld, als naar de eigen werknemers. [...]

De overgang naar het stadskantoor kan hiertoe een eerste aanzet vormen. (maakt toch aanpassing briefpapier etc. noodzakelijk) [...]

In Uw streven het bestuur dichter bij de bestuurde te brengen, o.m. door het betrachten van een steeds grotere openheid in het gemeentelijk beleid (inspraak) past het m.i.z. mede om dat beleid vooral op een herkenbare wijze te voeren."

Uit een brief van secretaris Melis van april 1982 over het in eigen beheer uitgeven van publicaties wordt gesteld dat de huisstijl ingevoerd is sinds 1 maart 1979.

Naar ik hoop kun je hiermee verder,
Mvg.

22-7-2005

Roosendaal

willemvanham

Van: "Hopstaken, Joss" <j.hopstaken@roosendaal.nl>
Aan: "willemvanham" <willemvanham@hetnet.nl>
Verzonden: woensdag 13 juli 2005 10:10
Onderwerp: RE: logo enzovoort

Beste Willem,

Zoals in het foldertje over wapen, vlag en logo staat, is het logo ingevoerd bij gelegenheid van de gemeentelijke herindeling per 1-1-1997. De zes ellipsen verwijzen naar de zes leefgemeenschappen (de stad Roosendaal en de vijf dorpen Nispen, Wouw, Wouwse Plantage, Heerle en Moerstraten), die bijeen worden gehouden door een groen boog.

Wat je andere vragen betreft zal ik navraag doen.

Mvg.

Joss

From: willemvanham [mailto:willemvanham@hetnet.nl]
Sent: Wednesday, July 13, 2005 12:05 AM
To: Hopstaken, Joss
Subject: logo enzovoort

Beste Joss, mag ik om te beginnen verwijzen naar de E-mails die ik tijdens jouw vakantie heb gestuurd? Dank voor de inmiddels ontvangen bouwstenen voor de huisstijl van de gemeente Roosendaal. Helaas ontbreekt ook in deze documentatie, evenals te Bergen op Zoom, een aantal mijns inziens essentiële elementen namelijk:

- dat datum van de invoering van de nieuwe stijl;
- de namen van de ontwerpers of van het ontwerp bureau;
- de motieven waarom een nieuwe huisstijl nodig werd geacht;
- wat betekent het "beeldmerk" : wat zijn de zes "ellipsen" in het logo die de zes leefgemeenschappen waaruit de gemeente bestaat? de dorpen?
- Is de kleur rood ontleend aan de rozen in het oude wapen?
- waarvoor staat de groene boog?

Bij de toepassingen mis ik de vlag. Toch dacht ik dat er zo'n vlag is. Waar wordt die gebruikt en wat is de relatie tot het gebruik van de gemeentevlag? Of is die helemaal verdwenen?

De gemeente Roosendaal had eerder een andere huisstijl, voornamelijk opvallend door het beeldmerk bestaande uit drie gestileerde rozen. Het verband met het gemeentewapen was hier duidelijk. Uit welk jaar was dat beeldmerk en wie waren de ontwerpers?

Je ziet, vragen te over maar wel van belang voor het omschrijven hoe de verandering in huisstijl tot stand is gekomen.

Met vriendelijke groeten, Willem van Ham.

DISCLAIMER

De informatie in deze e-mail is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien de lezer van deze mededeling niet de geadresseerde is, wordt u er hierbij op gewezen, dat u geen recht hebt kennis te nemen van de rest van de e-mail, het te kopiëren of te verstrekken aan andere personen dan de geadresseerde. Indien u deze e-mail abusievelijk hebt ontvangen, brengt u dan de afzender op de hoogte waarbij u gevraagd zal worden het originele bericht te vernietigen. De gemeente Roosendaal is niet verantwoordelijk en wijst iedere aansprakelijkheid voor en/of in verband met alle gevolgen en/of schade van een juiste en volledige verzending en ontvangst van de inhoud en van deze e-mail. Voorts kunnen aan de inhoud van deze e-mail geen formele rechten worden ontleend; officiële correspondentie met de gemeente Roosendaal dient uitsluitend via schriftelijk postverkeer te verlopen.

Beleef 't in
Roosendaal

Voorwoord en inhoudsopgave

BOUWSTENEN VOOR HET GEBRUIK VAN DE HUISSTIJL VAN DE GEMEENTE ROSENDAAL

Voor u ligt het Huisstijl Handboek van de gemeente Roosendaal. Want bij een gemeente hoort een uitstraling en dus een gezicht. Het logo van de gemeente Roosendaal representeert de zes verschillende leefgemeenschappen, samengehouden door een groene boog: onafhankelijk en toch samen. Ze vormen een moderne en slagvaardige gemeente met een warm hart. Een gemeente dus waar mensen graag verblijven. Het logo van de gemeente Roosendaal is het gezicht waarmee de gemeente naar buiten treedt. Het is zogezegd het visitekaartje van Roosendaal. Daarom is het van groot belang dat dat gezicht herkenbaar is en blijft. Dit Huisstijl Handboek geeft duidelijk omschreven regels ten aanzien van het gebruik van de huisstijl: wat mag niet veranderen, wat mag wel veranderen, hoe hou ik de huisstijl herkenbaar? Kortom: dit Huisstijl Handboek is een leidraad voor iedereen die te maken heeft met de -zeer diverse- communicatievormen van de gemeente Roosendaal. Bouwstenen zogezegd die ervoor zorgen dat de huisstijl intact blijft en op gepaste wijze wordt gebruikt. Door hen, die daartoe geëigend zijn en op een manier die de gemeente Roosendaal siert. Onthou dus bij het toepassen van die huisstijl steeds dat u werkt aan een positief imago van de gemeente Roosendaal en dat een eenduidige 'stijl van het huis' daarbij van grote waarde is!

HOOFDSTUK

- 1 — De Bouwstenen
 - 1.1 Bouwstenen Overzicht
 - 1.2 Bouwsteen Beeldmerk
 - 1.2.1 Wat mag niet met het Beeldmerk
 - 1.2.2 Wat mag wel met het Beeldmerk
 - 1.3 De gebruiksvormen van de bouwsteen Beeldmerk
 - 1.4 Bouwsteen Woordmerk
 - 1.4.1 Wat mag niet met het Woordmerk
 - 1.4.2 Wat mag wel met het Woordmerk
 - 1.5 De gebruiksvormen van de bouwsteen Woordmerk
 - 1.6 Bouwsteen 6 Ellipsen
 - 1.6.1 Wat mag niet met de 6 Ellipsen
 - 1.6.2 Wat mag wel met de 6 Ellipsen
 - 1.7 De gebruiksvormen van de bouwsteen 6 Ellipsen
 - 1.8 Bouwsteen Boog
 - 1.8.1 Wat mag niet met de Boog
 - 1.8.2 Wat mag wel met de Boog
 - 1.9 De gebruiksvormen van de bouwsteen Boog
 - 1.10 Bouwsteen Typografie
 - 1.11 Bouwsteen Kleurgebruik
 - 1.12 Bouwsteen Materiaalgebruik

HOOFDSTUK 2 — Vastgelegde toepassingen

HOOFDSTUK 3 — Relatiegeschenken

HOOFDSTUK 4 — Vrije toepassingen

HOOFDSTUK 5 — Verantwoordelijkheden en procedures

Hoofdstuk 1 - De Bouwstenen

■ Voor wie is dit Huisstijl Handboek?

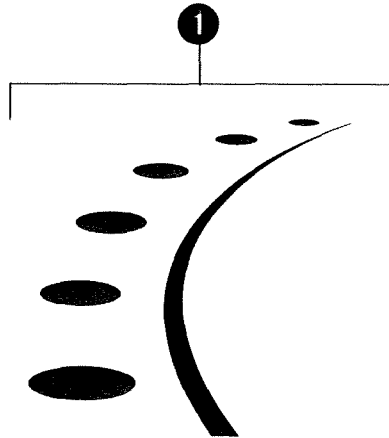
Dit Huisstijl Handboek bevat regels die soms dwingend, soms met de nodige speelruimte, beschrijven hoe de huisstijl van de gemeente Roosendaal moet (of mag) worden toegepast. Dat geldt voor alle uitingen van de gemeente: van briefpapier tot brochure, van autobeletering tot inrichting van de gebouwen en van advertentie tot kledingbedrukking.

Niet iedereen is geautoriseerd om te werken aan de huisstijl. Dit handboek is dan ook geschreven voor hen die te maken hebben met het ontwikkelen en bewaken van de huisstijl; de vormgevers, de toeleveranciers (drukkers, lithografen etc.) en andere belanghebbenden. Raadpleeg dus voordat u gaat werken met de huisstijl altijd de regels in dit handboek of overleg met de personen die verantwoordelijk zijn voor de bewaking van de huisstijl. Zo blijft de huisstijl z'n uitstraling behouden: een visitekaartje voor de gemeente Roosendaal; modern en dynamisch.

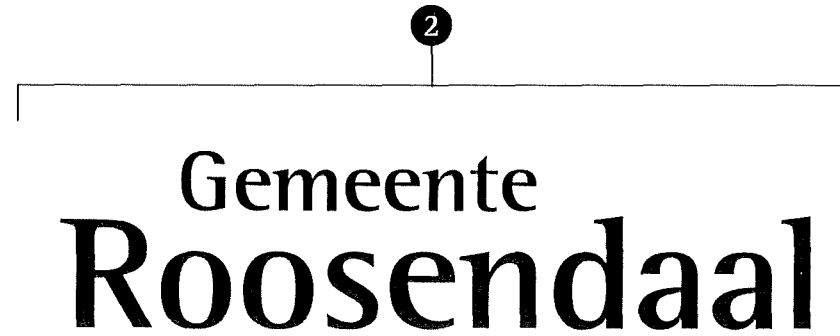
■ In dit hoofdstuk treft u de bouwstenen waarmee de huisstijl van de gemeente Roosendaal is gebouwd.

Zij vormen het fundament van die huisstijl en net als bij echte bouwstenen kan 'de stijl van het huis' niet bestaan zonder dat fundament. U vindt in dit hoofdstuk dus een overzicht van die bouwstenen: welke bouwstenen zijn er, welke bouwstenen mogen niet 'verplaatst' worden, welke bouwstenen mogen wel 'verplaatst' worden en hoe dan? Die regels zijn per bouwsteen van de huisstijl uitgewerkt en kunt u dus vrij eenvoudig navolgen. Als u dat doet weet u zeker dat u constructief werkt aan een duidelijk en herkenbaar gezicht van de gemeente Roosendaal.

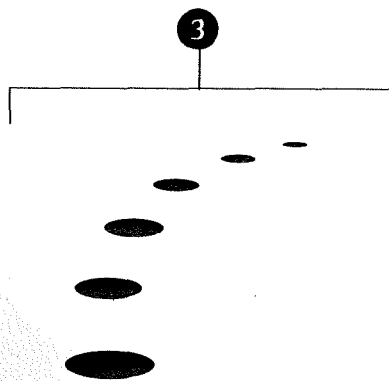
Bouwsteen Beeldmerk

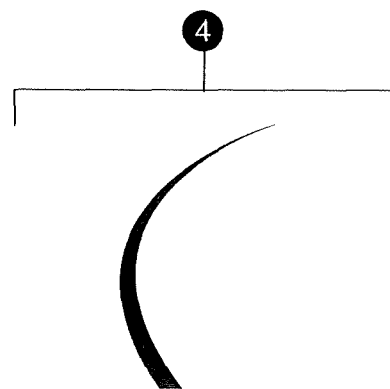
Bouwsteen Woordmerk

Bouwsteen 6 Ellipsen

Bouwsteen Boog

Bouwsteen Typografie

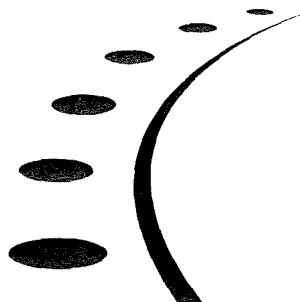
5

Bouwsteen Kleurgebruik

6

Bouwsteen Materiaalgebruik

7

Bouwsteen Beeldmerk

Het beeldmerk van het logo bestaat uit zes rode ellipsen en een groene boog: geïnspireerd op de zes leefgemeenschappen die onafhankelijk zijn, maar toch worden samengehouden door de groene boog. Het logo is niet enkel het visitekaartje waarmee de gemeente Roosendaal zich presenteert, maar ook een -creatieve- weergave van het mission statement van de gemeente.

Een serieuze zaak dus, die huisstijl. Vandaar ook dat er regels zijn geformuleerd waaraan ieder gebruik van die huisstijl, of het nu om productie of creatie gaat, om een individuele medewerker of om een grafisch ontwerper, moet worden getoetst. Om te voorkomen dat de huisstijl een eigen leven gaat leiden en z'n 'werk' niet meer doet: het vormen van een herkenbaar gezicht voor de gemeente Roosendaal (in al z'n facetten).

1.2.1 Wat mag niet met het Beeldmerk

- Het totale beeldmerk mag niet gespiegeld, uitgerekt, versmald of anderszins vervormd worden.
- Het beeldmerk mag nooit in andere kleurcombinaties gebruikt worden dan de originele PMS 186 (rood), PMS 349 (groen) en zwart. Uitzondering is het gebruik op de belastingenvelop: om druktechnische redenen wordt hier PMS Reflex Blue gebruikt.

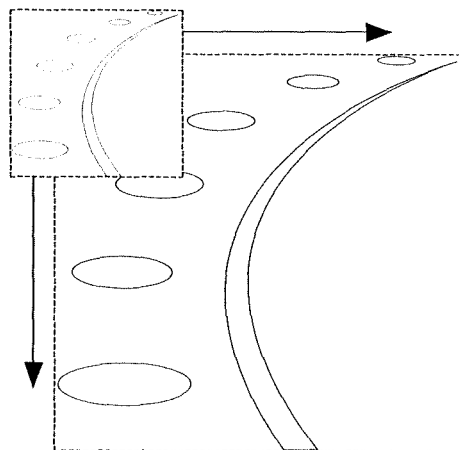
1.2.2 Wat mag wel met het Beeldmerk

- Het beeldmerk mag los van het woordmerk worden gebruikt.
- Het formaat van het beeldmerk mag (in verhouding) aan de draager van het beeldmerk worden aangepast.
- Hoewel de PMS-waarden vaststaan (PMS 186, PMS 349, zwart), mogen zij wel in percentages worden toegepast. Uiteraard moet het beeldmerk in de juiste tintverhoudingen te worden gebruikt; ellipsen in 40% en de boog in 100%. In uitzonderlijke gevallen, bij één kleurgebruik (zwart of zoals gezegd Reflex Blue) mogen ellipsen en boog in 100% volvlak worden gebruikt.

1.3 De gebruiksvormen van de bouwsteen Beeldmerk

FORMAATGEBRUIK

Het beeldmerk mag -en kan- geschaald worden naar elk gewenst formaat. Maar let op: het mag nooit worden vervormd. Formaten moeten in verhouding worden aangepast.

KLEURGEBRUIK

De huisstijl bestaat uit twee kleuren:

De groene boog: PMS 349

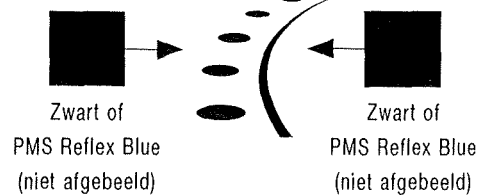
De rode ellipsen: PMS 186

Het beeldmerk in grijswaarden.

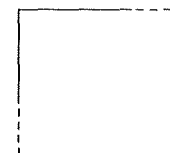
Uitvoering in één steunkleur.

POSITIONERING

Het beeldmerk dient in de linkerbovenhoek (1) geplaatst te worden. In uitzonderlijke gevallen, wanneer er links geen ruimte is, mag het beeldmerk in de rechterbovenhoek (2) of gecentreerd (3) geplaatst worden (zie daarvoor hoofdstuk 3, vrije toepassingen). De marges vanuit de hoek mag de gebruiker/vormgever zelf bepalen.

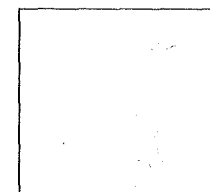
Positie 1

Positie 2

Positie 3

Gemeente Roosendaal

Bouwsteen Wordmerk

Het woordmerk van het logo van de huisstijl bestaat uit de twee woorden 'Gemeente Roosendaal'. Het lettertype dat voor het woordmerk wordt gebruikt is de Rotis Semi Serif Bold. De PMS-waarde van de bouwsteen woordmerk is 349.

1.4.1 Wat mag niet met het Wordmerk

- Het woordmerk mag niet los van het beeldmerk worden gebruikt.
- De woorden 'Gemeente' en 'Roosendaal' mogen niet los worden gebruikt.
- Het woordmerk mag niet in percentages van volvlak-kleuren worden gebruikt.

1.4.2 Wat mag wel met het Wordmerk

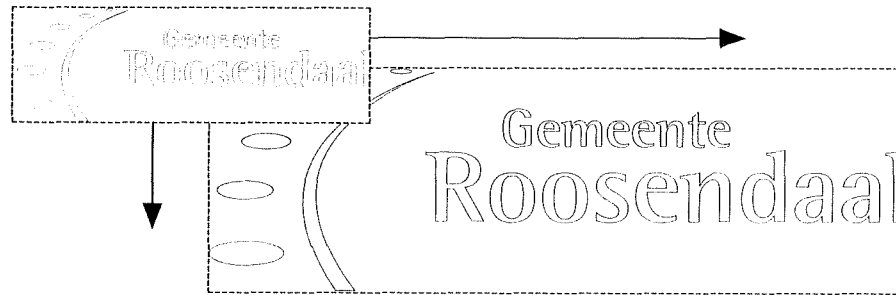
- Het woordmerk mag in vaste verhouding met het beeldmerk worden aangepast aan de drager.
- Het kleurgebruik mag variëren, binnen bepaalde regels (alleen volvlak-kleuren).

1.5 De gebruiksvormen van de bouwsteen Wordmerk

Het woordmerk wordt hier beschreven in combinatie met het beeldmerk. Het woordmerk mag nooit los van het beeldmerk gebruikt worden. Anders gezegd: het gaat hier om het gebruik van het totale logo.

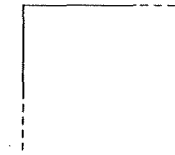
FORMAATGEBRUIK

Het woordmerk kan alleen samen met het beeldmerk geschaald worden naar elk gewenst formaat.

POSITIONERING

Het woordmerk moet samen met het beeldmerk -bij voorkeur- in de linkerbovenhoek worden geplaatst.

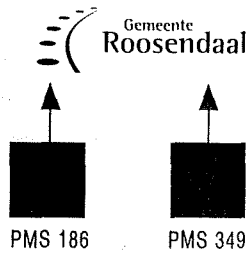

Bij uitzondering mag het woordmerk in combinatie met het beeldmerk gecentreerd worden geplaatst (zie daarvoor hoofdstuk 4 Vrije toepassingen).

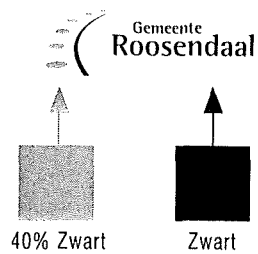

KLEURGEBRUIK

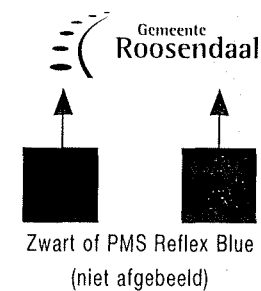
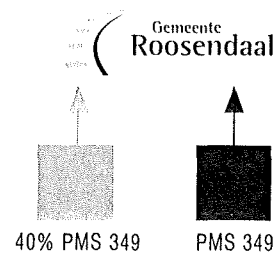
Het woord-/beeldmerk in twee kleuren.

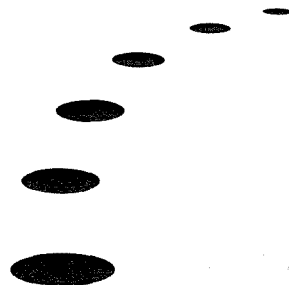

Het woord-/beeldmerk in grijswaarden.

Het woord-/beeldmerk in één steunkleur.

Bouwsteen 6 Ellipsen

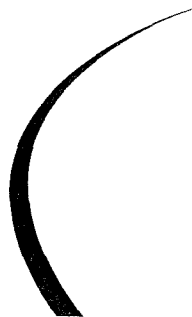
De zes ellipsen in het logo representeren de zes leefgemeenschappen waaruit de gemeente Roosendaal bestaat. De ellipsen vormen het meest dynamische aspect van het logo. Ze horen bij elkaar en er mag alleen met deze elementen 'gespeeld' worden volgens de regels die in dit hoofdstuk beschreven zijn. De PMS waarde van de bouwsteen 6 ellipsen is 186.

1.6.1 Wat mag niet met de 6 Ellipsen

- Er mag geen uitsnede van de ellips gemaakt worden.
- De ellipsen mogen niet worden vervormd.
- De ellipsen mogen niet los worden afgebeeld (bijvoorbeeld per 1, 2 of 4).

1.6.2 Wat mag wel met de 6 Ellipsen

- Een ellips bouwsteen mag gebruikt worden ter ondersteuning/uitlichting van een invulgedeelte in een tekstblok, bijvoorbeeld een in te vullen naam of totaalbedrag. De bouwsteen is dan één ellips en niet de zes ellipsen.
- De ellips mag in verhouding worden aangepast aan de drager.
- Eén ellips mag worden gebruikt als speciaal kader (bijvoorbeeld voor foto's en headings).
- Eén ellips mag als vorm voor speciaal drukwerk worden gebruikt (bijvoorbeeld stickers).

Bouwsteen Boog

De groene boog is de uitzondering die de regel(s) van de huisstijl bevestigt. Want met deze boog mag juist heel veel. Het is het element dat op allerlei manieren gebruikt mag worden, zodat de huisstijl flexibel en speels kan zijn. In dit hoofdstuk staat beschreven wat allemaal mag -en kan- met de groene boog. Een inspirerend element van de huisstijl! De PMS waarde van de bouwsteen boog is 349.

1.8.1. Wat mag niet met de Boog

- De boog mag in zijn oorspronkelijke vorm nooit een andere kleur krijgen.

1.8.2. Wat mag wel met de Boog.

- De boog mag gekanteld, gespiegeld, vergroot, verkleind, verhoogd en verlaagd worden. Maar dan wel volgens de in dit hoofdstuk opgegeven specificaties.

1.7 De gebruiksvormen van de bouwsteen 6 Ellipsen

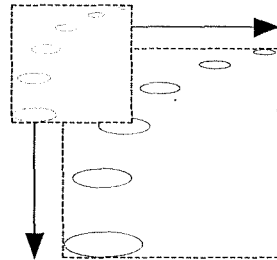
A) DE 6 ELLIPSEN ALS TOTALE BOUWSTEEN

Door de moeilijk inpasbare totaalvorm, vereist de toepassing van de bouwsteen 6 ellipsen enig grafisch niveau van de gebruiker.

Voor het kiezen van een speelelement heeft de ellips als enkele bouwsteen de voorkeur.

Schalen

De bouwsteen 6 ellipsen mag in vaste verhouding worden geschaald naar elk gewenst formaat.

Positionering

De bouwsteen 6 ellipsen moet bij voorkeur linksonder in het vlak van de drager geplaatst worden.

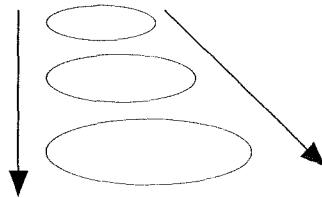

B) ÉÉN ELLIPS ALS ENKELE BOUWSTEEN

Eén ellips kan gebruikt worden als speelelement bij invulformulieren. Waar belangrijke gegevens of bedragen moeten worden genoteerd, kan een ellips dienen als een fond achterlangs met een lichte tint van de originele kleuren.

Schalen

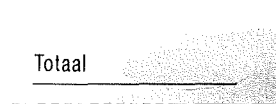
De ellips kan in vaste verhouding geschaald worden naar elk gewenst formaat.

Positionering

Tekstuitlichting: zorg ervoor dat de in te vullen tekst goed leesbaar blijft en gebruik de ellips subtiel.

Voorbeeld

Kader: door het hier erg afwijkende gebruik van de ellips, is de toepassing alleen bij hoge uitzondering toegestaan.

Fotokader

Tekstkader

KLEURGEBRUIK

A) De bouwsteen 6 ellipsen mag in de volgende kleur(tinten) toegepast worden:

	PMS 186	PMS 349	Zwart
10%	-		
20%	-		
30%	-		
40%	-		
50%	-		
60%	-		
70%	-		
80%	-		
90%	-		
100%			

B) De enkele ellips mag in alle bovenstaande kleur(tinten) toegepast worden, inclusief de overige tinten van PMS 186:

10%	50%	80%
20%	60%	90%
30%	70%	100%
40%	+ Outline	100%

C) Voor de belastingenvelop wordt PMS Reflex Blue gebruikt.

ALGEMENE RICHTLIJNEN

Koppen, titels of éénregeluitingen

Rotis Semi Serif Bold. Afspatiëring: 10 pt. bij een corps van 7 pt. Bij vergroten c.q. verkleinen van het corps loopt de afspatiëring mee. Spatiëring van witte tekst is afhankelijk van de lengte van het woord. Interlinie: afhankelijk van gebruikte corps.

LETTERPROOF

Rotis Semi Serif Bold
 abcdefghijklmnopqr
 stuvwxyz 123456789

KLEURTOEPASSINGEN

Rotis Semi Serif Bold
 Rotis Semi Serif Bold
 Rotis Semi Serif Bold
Rotis Semi Serif Bold
Rotis Semi Serif Bold

Bodyteksten

Optie 1) Lettertype: Helvetica Roman.
 Interlinie: afhankelijk van gebruikte corps.

Helvetica Roman
 abcdefghijklmnopqr
 stuvwxyz 0123456789

Helvetica Roman
 Helvetica Roman
 Helvetica Roman

Optie 2) Lettertype: Helvetica Roman.
 Spatiëring: 15 pt. bij een corps van 9 pt. Interlinie:
 afhankelijk van gebruikte corps. Versmallen: 70%.

Helvetica Roman
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
 0123456789

Helvetica Roman
 Helvetica Roman
 Helvetica Roman

Tussenkoppen

Helvetica Bold of Rotis Semi Serif Bold,
 afhankelijk van het samenspel met de bodytekst.
 Afspatiëring: zie beschrijving(en) boven. Interlinie:
 afhankelijk van gebruikte corps.

Helvetica Bold
 abcdefghijklmnopqr
 stuvwxyz 0123456789

Helvetica Bold
 Helvetica Bold
Helvetica Bold
Helvetica Bold

Rotis Semi Serif Bold
 abcdefghijklmnopqr
 stuvwxyz 123456789

Rotis Semi Serif Bold
 Rotis Semi Serif Bold
Rotis Semi Serif Bold
Rotis Semi Serif Bold

Adresregels

Rotis Semi Serif Bold. Afspatiëring: 10 pt. bij een corps van 7 pt. Bij vergroten c.q. verkleinen van het corps loopt de afspatiëring mee. Interlinie: afhankelijk van gebruikte corps.

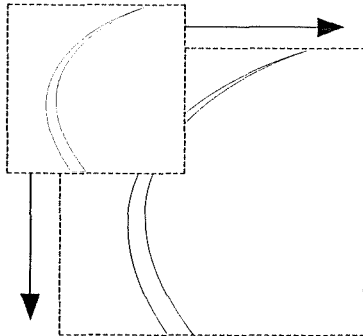
Rotis Semi Serif Bold
 abcdefghijklmnopqr
 stuvwxyz 123456789

Rotis Semi Serif Bold

A) VERVORMINGEN TOEGEPAST IN REGELMATIG TERUGKOMENDE BASISDRAGERS

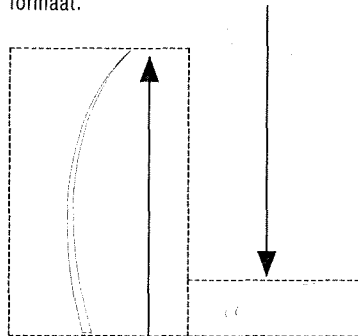
Proportioneel Schalen

De bouwsteen boog mag in verhouding worden geschaald naar elk gewenst formaat.

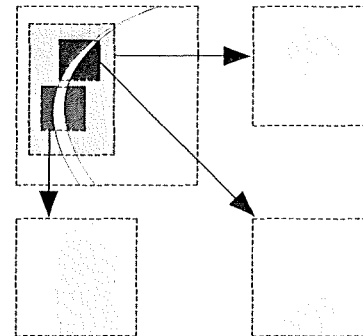
Niet-proportioneel schalen

De boog kan -alleen in hoogte- worden uitgerekt en gekrompen tot elk gewenst formaat.

Uitsnedes

Uit de boog kan een gedeelte worden gebruikt als basis voor een speelelement.

POSITIONERING

- A) Boog: vrij om overal te plaatsen. Volvlak: altijd aflopend naar de rechterzijde.
B) Vrij om overal te plaatsen.

KLEURGEBRUIK

Alleen in kleurtinten PMS 349 en zwart (en dus nooit PMS 186: rood!).

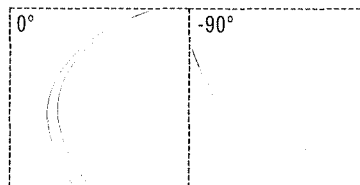
	PMS 349	Zwart
10%		
20%		
30%		
40%		
50%		
60%		
70%		
80%		
90%		
100%		

B) VERVORMINGEN TOEGEPAST IN ÉÉNMALIGE DRAGERS

In éénmalige uitingen, bijvoorbeeld een gelegenheidsadvertentie of -poster, mag de bouwsteen boog vervormd worden naar een meer extremer speelelement. De vervormingen bij punt A zijn hier natuurlijk ook nog van toepassing. Om tot een gewenst resultaat te komen mogen verschillende vervormingen tegelijkertijd gebruikt worden, mits de kromming van de boog herkenbaar blijft.

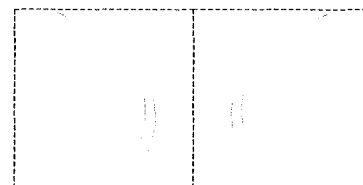
Roteren

De bouwsteen boog mag in verhouding worden gerotereerd in een hoek van -90° .

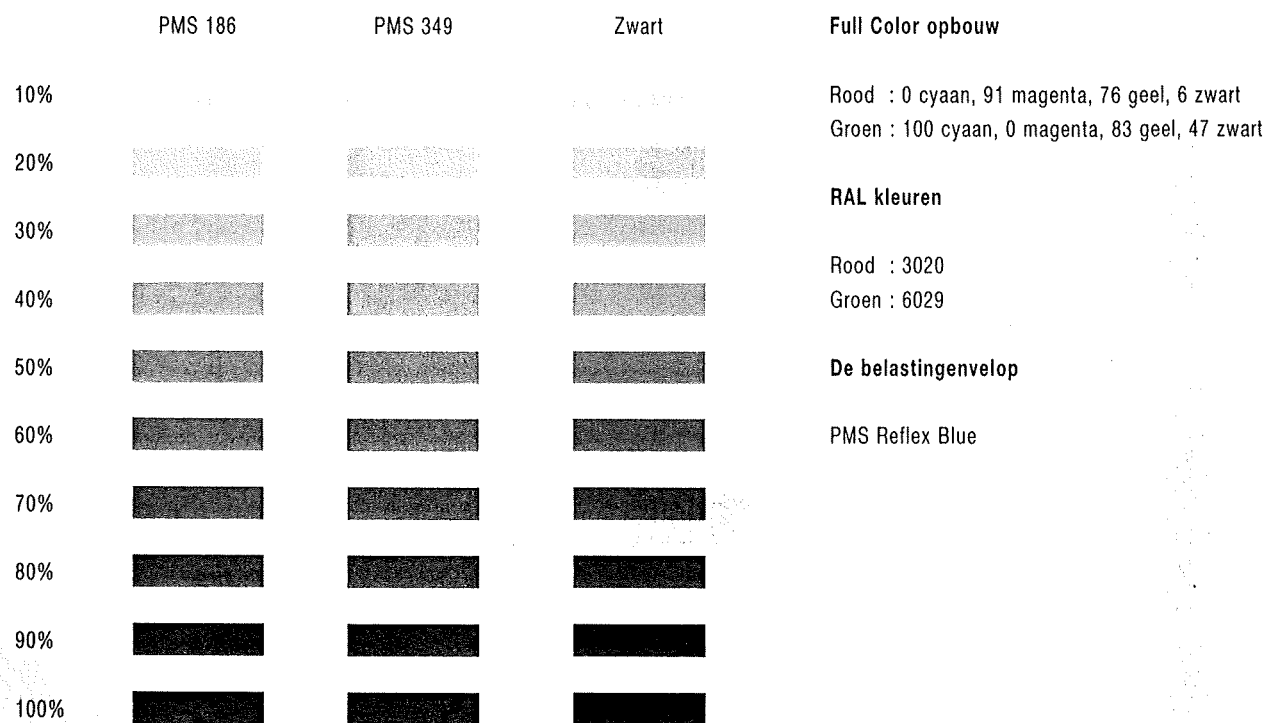

Spiegelen

De boog mag gespiegeld worden.

De kleurinstructies die per bouwsteen gegeven zijn, staan vast.
 Voor overig kleurgebruik dient het onderstaand kleurenoverzicht gebruikt te worden.

De toepassing van het Logo

Toepassing op een lichte ondergrond:

Teksttoevoegingen/Verwijzingen:
Linkslijnend met 'Gemeente'.

Logo (vast gegeven):

Plaatsen in linkerbovenhoek of centreren binnen het vlak. Het formaat is afhankelijk van de grootte van het te beletteren vlak.

Teksttoevoegingen/Verwijzingen:

Bovenkant stokhoogte lijnend met onderkant boog, linkslijnend met 'Gemeente'. Kleur PMS 349.

Lettertype: Rotis Semi Serif Bold, volledig onderkast. De corpshoogte is afhankelijk van de grootte van het te beletteren vlak.

Toepassing op een donkere ondergrond:

Teksttoevoegingen/Verwijzingen:
Linkslijnend met 'Gemeente'.

Logo (vast gegeven):

Plaatsen in linkerbovenhoek of centreren binnen het vlak. Het formaat is afhankelijk van de grootte van het te beletteren vlak.

De bouwsteen 6 ellipsen blijft PMS 186, de bouwstenen boog en woordmerk worden wit.

Teksttoevoegingen/Verwijzingen:

Bovenkant stokhoogte lijnend met onderkant boog, linkslijnend met 'Gemeente'. Kleur wit.

Lettertype: Rotis Semi Serif Bold, volledig onderkast. De corpshoogte is afhankelijk van de grootte van het te beletteren vlak.

DRUKWERK

Papiervoorkeur: Cyclus Offset of Challenger. Gramsgewicht en formaat van het papier is afhankelijk van het ontwerp.

IN-/EXTERIEUR

Bij voorkeur dient in de inrichting geen gebruik te worden gemaakt van uitgesproken kleuren. Het is zeer raadzaam gebruik te maken van de natuurlijke kleur van materialen. Wanneer er kleur wordt gebruikt in de inrichting dient gekozen te worden voor rood op groen, waarbij rood altijd voor het accent zorgt en groen de 'hoofdkleur' is.

Voor staal dient gekozen te worden voor metalliek grijs.

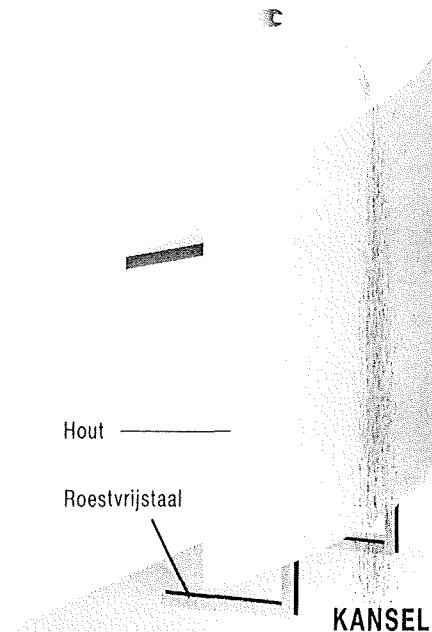
Voor hout dient gekozen te worden voor houtsoorten met een rode gloed, subtiel passend bij het rood van de huisstijl. Peren, beuken en kersen lenen zich daar goed voor.

Bij de kleurkeuze van het materiaal, dienen de meubels zo neutraal mogelijk gehouden te worden. De huisstijl leent zich juist uitstekend voor subtiele toepassingen. Kleuraccenten kunnen in een sobere, maar zeer subtiele inrichting door de gebruikers worden aangebracht, of als accent worden 'opgelegd'.

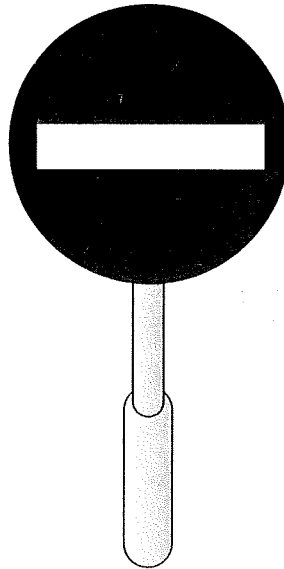
Hiernaast worden enkele impressies getoond.

DE 'SFEER' VAN DE HUISSTIJL

De huisstijl van de gemeente Roosendaal hoeft niet in alle gevallen exact te worden toegepast. Dat kan ook niet altijd: soms is de reeds bestaande omgeving heel dominant en kan niet alles opnieuw worden ingericht. Maar de sfeer die de huisstijl uitstraalt kan wél in stand blijven door het origineel en subtiel toepassen van huisstijlaccenten! Ook daarbij staan de woorden kwaliteit en subtiliteit centraal. De huisstijl is absoluut niet schreeuwerig, dus de uitstraling die de inrichting heeft mag ook nooit schreeuwerig zijn. Gebruik dus altijd groen als basiskleur en rood voor de accenten. En wees origineel in de materiaalkeuze. Een flesgroene glazen vergadertafel die (min of meer) in de vorm van de boog is ontworpen bijvoorbeeld accentueert de 'stijl van het huis' en is toch heel subtiel. Pennenbakjes en prullenbakken kunnen heel goed worden vervaardigd in de vorm van de ellipsen van het logo. Om de subtiliteit van de huisstijl te handhaven is het raadzaam om zoveel mogelijk natuurlijke materialen te gebruiken: lichte houtsoorten bijvoorbeeld combineren prachtig met de kleuren van de huisstijl en zijn sfeervol en subtiel toe te passen voor bureaus, tafels, kasten en -bijvoorbeeld- een balie in de vorm van de boog.

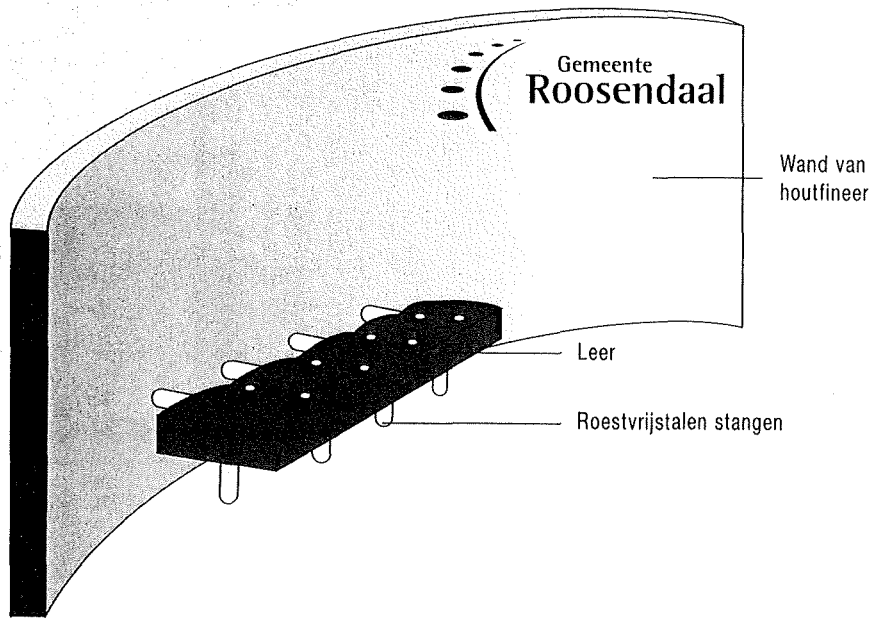

Hoofdstuk 2 - Vastgelegde toepassingen

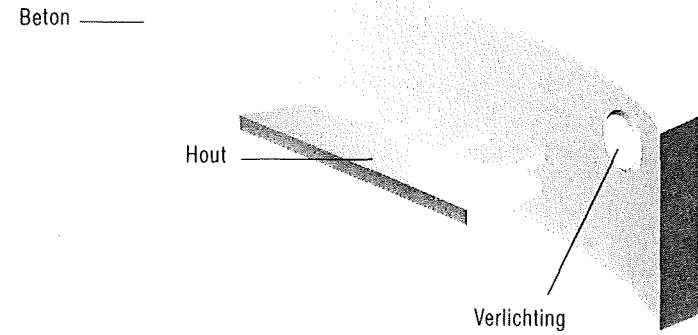

- In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van een reeks formulieren/drukwerk waarvan het (opmaak)stramien een vast gegeven is. Deze formulieren en dit drukwerk kennen een vaste verschijningsvorm die de herkenbaarheid van de huisstijl vergroten. Aan het stramien van de formulieren/drukwerk die in dit hoofdstuk 'Vastgelegde toepassingen' worden behandeld mag dus nooit gesleuteld worden. Niet in de vorm van een aanpassing en ook niet in de vorm van een restyling.
- Dit hoofdstuk kan echter wel inspireren tot het ontwerpen/vormgeven van uitingen zonder vastgelegde toepassing.
- Dit hoofdstuk geeft -m.u.v. personeels-, bekendmakingsadvertenties en correspondentie- geen opmaakbeschrijvingen. Daarvoor wordt verwezen naar hoofdstuk 1: De Bouwstenen.

ZITHOEK BINNEN

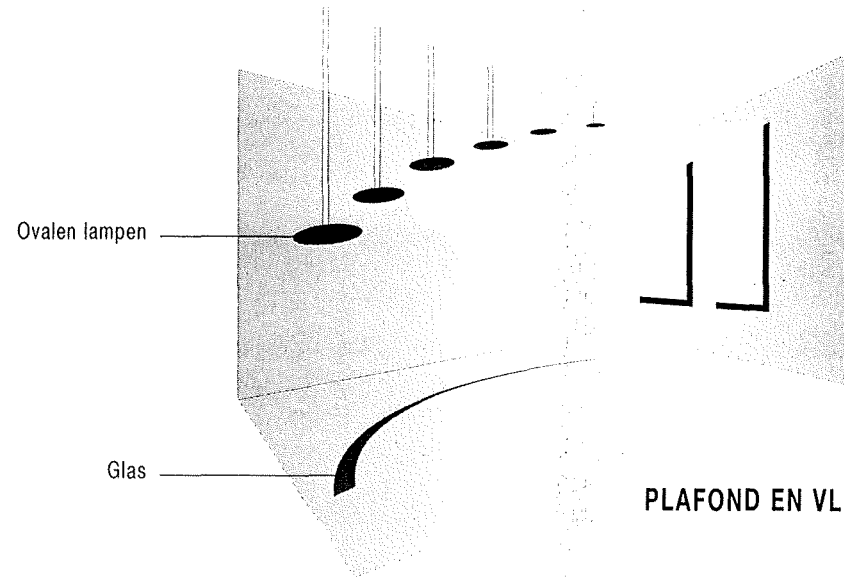

ZITELEMENT BUITEN

'CHECKLIST' MATERIAALGEBRUIK:

- Gebruik groen als basiskleur.
- Gebruik rood als accentkleur.
- Materialen met een natuurlijke uitstraling, zoals licht beuken, grijs staal en glas, combineren heel goed met de subtiele sfeer van de huisstijl.
- De ellipsen en de boog zijn heel goed toepasbaar in de vormgeving van het meubilair, w.o. kantoorinventaris, verlichting, balies, enz.

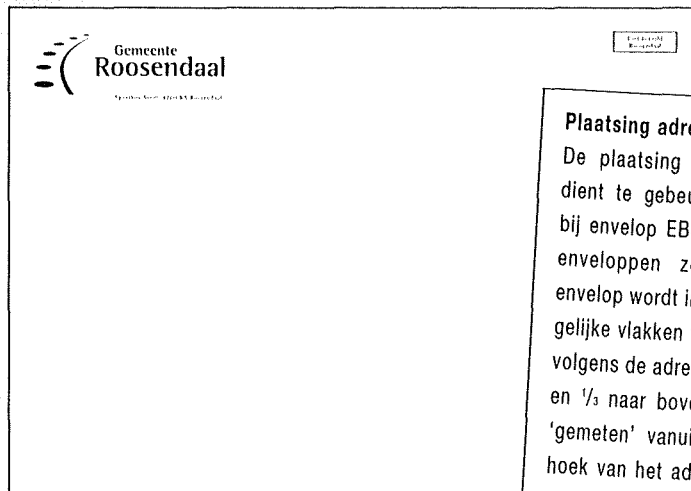
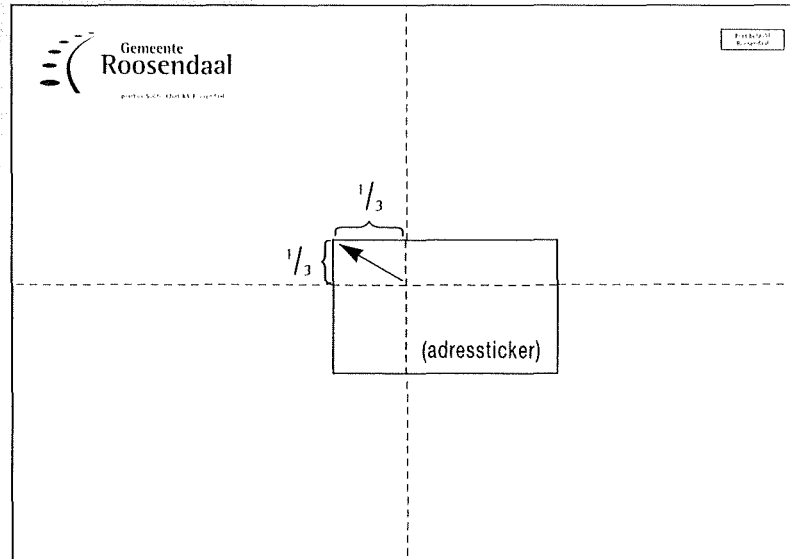
ENVELOP EB4

371 mm x 262 mm

Het postbusadres is linkslijnend met de "G" van Gemeente.

De stokhoogte lijnt aan de onderkant van de boog. De afmetingen en de plaatsing van de vensters is een standaard.

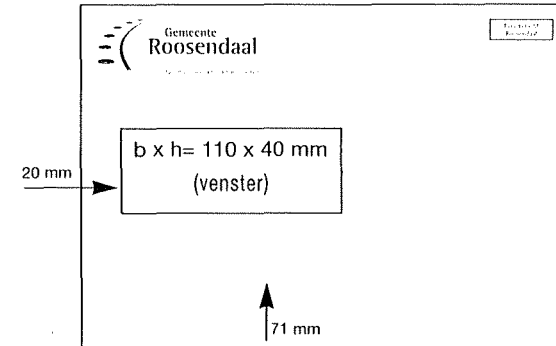
De typografie staat beschreven in het hoofdstuk Bouwsteen: typografie.

ENVELOP C4 329 mm x 224 mm

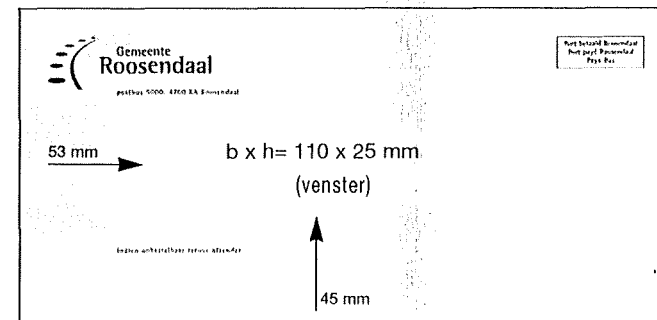
Plaatsing adressering

De plaatsing van de adressering dient te gebeuren als aangegeven bij envelop EB4, en geldt voor alle enveloppen zonder venster. De envelop wordt in vier (denkbeeldige) gelijke vlakken verdeeld waarin vervolgens de adressering $\frac{1}{3}$ naar links en $\frac{1}{3}$ naar boven geplaatst wordt, 'gemeten' vanuit de linker bovenhoek van het adres en het centrum van de envelop.

VENSTER ENVELOP C5

229 mm x 162 mm

BELASTING ENVELOP

224 mm x 110 mm

Belangrijk: de kleur van het logo en de andere gegevens worden nu, bij uitzondering, in één kleur op de lichtblauwe envelop gedrukt, namelijk in PMS Reflex Blue op 100% dekking.

Facilitaire zaken

contactpersoon : C.A. de Groot roosendaal : 16 juni 1997
 boekjesnummer : ons kenmerk :
 onderneming : bijlage :

et praesens et

"Iste quidem veteres inter ponetur honeste, qui vel mense brevi vel toto est iunior anno."
 Utor permissio, caudaeque pilos ut equinae paulatim velo unum, demo etiam unum, dum
 cadat elusus ratione ruentis acervi, qui redit in fastos et virtutem aestimat annis miraturque
 nihil nisi quod Libitina sacrauit.
 Ennius et sapiens et fortis et alter Homerus, ut critici dicunt, leviter curare videtur, quo pro-
 missa cadant et somnia Pythagorea. Naevius in manibus non est et mentibus haeret paene
 recens? Adeo sanctum est vetus omne poema, ambigitur quotiens, uter utro sit prior, aufert
 Pacuvius docti famam senis Accius alii, dicitur Afrani toga convenisse Menandro, Plautus
 ad exemplar Sicii properare Epicharmi, vincere Caecilius gravitate, Terentius arte.
 Hos ediscit et hos arto stipata theatro spectat Roma potens; habet hos numeratque poetas
 ad nostrum tempus Livi scriptoris ab aevo.
 Interdum vulgus rectum videt, est ubi peccat. Si veteres ita miratur laudatque poetas, ut
 nihil anteferat, nihil illis comparet, errat. Si quaedam nimis antiquae, si peraeque dure dicit
 credit eos, ignave multa fatetur, et sapit et mecum facit et iova iudicat aequo.
 Non equidem Insector delendave carmina Livi esse reor, memini quae plagosum mihi parvo
 Orbilium dicere; sed emendata videri pulchraque et exactis minimam distantia miror, inter
 quae verbum amicum si forte decorum, et si versus paulo concinnior unus et alter, iniuste
 totum docuit venditque poema.
 Ennius et sapiens et fortis et alter Homerus, ut critici dicunt, leviter curare videtur, quo pro-
 missa cadant et somnia Pythagorea. Naevius in manibus non est et mentibus haeret paene
 recens? Adeo sanctum est vetus omne poema, ambigitur quotiens, uter utro sit prior, aufert
 Pacuvius docti famam senis Accius alii, dicitur Afrani toga convenisse Menandro, Plautus
 ad exemplar Sicii properare Epicharmi, vincere Caecilius gravitate, Terentius arte.
 Hos ediscit et hos arto stipata theatro spectat Roma potens; habet hos numeratque poetas
 ad nostrum tempus Livi scriptoris ab aevo.

et praesens et

Verduf 1
 postbus 9999
 4700 AA Roosendaal
 telefoon 01653 52 91 11
 telefax 01653 52 25

BRIEFPAPIER

Voorbeeld sector

De invulling van het briefpapier is gebonden aan een vaste lay-out. Deze lay-out is vastgelegd in een zogenaamde 'macro' in de computer. In deze macro zijn alle afdelingsnamen ondergebracht.

Voor alle duidelijkheid zijn met rode hulplijnen de marges aangegeven.

De vervolbladen dienen alleen te worden voorzien van het ellipsenfond en het rode lijntje. Het ellipsenfond

wordt (vullend) geplaatst in een kader van 104 x 102 mm (b x h) op 10 mm van links en op 170 mm van boven. Het percentage PMS 349 bedraagt 10 procent.

Het tekstkader van het vervolgblad wordt geplaatst op 38 mm van links en op 20 mm van boven met de volgende afmetingen (b x h): 155 x 248 mm.

Plaatsing logo

Van boven: 7,5 mm.

Van links: 6 mm.

Plaatsing sector eenheids-aanduiding

Van boven: 11,5 mm.

Van rechts: 6,5 mm.

Plaatsing rode lijntje

Van boven: 8 mm.

Van rechts: 11 mm.

Het rode lijntje dient aflopend gedrukt te worden.

Plaatsing adressering

Van boven: 50 mm.

Van links: 38 mm.

Typografie: Helvetica Roman 10 pt.

Plaatsing afdelingsnaam

Van boven: 90 mm.

Van links: 38 mm.

Typografie: Helvetica Bold 9 pt.

Plaatsing aanhef en tekstkader

Van boven: 125 mm.

Van links: 38 mm.

Typografie: Helvetica Roman 10 pt.

Afmetingen tekstkader (b x h):

155 x 140 mm.

Plaatsing adres afzender

Op 6,5 mm van links en 9 mm van onder begint altijd de laatste regel van de n.a.w. gegevens.

Typografie: Rotis Semi Serif 7 pt,

interlinie: 23 pt, spatiering: 10 pt.

BEKENDMAKINGS- ADVERTENTIE

Logo: In linkerbovenhoek, van boven 4,7 mm en van links 3,7 mm. Logobreedte 46 mm.

Kaderrand: 0,4 pt.

Algemene opmerking: grootte van de elementen, zoals logo, corps van de typografie en marges etc. zijn afhankelijk van de grootte van de advertentie.

Body: in minstens 2 kolommen, helvetica 70% versmald. Linkslijnend met onderwerpkopje.

Typografie body:

a) Intro: Helvetica Condensed Bold 8pt, interlinie 13 pt, spatiëring 11 pt.

b) Algemeen: Helvetica Condensed 8pt, interlinie 13 pt, spatiëring 11 pt.

Gemeente
Roosendaal

bekendmaking

**Uitschrijving
bouwkavels
Roosendaal Zuid**

Si meliora dies, ut vina, poemata reddit,
scire velim, chartis pretium quotus arro-
get annus.

veteresque referri debet an Inter vills
atque novos? Excludat lurgia finis, "Est
vetus atque probus, centum qui perficit
annos." Quid, qui deperit minor uno
mense vel anno, Inter quos referendus
erit? Veteresne poetas, an quos et praesens
et postera respuat aetas?
"Iste quidem veteres Inter ponetur
honeste, qui vel mense brevi vel toto
est iunior anno." Utor permissio, cauvelo
unum, demo etiam unum, dum cadat
elusus ratione ruentis acervi, qui reddit

in fastos et virtutem aestimat annis
miraturque nihil nisi quod Libitina
sacrauit. et anno, Inter quos referendus
erit? Veteresne poetas, an quos et praesens
et postera respuat aetas?"Iste
quidem veteres sacrauit. et anno.

Ennius et sapines et fortis et alter
Homerus, ut critici dicunt, leviter cura-
re videtur, quo promissa cadant et som-
nia Pytha gorea. Naevius in manibus
non est et mentibus haeret paene

Het college van Burgermeester
en Wethouders

Roosendaal. Wonen in een charmante stad.

Afsluitregel: (Roosendaal. Wonen in een charmante stad.) begint minstens 5 mm onder de laatste regel van de bodytekst, gecentreerd over de volle breedte van dezelfde bodytekst. Typografie: 'Roosendaal' = Rotis Semi Serif 13 pt, spatiëring 5 pt. 'Wonen in een charmante stad.' = Rotis Semi Serif Bold 13 pt, spatiëring 5 pt. Het woord 'Wonen' moet bij opdrachtgeving door de gemeente vervangen kunnen worden door 'winkelen', 'sporten' of 'recreëren'.

Titel 'Bekendmaking': diapositief in blok. Dit blok is linkslijnend met de rechter bodytekstkolom en is rechts aflopend. De bovenkant van dit blokje lijnt met de onderkant van het boogje uit het logo. Aan de bovenkant loopt een haarlijn van 0,6 pt., linkslijnend met de "R" van Roosendaal en rechts ook weer aflopend.

Typografie 'Bekendmaking': Rotis Semi Serif Bold 17 pt, spatiëring 40 pt. Gecentreerd in het zwarte blokje.

Typografie 'Onderwerp': Rotis Serif Semi Bold 17 pt. Interlinie 20 pt. Tekst linkslijnend met blokje van 'Bekendmaking'. Onderwerp moet minstens 5 mm onder het zwarte blokje beginnen en mag niet breder zijn dan de rechter kolom van de bodytekst.

Grijsvlak achterlangs: 10% zwart, waarbij het blokje 'Bekendmaking' en het onderwerp een wit vlak als fond moeten krijgen, in een gebogen vorm.

Gemeente
Rosendaal

gemeentebblad

jaargang
nummer
datum uitgifte

officieel publicatieblad voor regelgeving van de gemeente Rosendaal

GEMEENTEBLAD

A4

Gemeente
Rosendaal

officieel publicatieblad voor regelgeving van de gemeente Rosendaal

afdelingscode

datum

aan

van

- op uw verzoek
- zoals afgesproken
- ter informatie
- ten behoeve van uw archief
- ter ondertekening/goedkeuring
- met verzoek om commentaar
- met verzoek na behandeling terug te zenden
- met verzoek contact op te nemen met

Met vriendelijke groet

BOLLETJESFORMULIER

A5

PERSONEELS-ADVERTENTIE

Kaderrand: 0,4 pt.

Logo: in linkerbovenhoek met een marge van 4,5 mm van boven en van links.

Algemene opmerking: grootte van de elementen, zoals logo, corps van de typografie en marges etc. zijn afhankelijk van de grootte van de advertentie.

Intro: in linker kolom, aan de bovenkant lijnend met de body van de vacante functie. Helvetica Condensed Bold 6 pt, interlinie 13 pt, spatiëring 11 pt.

Grijsvlak achterlangs: 10% zwart, waarbij het blokje met de vacante functie en het onderwerp een wit vlak als fond moeten krijgen, in een gebogen vorm.

Afsluitregel: (Gemeente Roosendaal. Werken in een ondernemende stad.) begint minstens 5 mm onder de laatste regel van de bodytekst, gecentreerd bij voorkeur over de volle breedte van dezelfde bodytekst. In tweede instantie over de volle breedte van de advertentie. Typografie: 'Gemeente Roosendaal.' = Rotis Semi Serif 15 pt, spatiëring 8pt. 'Werken in een ondernemende stad.' = Rotis Semi Serif Bold 15 pt, spatiëring 8 pt.

Gemeente Roosendaal

Si meliora dies, ut vina, poemata reddidit, scrie velim, charis praelium quotus arroget annus. scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter perfectos veteresque referri debet an inter vilis atque novos? Excludat lurgia finis, "Est vetus atque probus, centum qui periclit annos." Quid, qui deperit minor uno mensae vel anno, inter quos referendus erit? Veteresne postea, an quos et praesens et postera respuat aetas?

"Iste quidem veteres inter ponetur honeste, qui vel mense brevi vel toto est iunior anno." Utor permissio, caudaeque pilos ut equinae paulatim vallo unum, demo etiam unum, dum cadat elusus ratione ruentia acervi, qui redit in fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit.

CONCERN EENHEID
38 uur per week

Senior-adviseur Pto-beleid (m/v) vacature 1.0.31

Functie-inhoud:

- Si meliora dies, ut vina, poemata reddidit, scrie velim, charis praelium quotus arroget annos. scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter perfectos veteresque referri debet an inter vilis atque novos? Excludat lurgia finis, "Est vetus atque probus, centum qui periclit annos." Quid, qui deperit minor uno mensae vel anno, inter quos referendus erit? Veteresne postea, an quos et praesens et postera respuat aetas?

Functie-eisen:

- uno mensae vel anno, inter quos referendus erit? Veteresne postea, an quos et praesens et postera respuat aetas?
- uno mensae vel anno, inter quos referendus erit? Veteresne postea, an quos et praesens et postera respuat aetas?
- uno mensae vel anno, inter quos referendus erit? Veteresne postea, an quos et praesens et postera respuat aetas?

Salaris:

"Iste quidem veteres inter ponetur honeste, qui vel mense brevi vel toto est iunior anno." Utor permissio, caudaeque pilos ut equinae paulatim vallo unum, demo etiam unum, dum cadat elusus ratione ruentia acervi, qui redit in fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit.

Informatie:

"Iste quidem veteres inter ponetur honeste, qui vel mense brevi vel toto est iunior anno." Utor permissio, caudaeque pilos ut equinae paulatim vallo unum, demo etiam unum, dum cadat elusus ratione ruentia acervi, qui redit in fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit.

Informatie/sollicitatie

in fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit. In fastos et virtutem aestimat annis miraturque nihil nisi quod Libitina sacrauit.

Gemeente Roosendaal. Werken in een ondernemende stad.

Haarlijn (0,6 pt): linkslijnend met 'Roosendaal' en onderkant lijnend met boog. Rechts aflopend.

Afdelings- en urenvermelding: Helvetica 70% versmald, zelfde corps als body. Afdeling in kapitalen.

Functie: diapositief in blok. Dit blok is gecentreerd over twee kolommen bodytekst. Typografie functie: Rotis Semi Serif Bold 16 pt. Typografie vacaturenummer: Rotis Semi Serif Bold, in verhouding kleiner dan de functie. Beide onderwerpen op één regel gecentreerd in het zwarte blokje.

Typografie body: per functie in twee kolommen, a) Tussenkopjes: Helvetica Condensed Bold 8pt, interlinie 13 pt, spatiëring 11 pt. b) Algemeen: Helvetica Condensed 8pt, interlinie 13 pt, spatiëring 11 pt.

Lijnen: de lijnen staan op 8 mm van de body en hebben een dikte van 0,5 pt. De lijnen hebben dezelfde breedte als de tekstblokken.

Afsluittekst: tussenkopjes én body in Helvetica Condensed Bold 8pt, interlinie 13 pt, spatiëring 11 pt.

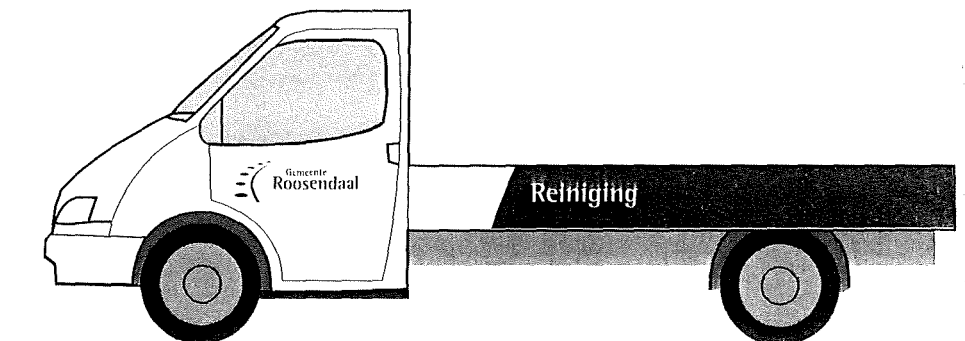
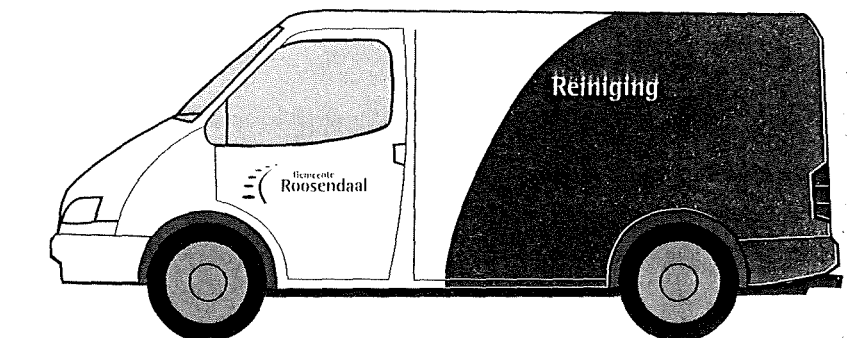
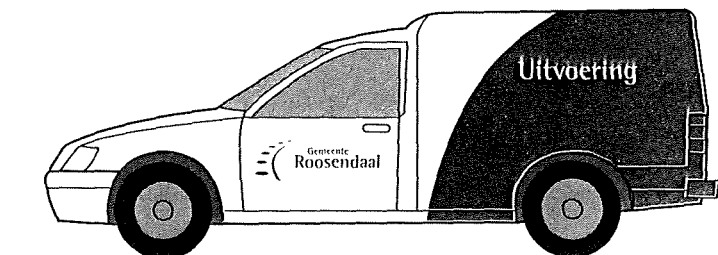
AUTOBELETTERING

Voor belettering van -nieuw aan te schaffen- voertuigen dienen -voor zover mogelijk- de lay-outmogelijkheden zoals hier afgebeeld te worden uitgevoerd.

Voor belettering van bestaande voertuigen wordt het logo op de deuren over de oranje band gezet.

Het groene vlak met witte typografie wordt dan achterwege gelaten. Let op: dit geldt alleen voor bestaande voertuigen (1997).

De comptabele van de gemeente Roosendaal, optredende als gemeente ontvanger vax/digt dit dwangbevel te legen:

dwangbevel in naam der Koningin

bedrag aanslag
na vermindering/onthefving
bedrag verschieten termijnen
aanmaningskosten
bedrag gelane
betsingen/kwifschelding
bedrag dat thans invorderbaar is
 totaal

Naast het thans invorderbare bedrag is ook invorderingsrente verschuldigd vanaf

Dit dwangbevel wordt uitgevaardigd omdat de hierboven genoemde schuldenaar, ondanks de hem haar gezonden aanmaning, in gebreke is gebleven de hieronder genoemde aanslag tijdig te voldoen.
De achterstand is als volgt:

belasting	heffing	heffingsjaar
.....
aanslagnummer
vervaldatum aanslag
degielening aanmaning

Gemeente Roosendaal
afdeling administratie, postbus 9000,
4700 KA Roosendaal, telefoon (0165) 57 93 74,
(0165) 57 93 75, (0165) 57 93 79

belasting
banknummer: 63 72 25 470, postbank 10 70 630,
kassuren 8 00 - 14 00 uur

Gezien artikel 12 Invoeringswet 1990 en de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet, verleent en vaardigt legen

de hierboven vermelde schuldenaar dit dwangbevel uit, hetwelk aan hem/haar zal worden betekend met bevel tot betaling, waarna zondig zal worden overgegaan tot executieve maatregelen tegen zijn/haar roerende- en onroerende zaken en/of invordering op andere wijze.
Uitgevaardigt te Roosendaal, d.d. de comptabele.

akte van betekening

Heden 19 om uur heb ik, ondergetekende, belastingheerwaarder van de gemeente Roosendaal kantoorhoudende te Roosendaal, Stadsjeft 1, op verzoek van de in bovenstaand dwangbevel genoemde comptabele optredende als gemeente ontvanger, die tot het uilende van de executie (mede) woonplaats kiest op mijn kantoor, aan de ik het hierboven vermelde dwangbevel genoemde schuldenaar bevel gedaan om BINNEN TWEE DAGEN te betalen het bedrag dat thans invorderbaar is, (permitterd met een bedrag van ing aangafteveel vóór de betekening van het dwangbevel), alsmede de kosten van verzending en de eventuele verschuldigde invorderingsrente. Verdergens heb ik, belastingheerwaarder, de schuldenaar aangeregt dat hij gebreke van betaling, zal worden overgegaan tot executieve maatregelen tegen zijn/haar roerende en onroerende zaken en/of invordering op andere wijze.
Ik, belastingheerwaarder, heb dit exploit gedaan aan de woonplaats ten kantore van de schuldenaar (thans) wonende/kantoorhoudende

Ik, alfar, sprekende met hem/haar in persoon, zij/haar echt- en huisgenoot(en) aan wie ik afschrift van dit exploit en van het bovenstaande dwangbevel heb getalen
alwaar ik afschrift van dit exploit en van het bovenstaande dwangbevel heb achtergelaten in een gedoten envelop, omdat ik alfar niemand aanlot aan wie ik rechtsgeldig afschriften kon laten
Ik verstond een afschrift van dit exploit en van het bovenstaande dwangbevel ter post bezorgd omdat ik niet in staat was die afschriften aan de woonplaats ten kantore van de schuldenaar te laten ontdal

De kosten van deze akte zijn	f
te betalen:	
aanslag	f
aanmaning	f
dwangbevel	f
 totaal	f

De belastingheerwaarder, nadere betalingen/verminderingen	
datum
bedrag
wijze
plaats

Roosendaal,

Hierbij zend ik u een dwangbevel, met verzoek tot betekening en eventuele executie te laten overgaan. Mocht u echter op voorhand bekend zijn, dat belasting schuldenaar geen tot (toe) weinig verhandt biddt, dan verzoek ik u geen onnodige kosten te maken en het dwangbevel te retourneren.

De comptabele van de gemeente Roosendaal,

Dwangbevel geformuleerd met verzending naar medezeggende (betoalen wat niet van toepassing is)

.....
.....
.....

Datum

Verklaring van onderzoek of reël bevinding

Ondergetekende verklaart dat dit dwangbevel niet is betekend/met teurvoer is gelygd omdat de belasting schuldenaar op is vertrokken naar

Datum
De belastingheerwaarder van de gemeente Roosendaal

Voorstel tot voortzetting art. artikel 10 Invoeringswet 1990

De verschuldigde belasting is verhaald met behulp van strafrecht en art. artikel 10 van de Invoeringswet 1990 op basis/persoonsnummer/hoeder of schuldenaar van pensioen

by

Nadere gegevens

Datum
De belastingheerwaarder van de gemeente Roosendaal

Verklaring/proces-verbaal van onderzoek

Verklaring van onbereikbaarheid
Mijn gebreken dat het verschuldigde niet verhaald is op de voor bezlag culturele zaken.

Mijn niet bekend dat de belasting schuldenaar elders roerende en/of onroerende zaken bezit, waartop bezlag zou kunnen worden gelegd. Verhaal is op andere wijze, voor zover mij bekend, niet mogelijk.

De voor bezlag culturele zaken hebben een verkoopswaarde van

Ik stel u voor van verdere maatregelen af te zien

De persoonsnummer/hoeder
Mijn gebreken dat het verschuldigde verhaald is, alsof er niet is van de voor bezlag culturele zaken

Mijn niet bekend dat de belasting schuldenaar elders roerende en/of onroerende zaken bezit, waartop bezlag zou kunnen worden gelegd. Verhaal is op andere wijze, voor zover mij bekend, niet mogelijk.

Een voor de voor bezlag culturele zaken, welke een waarde verkopen/waarde van

.....
.....
.....

Ik stel u voor van verdere maatregelen af te zien
De belastingheerwaarder

.....
.....
.....

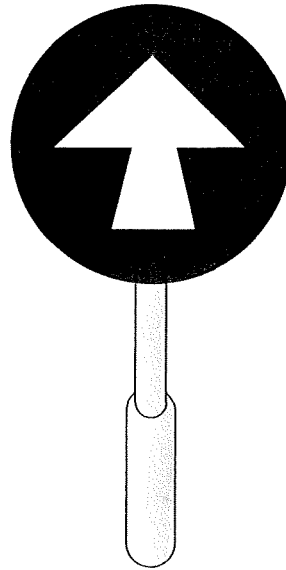
Datum
De belastingheerwaarder van de gemeente Roosendaal

Hoofdstuk 3 - Relatiegeschenken

RELATIEGESCHENKEN

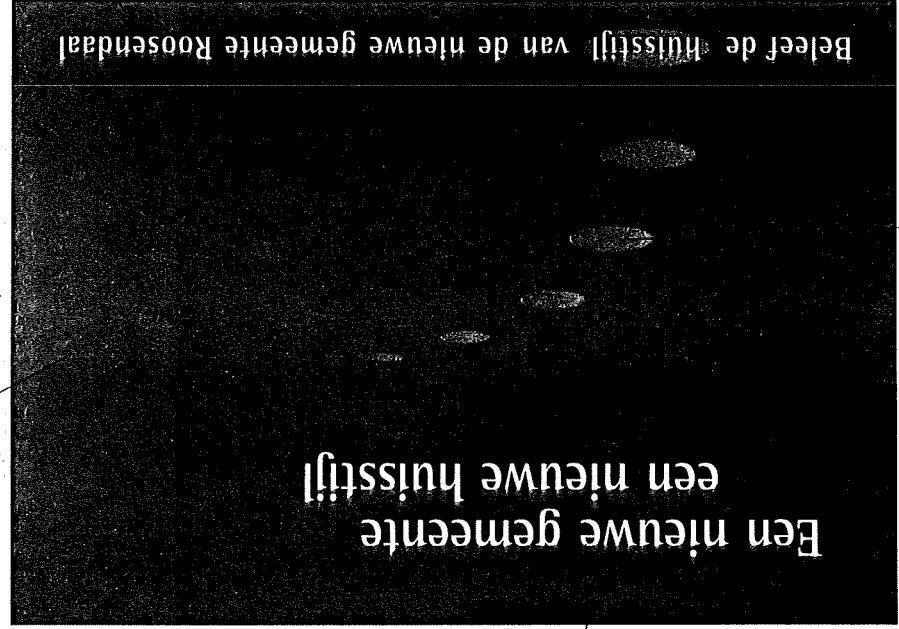
Een relatiegeschenk van de gemeente Roosendaal is niet zomaar een geschenk. Geen give-away, waarvan er toevallig nog duizenden in een kast liggen of die je bij voorkeur bij elk bedrijf tegenkomt. De gemeente Roosendaal wil juist iets 'eigens' uitstralen met dat relatiegeschenk. Wie zijn we en waar staan we voor? In de vormgeving van de huisstijl komt dat tot uiting en dus moet dat ook in het relatiegeschenk naar voren komen. Zo mag het relatiegeschenk natuurlijk nooit milieu-onvriendelijk zijn, of een veel te dure uitstraling hebben, maar er moet wel goed over nagedacht zijn. Het moet als het ware de relatie die er is (of die tot stand moet komen) symboliseren. Kies daarom met zorg een geschenk dat past bij de gemeente Roosendaal: modern, subtiel en goed doordacht. De huisstijl leent zich bij uitstek voor subtiele toepassingen: denk daarbij bijvoorbeeld eens aan een stropdas van mooie stof met daarin heel subtiel (wellicht bijna onzichtbaar) het logo, of de bouwstenen, van de gemeente (in plaats van een stropdas met de uitstraling van dertien in een dozijn, waarop het logo -te- nadrukkelijk is vervaardigd). Of, als het wat massaler moet, aan een pen in de kleuren van de huisstijl. Maar dan wel een pen die jarenlang prima zal schrijven. Kwaliteit en subtiliteit zijn dus de kernwoorden die passen bij het bepalen van een beleid en een relatiegeschenkenpakket. Een relatiegeschenkenpakket waarover is nagedacht, dat subtiel en origineel is, met voldoende mogelijkheden zal immers veel eerder een 'collectors item' worden dan een massaproduct. Zo'n geschenk krijgt dus veel meer waarde voor de ontvanger en dát is nu precies waarvoor een relatiegeschenk bedoeld is!

Hoofdstuk 4 - Vrije toepassingen

- Op basis van de bouwstenen van de huisstijl kan iedereen die een ontwerp of een lay-out moet maken voor de gemeente Roosendaal uit de voeten. Maar let op: hoewel het hier om vrije toepassingen gaat, zijn deze toepassingen toch aan regels gebonden. De regels die betrekking hebben op de bouwstenen van de huisstijl dienen immers altijd in acht te worden genomen. Naast die bouwstenen zijn kernwoorden als 'subtiel', 'modern', en 'warm' ook erg belangrijk voor de uitstraling van de gemeente Roosendaal. Iedere uiting zal daarvan dus een weergave zijn.
- In dit hoofdstuk worden ter inspiratie voorbeelden gegeven om zelf met de huisstijl van de gemeente Roosendaal 'aan de slag' te gaan. Bij elk voorbeeld staat aangegeven van welke bouwstenen gebruik wordt gemaakt. Zodat ieder ontwerp en iedere uiting bijdraagt aan de herkenbaarheid van de gemeente Roosendaal.

HAND-OUT TER INTRODUCTIE
VAN DE HUISSTIJL

Bouwsteen Typografie

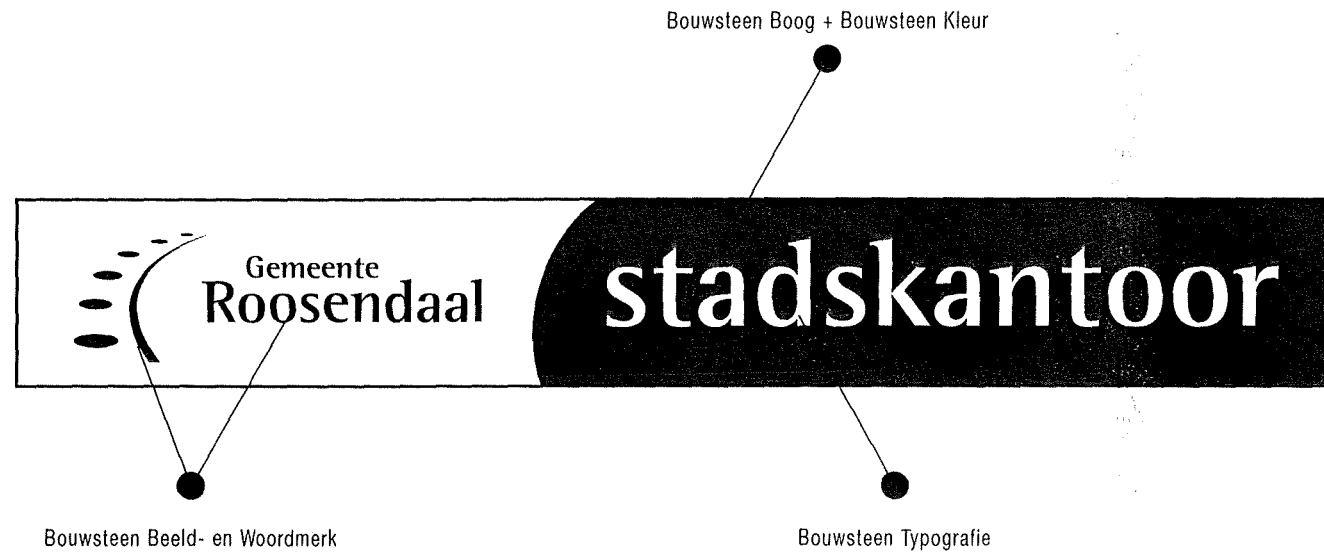
Bouwsteen Kleur +
Bouwsteen 6 Ellipsen

Bouwsteen Kleur

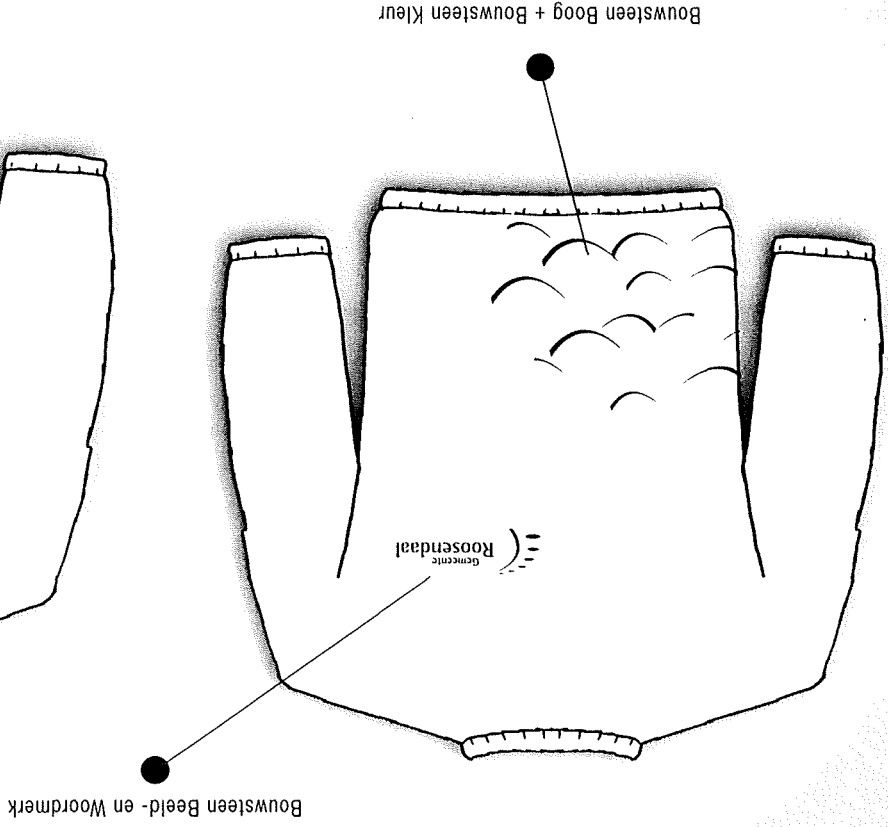
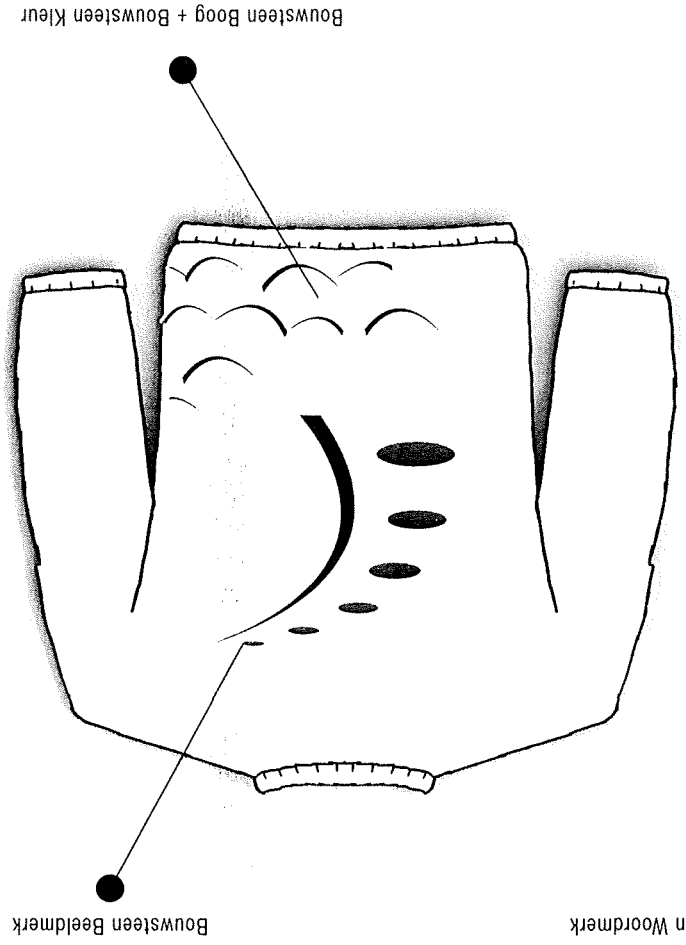
Bouwsteen Typografie

BORD STADSKANTOOR

Lichtbak met folie

WERKKLEDING MEDEWERKERS ZWEMBADEN

ACCEPTGIRO FORMULIER

A4, twee verschillende versies

Gemeente
Roosendaal

postbus 5000
4700 BA Roosendaal
telefoon (0165) 57 91 11
telefax (0165) 57 91 16

Bouwsteen Boog

Bouwsteen Kleur

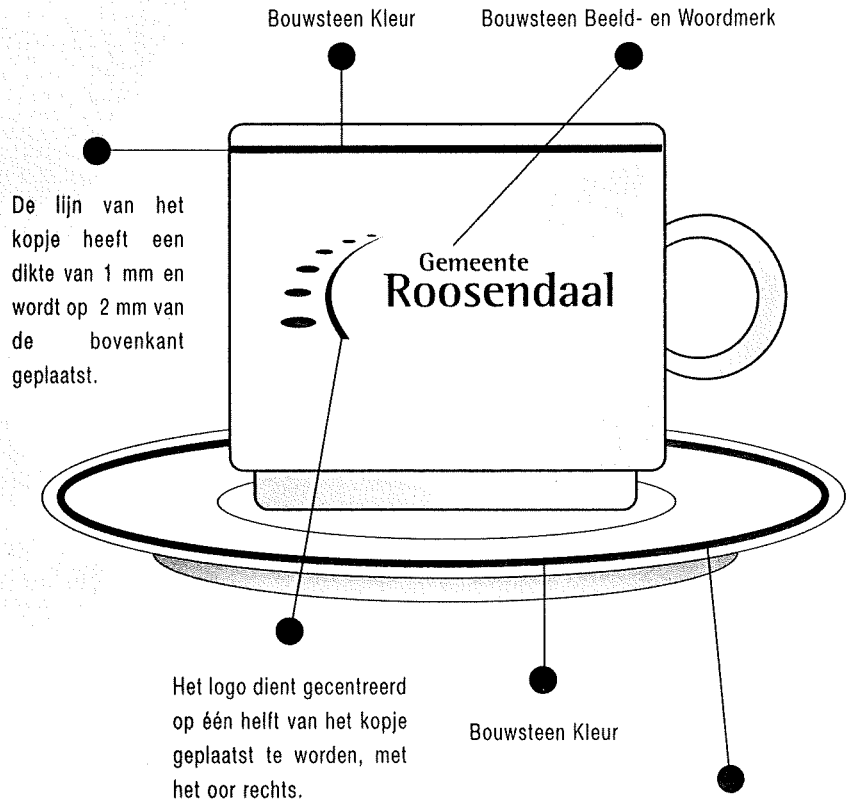
Gemeente
Roosendaal

debiteurennummer	
indivisnummer	
datum	
vervaldatum	
banknummer	
posttekstnummer	
telefoonnummer	

Verzoekt overschrijving of storting van bovengenoemd bedrag vóór de vervaldatum door middel van aangehecht acceptgiro formulier. Bij betaling op andere wijze verzoeken wij u het debiteurennummer te vermelden.

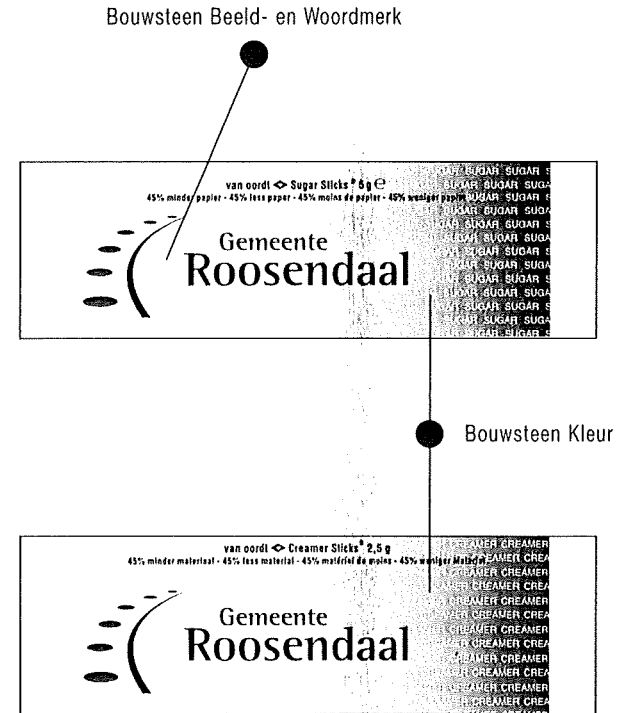
SERVIES

Kop en schotel

De lijn van het schoteltje heeft een dikte van 1 mm en wordt op 3 mm van de rand geplaatst.

SUGAR- EN CREAMERSTICKS

STEMPELS

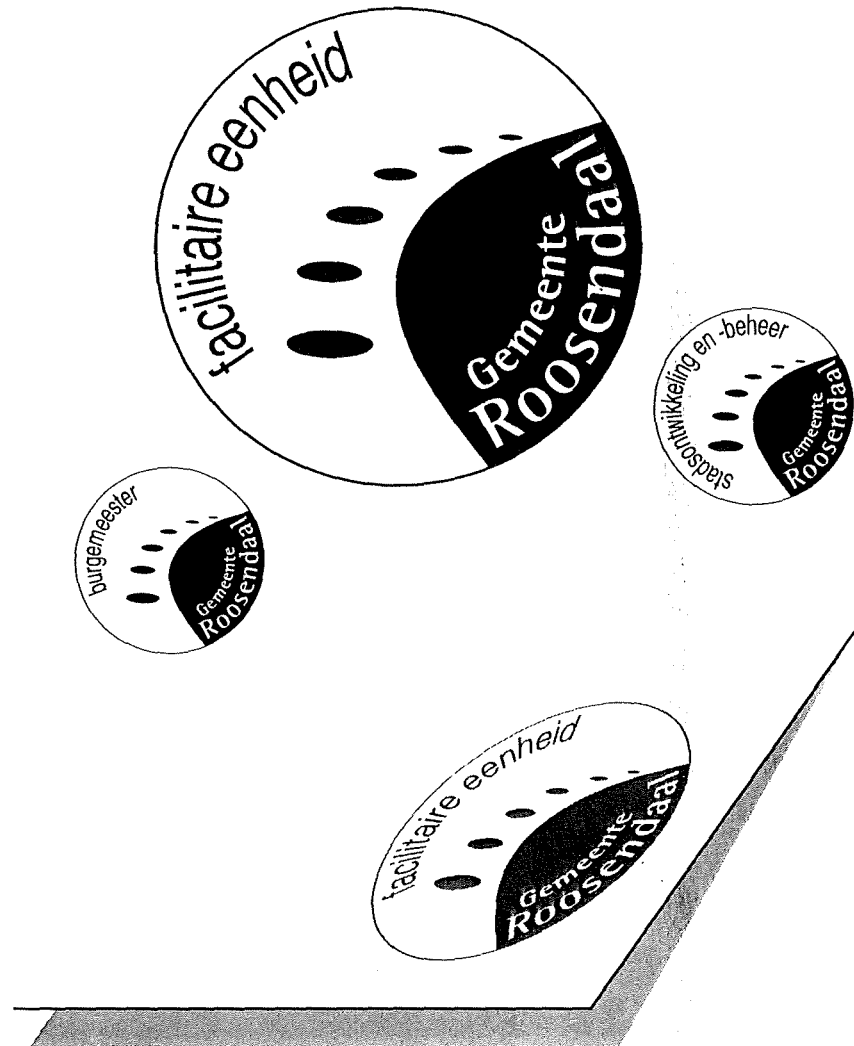
Rond

Bij het ontwerpen van de stempels is bij hoge uitzondering afgeweken van enkele bouwsteenregels.

De ronde vorm en het kleine formaat van deze drager (o.a. 30 mm) maakte het onmogelijk om de bouwstenen exact toe te passen.

Deze stempels dienen dan ook niet als inspiratie voor andere dragers. Kom je bij het ontwerpen met een uitzonderlijke vorm toch voor problemen te staan, neem dan contact op met de huisstijlbewaker.

De stempels dienen zodanig toegepast te worden dat de ellipsen in hun oorspronkelijke stand (als in het logo) blijven staan. De groene boog staat dus altijd rechts in de stempel.

Hoofdstuk 5 - Verantwoordelijkheden en procedures

Algemeen

Het gebruik van het beeldmerk en woordmerk is exclusief voorbehouden aan de gemeente Roosendaal.

De gemeente zal bij het verlenen van toestemming tot gebruik van het gemeentelogo een zeer terughoudend beleid voeren. Immers, het logo is onderdeel van de exclusieve huisstijl.

Het college van Burgemeester en Wethouders kan in uitzonderlijke gevallen afwijken van het eerder gestelde en besluiten het gemeentelogo onder strikte voorwaarden ter beschikking te stellen aan andere organisaties. Zogenaamde gezamenlijke publieke-private en co-producties van de gemeente met derden kunnen het gebruik van het gemeentelogo rechtvaardigen na toestemming van het college van Burgemeester en Wethouders.

Juist voor andere aangelegenheden waar een 'relatie' met de gemeente wordt nagestreefd om onder de aandacht te brengen is een 'promotielogo' ontwikkeld. Dit logo staat voor gebruik ter beschikking onder voorbehoud dat het totale beeld niet wordt gemanipuleerd, anders dan schalen.

Verantwoordelijkheden

De afdeling Concernmiddelen is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van de huisstijl en het daarmee samenhangende beeld cq de uitstraling van de gemeentelijke organisatie op hoofdlijnen. In feite toetst Concernmiddelen het concernbeeld aan de huisstijl en adviseert daarover.

De Facilitaire Eenheid (FE) is verantwoordelijk voor de implementatie van de huisstijl en het beheer daarvan. In feite komt het er op neer dat de productie en beheer van nagenoeg alle beeld dragers waarop de huisstijl van toepassing is onder verantwoording valt van FE.

In de praktijk zullen de afdeling Concernmiddelen en de Facilitaire Eenheid in nauw overleg met elkaar de ontwikkeling, implementatie en productie van nieuwe mediumdragers afstemmen en realiseren. Het daadwerkelijke beheer en het onderhoud van de huisstijl ligt voornamelijk op de weg van FE.

Procedures

De sectoren en afdelingen zijn inhoudelijk verantwoordelijk voor de communicatie op hun terrein inclusief de aanmaak van communicatiemiddelen.

De Facilitaire Eenheid is er speciaal ter ondersteuning van de organisatie bij het uitvoeren en/of begeleiden van de aanmaak van middelen. Concernmiddelen kan desgewenst op projectbasis eveneens de sectoren/afdelingen adviseren en ondersteunen bij de ontwikkeling van communicatieplannen met beeldvormende elementen. Bij concern- of sectoroverstijgende aangelegenheden voor wat betreft de corporate identity heeft Concernmiddelen altijd een functie te vervullen.

Het verdient dan ook aanbeveling dat bij de ontwikkeling van producten, waarop de huisstijl van toepassing is, advies en/of steun wordt gevraagd van de Facilitaire Eenheid en/of de afdeling Concernmiddelen.

Interne producties

Bij een integrale aanpak, wordt zoveel mogelijk gestreefd naar 'in-house' producties van middelen. Binnen de gemeentelijke organisatie zijn bij de Facilitaire Eenheid mogelijkheden voor desk-top-publishing en het vormgeven van drukwerk. Bovendien kan onze bedrijfsjournalist dan in overleg teksten voor u aanpassen of de eindredactie voeren. Een goed geëquipeerde huis-

drukkerij staat garant voor kwalitatief drukwerk.

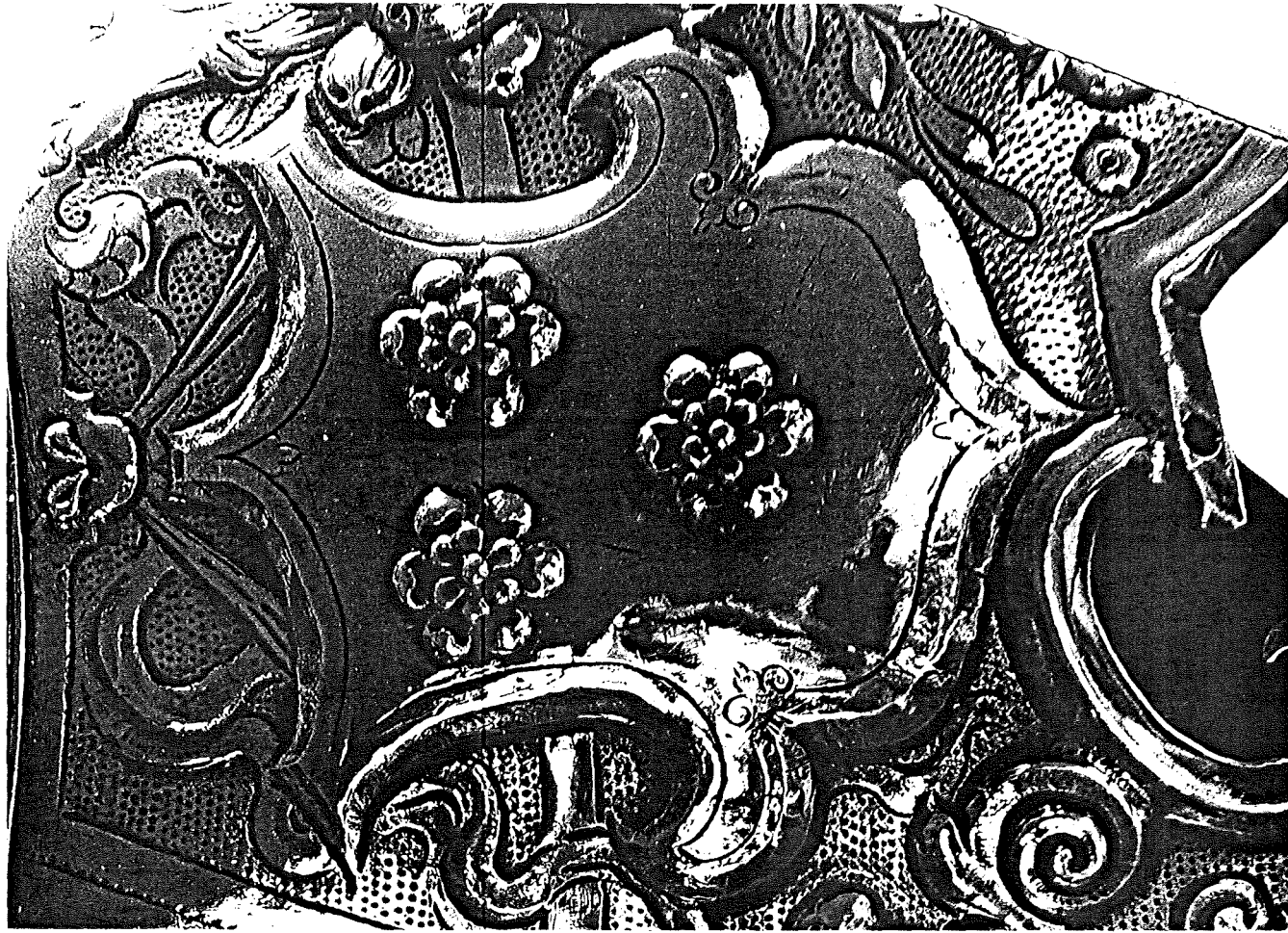
Externe producties

Wanneer door omstandigheden het niet mogelijk of wenselijk is dat een product binnen de organisatie wordt ontwikkeld (bedrijfsjournalistiek en/of vormgeving) dan zal gebruik gemaakt moeten worden van het Reklame/marketing adviesbureau waarmee de gemeente een relatie heeft.

Bij het inschakelen van het externe bureau moet u wel rekening houden met extra onkosten voor de ontwikkeling van producten door dit bureau. Ook hierbij kunnen de Facilitaire Eenheid en de afdeling Concernmiddelen u desgewenst adviseren.

Arbitrage

Bij groot verschil van mening over de toepassing van de huisstijlregels bepaalt primair het MT het standpunt dat wordt nageleefd. Bij voortdurend verschil van inzicht of interpretatie neemt het college een eindbeslissing.

RAWB	Prov. Best.	4307	PLAATS EN NR. 91.1.1-6.1	PLAATS EN INGENDOM Stichting BRABANTS HEEM
------	-------------	------	-----------------------------	--

DATUM: z.d. (1838/g)

ZEGEL VAN
Roosendaal

FUNCTIE

RANDSCHRIFT
SIG: MUNICIPII ROSENDAAL CUM APPEN

ZEGELCLAUSULE

VOORSTELLING

MATERIAAL	KLEUR	VORM	MAAT	STAAT	BEVESTIGING	CONTRAZEGEL
L	R	R	3	gp	o	-

BEWAARPLAATS	ARCHIEF/COLLECTIE	NUM./CAT. NR.	FOTOCOPIATIE	AEGLETSEL	NO
--------------	-------------------	---------------	--------------	-----------	----

Wendael, den 16 July 1868.

J. D. H. 1.
Archief.

Ter voldoening aan uwe circulaire van 3 October, G. N. 112, heb ik de eer U. h. hierbij in te zenden een afdruk van het gemeentebegel, dat sedert onheugelijke tijden alhier gebruikt wordt.

De Burgemeester van
Wendael en Nispen,

L. Schoonheit

aan
de Heeren Gedeputeerde Staten
van
Niederprovincie.

No. 160 d'alg. 1011

650

fol. 62.

Ter voldoening aan Uw Hoogdijgestr. aanschrijving
geplaatst in het Dagblad dezer Provincie deses
jaars N. 5, betrekkelijk de opzending des Stede-
lijke en Staatseijke Wapens heb ik de Eer
Uw Hoogdijgestr. eenige afsdrukkels hier nevens
toeterenden, van dat, 'tgeen in deze Stad en wo-
malige Brabantsehe Vrijheid, sedert onkeuge-
lijke tyden in gebruik is geweest, verbeeldend
drie Rode Roosen, op een Wit Veld, waar van
twee naast elkander in het bovenste gedeelte
en een op zig zelf in het onderste gedeelte
van het Wapenschild geplaatst zijn, in het mi-
den Staat een Zwarte Leeuw, insgelijks op een
Wit Veld, met een rood kroontje op het Hoofd,
en roode tengels aan de klaauwen. De Cir-
cumscriptie bij verkorting in het Latijn gestel
bevat de Woorden Sigillum Municipii Proo-
daal, cum Appendicibus. Van de Bor-
sprong van dat Wapenschild, heeft men in de
Oude Registers niets kunnen vinden of ontde-
ken. Ik verzoek dat het zelve bij vervolg
voor deze Stad en Gemeente, in gebruik mag
worden gelaten.

De Burgemeester van
Proosendaal en Nispen
J. Van Gilbe

Den Heere Gouverneur

Wapen, vlag en logo

van de gemeente Roosendaal

Gemeente
Roosendaal

Het gemeentewapen

Het wapen van de huidige gemeente Roosendaal is ontstaan uit het wapen van de voormalige gemeente Roosendaal en Nispen en dateert uit de vijftiende eeuw. Het is een 'sprekend' wapen: de rozen in het wapen verwijzen naar de naam van de gemeente. De kleuren zilver (wit) en keel (rood) zijn ook de kleuren van de heren van Breda. Roosendaal maakt in die tijd immers deel uit van de Baronie van Breda.

In de loop der eeuwen verandert het wapen verschillende keren. In de vijftiende eeuw kent het wapen van de vrijheid Roosendaal en de heerlijkheid Nispen een schildhouder, de parochiepatroon Sint Jan de Doper, en draagt het wapen slechts één roos. In de loop van de zestiende eeuw groeit dit aantal tot drie rozen. De schildhouder vervalt en men voegt een kroon toe. Rond 1700 worden een hartschild en een klimmende en gekroonde leeuw toegevoegd.

Bij de officiële vaststelling van het wapen in 1817 verdwijnt de kroon om onbekende redenen. Na de gemeentelijke herindeling van 1997 verzoekt de nieuwe gemeente Roosendaal het wapen te herzien en de oude kroon opnieuw toe te voegen.

Bij Koninklijk Besluit van 2 juli 1998 wordt het volgende wapen verleend: *'in zilver drie dubbele rozen van keel; in een hartschild van zilver een leeuw van sabel, gekroond, getongd en genageld van keel. Het schild gedekt met een gouden kroon van tien parels waarop drie parels.'*

De herziene versie van het gemeentewapen.

Een metalen zegel uit de 19e eeuw met het oude wapen van de gemeente Roosendaal en Nispen.

Het wapenbesluit van de Hoge Raad van Adel uit 1998.

De gemeentevlag

De vlag van de gemeente Roosendaal is nog niet zo oud. Pas in 1958 stelt het gemeentebestuur een officiële vlag voor de gemeente Roosendaal en Nispen vast. Men vindt dat een gemeentevlag cachet kan geven aan de status van het steeds groter wordende Roosendaal. De officiële omschrijving luidt: 'geschuind, uit de linkerbovenhoek naar de rechterbenedenhoek, in een vak van zwart, een baan van wit en een vak van rood, waarbij op de witte baan, op gelijke afstand, van de linkerbovenhoek naar de rechterbenedenhoek, zijn aangebracht drie rode rozen'. Deze vlag blijft na de gemeentelijke herindeling van 1997 voor de gemeente Roosendaal in gebruik.

De gemeentevlag is pas in 1958 vastgesteld.

Het logo

Na de gemeentelijke herindeling krijgt de gemeente Roosendaal een nieuw logo.

Na de gemeentelijke herindeling in 1997 krijgt Roosendaal niet alleen een nieuw gemeentewapen, maar ook een nieuw logo. Het logo bestaat uit zes rode ellipsen en een groene boog. De zes ellipsen verwijzen naar de zes leefgemeenschappen (de stad Roosendaal en de vijf dorpen Nispen, Wouw, Wouwse Plantage, Heerle en Moerstraten), die bijeen worden gehouden door de groene boog.

Het gebruik

Het gebruik van het gemeentewapen en het logo

Het gemeentewapen van Roosendaal wordt gebruikt voor officiële papieren zoals trouwboekjes en rijbewijzen. Het gebruik van het gemeentewapen is voorbehouden aan de gemeentelijke organisatie en haar diensten. Datzelfde geldt voor het logo.

Het gebruik van de gemeentevlag

Het gebruik van de gemeentevlag is voorbehouden aan inwoners en instanties binnen de gemeente Roosendaal. Daarbij moet men wel de regels voor het vlaggen in acht nemen: de vlag voor zonsopgang binnenhalen en met zorg behandelen.

Gemeentearchief Roosendaal

Markt 35

Postbus 5000

4700 KA Roosendaal

Telefoon (0165) 579500

Telefax (0165) 579517

E-mail gemeentearchief@roosendaal.nl

Voor meer informatie
en de openingstijden zie
www.roosendaal.nl